

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ι. ΝΑΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΥΛΟΓΙΑ

Έτος ΙΒ' • ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013

Αριθ. Τεύχους 132 - 133

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

01. Ό κατακερματισμός τών ἐκφράσεων τῆς ζωῆς (π. Βασ. Γ. Βολουδάκης)	292
02. Τά ἄρρητα τῆς Μεταμορφώσεως (Ν. Τσιρώνης)	298
03. Δεκαπενταύγουστο (π. Κων/νος Καλλιανός)	299
04. Ό Ἅγ. Μεγαλομάρτυς Βαρδάν (Γ. Καζαριάν)	301
05. Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου στό στόχαστρο τῆς ἀθεΐας (Ἰωάννης Χαραλάμπης)	308
06. Τό μικρό λουλούδι (π. Ἡλίας Φρατσέας)	313
07. Τό ἄλλο τοῦ θέρους μάθημα (π. Κων/νος Καλλιανός)	316
08. Καθρεφτιστίκαμε στά νερά τοῦ Σύμπαντος (Ν. Βολουδάκη)	318
09. εἶναι Ἀγιογραφική ἡ «Μιτοχονδριακή θῦα» (Κ. Βουγᾶς)	322
10. Ἔνας φύλαρχος μιλάει στόν κόσμο μας (Χρύσα Μπέτα)	328
11. «Τό καθαβάνι τῆς ἀφθονίας»! (Νικόλαος Βολουδάκης)	331
12. Τελικά “εἶσαι” ὅτι δηλώσεις καί... (Βασίλης Μακρῆς)	332
13. Ἐπιστολή ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος (π. Νεκτάριος Φίλιας)	336
14. Ἡ ξένη ἀπό τόν Βορρᾶ καί τήν ὁμίχλη	341

ἐνοριακή ΒΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

(Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)

Ἀσκληπιοῦ 38 (Ἀθήνα) Τ.Κ.106.80

Τηλ.:2103612449 - Fax:2103627037 - e-mail: vasvolou@otenet.gr

www.agnikolaos.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Ἱ. Ναός Ἀγ. Νικολάου Πευκακίων

ΕΚΔΟΤΗΣ - Διευθυντής Συντάξεως: π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

Καλλιτεχνική Ἐπιμέλεια: Σαπφώ Νίνου

Τυπογραφική Ἐπεξεργασία: Σπῦρος Κροντήρης & Δέσποινα Καρζῆ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Ἰωάννης Χαραλάμπης & Κατερίνα Παπαδάκη

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

Ἐπιτρέπεται ἡ μέ ὁποιοδήποτε τρόπο ἀναδημοσίευση τῶν ἀρθρῶν τοῦ τεύχους αὐτοῦ μέ τήν ἀπαραίτητη προϋπόθεση νά ἀναγράφεται στήν ἀναδημοσίευση ἡ πηγή προελεύσεώς τους καθώς καί ὁλόκληρο τό ὄνομα τοῦ συντάκτου τους καί ὄχι μόνο τά ἀρχικά του, μέ τά ὁποῖα τυχόν δημοσιεύονται τά ἀρθρα στό περιοδικό μας.

Ἡ γύμνωση τῆς σύγχρονης θεοποιημένης Ἐπιστήμης!

Ο ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Εγκαινιάσαμε στό περιοδικό μας ἀπό τό προηγούμενο τεῦχος μιὰ νέα σειρά θεμάτων πού ἐπιδιώκουν νά καταδείξουν τήν ἄρρηκτη σχέση Πίστεως καί Ἐπιστήμης καί θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι μέ αὐτά τὰ ἄρθρα ἐπιχειροῦμε μιὰ πιά Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου.

Αὐτό τό ἐπιχειροῦμε γιατί τείνει νά ἐπικρατήσῃ καί νά παγιωθῇ καί μεταξύ πιστῶν ἀνθρώπων ἡ Προτεσταντική ἀποψη ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ Πίστη μας καί ἄλλο ἡ Ἐπιστήμη, μέ τό αἰτιολογικό πῶς ἡ Πίστη μᾶς ἔχει ἀποκαλυφθεῖ ἐνῶ ἡ Ἐπιστήμη ἀνακαλύπτει τό Ἐπιστητό καί τήν λειτουργία του!

Τό ἐπιχείρημά τους, ὅμως, αὐτό, στηριγμένο σέ πολύ περιορισμένη λογική, ἀφ' ἐνός μὲν παραβλέπει τό βασικό καί οὐσιῶδες ὅτι Δημιουργός τοῦ Παντός εἶναι ὁ Θεός —ἄρα Αὐτός εἶναι ἡ Ἐπιστήμη— καί, κατὰ συνέπεια ἔχει τόν **πρῶτο καί τόν τελευταῖο λόγο γιά τήν ἀξιοπιστία καί τήν Ἀλήθεια τῶν Ἐπιστημῶν μας**, καί, ἀφ' ἐτέρου, παραβλέπει ὅτι ὁ Δημιουργός Θεός δέν δημιούργησε μόνο τό Σύμπαν (ὁρατό καί ἀόρατο, ἔμψυχο καί ἄψυχο), ἀλλά καί ἐγκατέσπειρε σ' αὐτό ἀπειρες πνευματικές εἰκόνες καί μᾶς ἀπεκάλυψε **τό πῶς τό Δημιούργησε καί πῶς ἡ Εὐδοκία Του θέλει αὐτό νά λειτουργῇ.**

Ὅλα αὐτά ἦσαν αὐτονόητα στούς Πατέρες μας, στούς ὄντως Ἐπιστήμονες. Ποτέ δέν ἀναγνώριζαν ὡς Ἐπιστημονική ὁποιαδήποτε θεωρία προσέκρουε στήν Ἁγία Γραφή, ἀφοῦ, ἐφ' ὅσον προσέκρουε, ἦταν ἀδύνατον νά ἀποδειχθῇ ἀληθινή καί, ἀφοῦ δέν ἀπεδεικνύετο, αὐτομάτως τό κῦρος τῆς θεωρίας αὐτῆς κατέρρεε, ὅπως καί τοῦ ἐμπνευστοῦ της.

Τότε ἀνέλαβε ἡ Προτεσταντική Εὐρώπη! Σάν πατραλοίας τῶν Ἁγίων Πατέρων μας, «Θανάτωσε καί τόν Θεό» (εἶναι γνωστή ἡ Νιτσεϊκή Θεοκτονία), Τόν «ἔβγαλε ἀπό τή μέση» καί ἔπαυσε νά

ἀσχολεῖται μέ τό τί συμφωνεῖ καί τί ὄχι μέ τήν Ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ γιά τή Δημιουργία Του! Ἀπό τότε, ὅσοι θεωροῦν τόν Θεό “τελειωμένη υπόθεση” (καί ἔγιναν, δυστυχῶς, πολλοί οἱ παράφρονες) ἔπαυσαν νά ἀσχολοῦνται μέ τό τί ἀποδεικνύεται καί τί ὄχι καί ἀντικατέστησαν τήν Ἐπιστήμη μέ ἀναπόδεικτες θεωρίες, συναγωνιζόμενοι ποιός θά εἰπῇ «τί καινότερον κενότερον»!

* * *

Γιά νά μή θεωρηθοῦν ἀστήρικτα αὐτά τά συμπεράσματά μου, πέραν τῶν προσωπικῶν μου ἐρωτημάτων, πού ἔθεσα καί στό προηγούμενο ἄρθρο μου (τεῦχος 130-131) καί ἔχουν μείνει ἀναπάντητα ἀπό τοὺς ἐπιστήμονες, παραπέμπω αὐτούς πού διαφωνοῦν μαζί μου ἀλλά καί κάθε καλοπροαίρετον ἐνδιαφερόμενον στό βιβλίο τοῦ θεωρητικοῦ φυσικοῦ καί συγγραφέα **Lee Smolin**, ὁ ὁποῖος στό βιβλίο του «**The trouble with Physics**» (Τό πρόβλημα μέ τήν Φυσική, London 2006)*, ἀμφισβητεῖ τήν ἀλήθεια τῆς ἐπικρατοῦσης «**The String theory**» (Θεωρίας χορδῶν), πού ἀσχολεῖται μέ τήν δομή τοῦ Σύμπαντος καί ἀποσκοπεῖ στήν ἐνοποίηση ὅλων τῶν ἐπὶ μέρους τομέων τῆς Φυσικῆς, χωρίς, ὅμως, μέχρι σήμερα ἀποδεδειγμένο ἀποτέλεσμα! Γράφει ὁ συγγραφέας: «The main challenge for theoretical particle physics over the last three decades has been to explain the standard model more deeply. There has been a lot of activity. New theories have been posited and explored, some in great detail, but none has been confirmed experimentally» (Μετάφρ.: Ἡ κύρια πρόκληση μέ τήν θεωρητική σωματιδιακή φυσική τά τελευταῖα 30 χρόνια εἶναι νά ἐξηγηθεῖ τό «συμβατικό μοντέλο» σέ βάθος. Ὑπάρχει μεγάλη δραστηριότητα. Νέες θεωρίες ἔχουν διατυπωθεῖ καί ἐξερευνηθεῖ, ἀλλά καμμία δέν ἔχει ἐπιβεβαιωθεῖ πειραματικά)! Καί συμπληρώνει: «Much effort has been put in to string theory in the last twenty years, but we still do not know if it is true. Even after all this work, the theory makes no new predictions that are testable by current – or currently conceivable – experiments» (Μετάφρ.: Τά τελευταῖα 20 χρόνια ἔχει γίνει πολλή προσπάθεια στόν τομέα τῆς θεωρίας χορδῶν, ἀλλά ἀκόμη δέν ξέρουμε ἂν ἐπαληθεύεται. Ἀκόμη καί μετά ἀπό τόσο ἔργο, ἡ θεωρία δέν εἶναι σέ θέση νά κάνη κάποια πρόβλεψη πού

* Τό βιβλίο αὐτό μᾶς τό ὑπέδειξε ὡς ἀποδεικτικό τῶν ἰσχυρισμῶν μας ὁ ἀκαδημαϊκός ἐπιστήμων κ. Ἀργύρης Διαμαντῆς, τόν ὁποῖον καί γραπτῶς εὐχαριστοῦμε θερμά.

θά μπορεί νά δοκιμασθῇ μέ πείραμα)!

Ὅμως ἡ διεθνὴς ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα παραμένει ἀπτόητη παρά τὴν ἀκαρπία τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θεωρίας της, ὥστε ὁ Lee Smolin ἀναγκάζεται νά τὴν ἐκθέσῃ: «Despite the absence of experimental support and precise formulation, the [string] theory is believed by some of its adherents with a certainty that seems emotional rather than rational» (**Μετάφρ.:** Παρά τὴν ἀπουσία πειραματικῆς ὑποστήριξης καὶ ἀκριβοῦς διατύπωσης, ἡ θεωρία χορδῶν πιστεύεται ἀπὸ κάποιους ὑποστηρικτὲς της μέ μιὰ βεβαιότητα πού μᾶλλον μοιάζει συναισθηματικὴ παρά λογικὴ)!

Τό τί ἐστὶ «Θεωρία χορδῶν» καὶ σέ ποιά ἔκτασι ἀσχολοῦνται μέ αὐτὴν οἱ σύγχρονοι φυσικοί, μᾶς τό ἐξηγεῖ ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου στὴν εἰσαγωγή του, γιὰ νά ἀντιληφθοῦμε πόσο κυρίαρχη εἶναι ἡ θεωρία αὐτὴ στὴ σύγχρονη ἐπιστήμη: «String theory now has such a dominant position in the academy that it is practically career suicide for young theoretical physicists not to join the field» (**Μετάφρ.:** Ἡ θεωρία χορδῶν ἔχει πιά τόσο σημαντικὴ θέσι στὴν ἀκαδημαϊκὴ κοινότητα, πού γιὰ τοὺς νέους θεωρητικούς φυσικούς εἶναι πρακτικὰ ἐπαγγελματικὴ αὐτοκτονία νά μὴν ἐργασθοῦν σέ αὐτόν τόν τομέα)!

Ἀποκορύφωμα ὅλων αὐτῶν πού παραθέσαμε, ἀλλὰ καὶ ἀποκαλυπτικὸ συνάμα τῆς ἀπάτης, πού παρουσιάζεται σήμερα ὡς ἐπιστήμη, εἶναι τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα καὶ πάλι ἀπὸ τὴν εἰσαγωγή τοῦ βιβλίου τοῦ Lee Smolin: «While few would disagree with the rhetoric of diverse views, it is being practiced less and less. Some young string theorists have told me that they feel constrained to work on string theory whether or not they believe in it, because it is perceived as the ticket to a professorship at a university. And they are right: In the US, theorists who pursue approaches to fundamental physics other than string theory have almost no career opportunities. In the last 15 years there have been a total of three assistant professors appointed to American research universities who work on approaches to quantum gravity other than string theory...» (**Μετάφρ.:** Ἐνῶ λίγοι θά διαφωνήσουν μέ τό δικαίωμα τῆς ἐκφράσεως διαφορετικῶν ἀπόψεων, στὴν πράξι, ὅμως, αὐτό τό δικαίωμα ἀσκεῖται ὀλοένα καὶ λιγότερο. Μερικοὶ νέοι θεωρητικοὶ φυσικοὶ μοῦ ἔχουν πεῖ ὅτι αἰθάνονται ὑποχρεωμένοι νά ἐργασθοῦν στὴν θεωρία χορδῶν εἴτε τὴν πιστεύουν εἴτε ὄχι, γιὰτὶ θεωρεῖται σάν εἰ-

σιτήριο γιά τήν κατάκτηση μιᾶς καθηγητικῆς θέσεως σέ κάποιο πανεπιστήμιο. Καί ἔχουν δίκαιο: Τά τελευταῖα 15 χρόνια μόνο τρεῖς ἐπίκουροι καθηγητές διορίσθηκαν σέ ἀμερικανικά πανεπιστήμια γιά νά ἐργασθοῦν στήν κβαντισμένη βαρύτητα μέ ἄλλη θεωρητική προσέγγιση, πέραν τῆς θεωρίας χορδῶν)! Δηλαδή, μέ ἄλλα λόγια δικά μας, ἂν δέν πιῇ κανεῖς τό «τρελό νερό», δέν πρόκειται νά ἰδῇ στά μάτια του ἀκαδημαϊκή καριέρα!

Ὡστόσο, ἔγινε, νομίζω, σαφές ὅτι ὄντως ἡ «String Theory» ἀφήνει ἐντελῶς γυμνή καί ἐκτεθειμένη τήν θεωρούμενη παντοδύναμη σύγχρονη ἐπιστήμη!

Ὁ Εὐρωπαῖος ἀλάθητος ἄνθρωπος –κατά τόν χαρακτηρισμό τοῦ ἀγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς– ἀφοῦ παρεφρόνησε, ἐπεδόθη νά κατακλύσει τόν Πλανήτη Γῆ μέ κάθε εἶδους μυθοπλασία, πού τή βάπτισε Ἐπιστήμη, ἀνακατεύοντας τίς μυθοπλασίες αὐτές μέ πραγματικές ἀνακαλύψεις καί ἐπιτεύγματα, δημιουργώντας ἓνα κυκεῶνα ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας καί πλάνης, πού πολύ δύσκολα μπορεῖ κανεῖς νά βρῇ ἄκρη, παρεκτός ἂν παύσει νά θεωρῇ αὐτονόητα ἐπιστημονικό ὅ,τι ὀρίζουν ἔτσι οἱ ἀλληλοαποκαλούμενοι ἐπιστήμονες!

Σ' αὐτήν τήν “μορφωτική” ἀτμόσφαιρα, τήν καθαρά Προτεσταντική, διαμορφώθηκε ἡ Παιδεία μέ τήν ὁποία μεγαλώσαμε, καί ἐξακολουθοῦμε νά μεγαλώνουμε καί τά παιδιά μας. Αὐτήν τήν ἀτμόσφαιρα ἀναπνεύσαμε καί ἀναπνέουμε, καί, ἐπειδή τήν ἀναπνέουμε ὡς Ἔθνος ἐπὶ 200 χρόνια, τήν οἰκαιοποιηθήκαμε καί τήν βιώνουμε σάν γνήσια Ὁρθοδοξία!

Ἐπὶ 200 χρόνια ἀκολουθοῦμε μέ ἀπόλυτη συνέπεια ὅλα ἐκεῖνα πού πολέμησαν οἱ Πατέρες μας ὡς «ὀθνεῖα», ὡς ξένα πρὸς τό ἦθος τῆς Πίστεώς μας καί ἀπαράδεκτα. Καί τά ἀκολουθοῦμε, ἀφοῦ παραδοθήκαμε ἀμαχητὶ στή Βαυαρικὴ κυριαρχία, πού ἐρήμωσε τά Μοναστήρια μας καί τήν Ὁρθόδοξη συνείδησή μας καί τήν ἀντικατέστησε μέ τήν ἀνόητη νοησιарχία, ἡ ὁποία μετέτρεψε τήν εὐρύτητα τῆς Ὁρθοδοξίας μας σέ Φαρισαϊκὴ κωδικοποίηση τῆς Πίστεως.

Ἔτσι, σήμερα ὑπάρχουν πολλοὶ πού θέλουν νά πιστεύουν ὅτι εἶναι συνεχιστές τῶν ἀνθενωτικῶν τῆς Βασιλεύουσας, ἀλλὰ στήν πραγματικότητα ἀγωνίζονται γιά τή διατήρηση λεκτικῶν σχημάτων, χωρίς νά ὑποψιάζονται ὅτι μέσα ἀπὸ αὐτά ἀπουσιάζει ἡ Ὁρθόδοξη ζωή.

Ἄν ἦσαν συνειδητοὶ ἀνθηνωτικοί, θά ἐξακολουθοῦσαν νά ταυτίζουν τήν Πίστη μέ τήν καθημερινή ζωή, ἀφοῦ τό Ὁρθόδοξο ἦθος πηγάζει ἀπό τό Δόγμα καί ὄχι ἀπό τόν Πουριτανισμό. Ἄν ἦσαν συνειδητοὶ ἀνθηνωτικοί θά εἶχαν τήν Θεολογία ὡς Γνώμωνα γιά τήν Ἀλήθεια τῆς Ἐπιστήμης τους. Ἄν ἦσαν συνειδητοὶ ἀνθηνωτικοί, θά εἶχαν συνείδηση ὅτι ἡ Πολιτική τοῦ Κράτους ἔχει ἄμεσες ἐπιπτώσεις στό ἦθος καί στήν Πίστη τῶν πολιτῶν.

Οἱ Πατέρες μας ἦσαν συνειδητοὶ ἀνθηνωτικοί γιατί συναρτοῦσαν ἄμεσα τήν πολιτική τοῦ Κράτους μέ τήν διατήρηση ἢ ὄχι τῆς Πίστεως καί γι' αὐτό προτιμοῦσαν «**Τουρκικόν φακιόλιον παρά Τίαν Παιπικήν**», ἐνῶ οἱ σημερινοὶ **imitation ἀνθηνωτικοί** ἔχουν τήν ἀφέλεια νά πιστεύουν ὅτι ἡ Πίστη δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τήν Πολιτική πού ἀσκεῖται στόν Τόπο μας καί πασχίζουν νά ἀποφύγουν τήν Παιπικήν Τίαν μέ πολιτικήν Ἀμερικανο-ευρωπαϊκήν! Ἀδιαφοροῦν γιά τό εἶδος τῆς Πολιτικῆς πού ἀσκεῖται στόν Τόπο πού ζοῦν, γιατί ἔχασαν τήν Ὁρθόδοξη συνείδηση πού μᾶς ὑποχρεώνει νά μή χάσουμε ἀπό τά μάτια μας τόν ἔλεγχο τῶν ἐπιγείων, γιατί τότε εἶναι ἀδύνατον νά ἀντιληφθοῦμε τά Ἐπουράνια: «**Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καί οὐ πιστεύετε, πῶς ἐάν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε;**». (Ἰω. 3, 12)

Αὕτη ἡ παντελής ἀδιαφορία τῶν Νεοελλήνων Ὁρθοδόξων γιά τήν ἀποσύνδεση ἢ μᾶλλον γιά τόν κατακερματισμό τῶν ἐκφράσεων τῆς ζωῆς, γιά τόν κατακερματισμό τῆς Ἐπιστήμης σέ ἐπιστήμες, εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπόδειξη τοῦ ὅτι βιώνουμε σήμερα ὡς Ἔθνος μιᾶ ἀμιγῶς Προτεστάντικῆς Ὁρθοδοξίας μέ Ὁρθόδοξο Τελετουργικό, ἀφοῦ μόνο ὁ Προτεστάντισμός πολέμησε λυσσώδως καί ἐπέτυχε νά κατακερματίσει τίς ἐπίγειες ἀνθρώπινες ἐνασχολήσεις καί δραστηριότητες, ἀποσυνδέοντας τίς ἀπό τήν ἐποπτεία τῆς Ἐκκλησίας καί ἐν τέλει ἐπέτυχε νά ἀκυρώσει καί Τήν Ἐκκλησία, μέ τό νά πείσει τοὺς ἀνθρώπους ὅτι δέν Τήν χρειάζονται πιά, “στέφοντας” ἀλάθητον τόν κάθε πρῶην πιστό!

Δεχθήκαμε αὐτόν τόν κατακερματισμό τῆς ζωῆς, γιατί πιστέψαμε ὅτι ὁ ὁποιοσδήποτε τρόπος ζωῆς ἀφήνει ἄθικτο τό Δόγμα τῆς Πίστεως! Τί πλάνη! Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος μᾶς ἔχει διδάξει ὅτι «**φαῦλος βίος, φαῦλα δόγματα γεννᾷ**». Γεννᾷ τήν ἀλλοτρίωση καί τήν φαυλότητα ὑποῦλα, μακροπρόθεσμα, χωρίς νά τό καταλάβουμε, μέ τήν ἴδια μέθοδο πού ὁ διάβολος μᾶς εἰσηγεῖται σκέψεις μέ τόσο

πειστικό τρόπο —γιατί μᾶς ἔχει ψυχολογήσει πολύ καλά— ὥστε ἔχουμε τὴν ψευδαίσθηση ὅτι εἶναι δικές μας!

Ὁ κατακερματισμός τῆς ζωῆς εὐνοεῖ τὸν Διάβολο, γιατί περιορίζει τὸν ἐναντίον του πόλεμο μόνο στὰ θρησκευτικά θέματα, ἐνῶ εἶναι ὑπεύθυνος καὶ ὑπόλογος γιὰ ὅλες τὶς διαστροφές ὅλων τῶν ἐκφράσεων τῆς ζωῆς. Εἶναι ὑπόλογος γιὰ τὴν Παγκόσμια Πολιτική, γιὰ τὴ στρατευμένη στίς ὑπηρεσίες του σύγχρονη —κατ' εὐφημισμὸν— Ἐπιστήμη, γιὰ τὶς παραχαράξεις καὶ τὴ διαστροφή τῆς Ἱστορίας καὶ κάθε Ἀλήθειας, γιὰ τὴν πλαστή πραγματικότητα πού τὴν παρουσιάζει σάν φόβητρο καὶ ἐλέγχει τοὺς λαούς, ὅπως μέ τὴν πλασματική παγκόσμια Οἰκονομία!

Αὐτὴ ἡ πλανεμένη παραδοχὴ μᾶς ἔκανε Προτεστάντες. Ξεχάσαμε ὅτι ὁ Θεός εἶναι ὁ Δημιουργὸς τοῦ Παντός καὶ πῶς ὅ,τι σήμερα ἀποτελεῖ ἀντικείμενο τῶν Ἐπιστημῶν εἶναι δικό Του Ἔργο καὶ ὅτι χωρὶς Αὐτόν δέν μποροῦμε νὰ προσεγγίσουμε οὔτε τὴ γνώση τοῦ Ἐπιστητοῦ.

Λησμονήσαμε ὅτι ὁ μοναδικὸς πόλεμος στὴν Ἱστορία τῆς Δημιουργίας εἶναι ὁ πόλεμος τοῦ Διαβόλου ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ «**δι' Οὗ τὰ πάντα ἐγένετο**». Μᾶς τό ὑπενθύμισε στίς μέρες μας ὁ ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, ἀλλὰ ἐμεῖς τιμοῦμε τὴ μνήμη του, ἀναφερόμενοι μόνο στὰ ὅσα γράφει ἐναντίον τοῦ Παπισμοῦ καὶ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὴν ἀνατομία τῆς Εὐρωπαϊκῆς σκέψεως πού ἔκαμε καὶ στὰ ὅσα ἔγραψε ἐναντίον τοῦ θεωρουμένου σήμερα Πολιτισμοῦ ἀλλὰ καὶ στοῦ πῶς αὐτός ὁ τάχα Πολιτισμὸς μᾶς ἐπηρεάζει!

Ἔτσι, δέν εἶναι παράδοξο ὅτι παρασυρθήκαμε ἀπὸ τὰ «στοιχεῖα τοῦ κόσμου» στὸν τρόπο σκέψεώς μας. Ἀφοῦ δέν συγκρατήσαμε ἀπὸ τὰ Λειτουργικά Μαθήματα τῆς Ἐκκλησίας μας ὅτι ἡ Ἀλήθεια προσεγγίζεται μόνω «**Θεοπνεύστῳ Λογικῇ**», εἶναι ἐπόμενο νὰ θεωροῦμε λογικό ὅ,τι ὁ κόσμος θεωρεῖ λογικό, ἐπιστημονικό, πολιτικά ὀρθό καὶ ἔγκυρο.

Εἶναι πρωτοφανές αὐτό πού συμβαίνει μέ τοὺς χριστιανούς στὴν ἐποχὴ μας. Στὴν ἐποχὴ πού κατ' ἐξοχὴν καυχᾶται γιὰ τὴ γνώση πού τῆς ἔχει προσδώσει ἡ συσσωρευμένη ἱστορικὴ τῆς ἐμπειρία, οἱ χριστιανοὶ νὰ πάσχουμε ἀπὸ ἀνεξήγητη πνευματικὴ μυωπία καὶ ἐνῶ δέν εἴμαστε εἰς θέσιν νὰ διακρίνουμε τὰ Σημεῖα τῶν Καιρῶν πού πέρασαν καὶ νὰ τὰ ἀξιοποιήσουμε, ἔχουμε τὴν βλακώδη προσδοκία νὰ προγνωρίσουμε τὰ Σημεῖα τῶν Καιρῶν πού θὰ ἔλθουν!

Ἄς εὐχηθοῦμε, ἡ νέα Ἐκκλησιαστική χρονιά πού ἄρχισε σήμερα 1η Σεπτεμβρίου 2013 νά μᾶς εὖρη ἀνοικτούς καί ὑπάκουους στίς προτροπές τοῦ Θεοῦ μας: «συμβουλευώ σοί ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός ἵνα πλουτήσης, καί ἱμάτια λευκά ἵνα περιβάλῃ καί μή φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου, καί κολλύριον ἵνα ἐγχρίσῃ τούς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς» (Αποκαλ. 3,18)!

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ

Οἱ Ἐκδόσεις «**ΥΠΑΚΟΗ**» σᾶς προσκαλοῦν
στό ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ, τήν Τετάρτη **9 Ὀκτωβρίου 2013**,
στίς **6.30** μ.μ. γιά νά παραστεῖτε στήν παρουσίαση
τοῦ μνημειώδους ἔργου τῆς Μ. Αἰκατερίνης τῆς Ρωσίας
« **ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ** ».

Τό ἔργο αὐτό ἐκδίδεται γιά πρώτη φορά στήν Ἑλλάδα, μετά τήν πρώτη ἔκδοσή του στή Ρωσία τό 1770.

Ὁ τόμος περιλαμβάνει τό Ρωσικό κείμενο καί τήν μετάφραση του στά Ἑλληνικά ἀπό τόν Διδάσκαλο τοῦ Γένους Εὐγένιον Βούλγαριν, καθώς καί ἐκτενῇ Εἰσαγωγή τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Βασιλείου Βολουδάκη, μεταφρασμένη καί στά Ἀγγλικά.

Εἴσοδος Ἐλευθέρα

Θά ἐπακολουθήσῃ συζήτηση μέ τό κοινό

ΤΑ ΑΡΡΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Στὴν Εὐαγγελικὴ περικοπὴ πού διαβάζεται κατὰ τὴν ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος (6 Αὐγούστου) ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος (κεφ. 17) περιγράφει μὲ λίγες φράσεις τὸ θαυμαστὸ γεγονὸς τῆς Μεταμορφώσεως. Ὁ Κύριος παρέλαβε τοὺς μαθητὲς Του Πέτρο, Ἰάκωβο καὶ Ἰωάννη καὶ μαζί ἀνέβηκαν “εἰς ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἰδίαν καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν”. Ἄφησε νὰ φανεῖ μέσα ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα Του ἡ λαμπρότητα τῆς θεότητος, νὰ ἰδοῦν οἱ μαθητὲς, ὅσο μπορούσαν νὰ ἰδοῦν τὰ χοϊκά τους μάτια, τὴν θεϊκὴ δόξα καὶ μεγαλοπρέπεια.

“Καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς”. Οἱ ἀγιογράφοι ἀναπαριστάνουν τὴν σχετικὴ εἰκόνα, ὅσο μπορεῖ νὰ ἀποδώσει ὁ χρωστήρας, μὲ βάση τὴν περιγραφὴ αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.

“Καὶ ἰδού ὥφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας μετ’ αὐτοῦ συλλαλοῦντες”. Στὸ ὄρος Θαβώρ δύο ἐκπρόσωποι τῆς θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας καὶ τρεῖς ἐκπρόσωποι τῆς στρατευόμενης Ἐκκλησίας συναντιῶνται ἔχοντας ἀνάμεσά τους τὸν Χριστό, ἰδρυτὴ καὶ κεφαλὴ τῆς.

Στὴν Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος δὲν ἔχουμε μόνον μιὰ σύντομην ἔκλαμψη τῆς δόξας, τῆς λαμπρότητας, τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ σὲ πρόσωπο τοῦ σαρκωμένου Λόγου. Ἐχουμε καὶ μίαν ἐπιβεβαίωση τῆς ἀγάπης Του. Οἱ μαθητὲς ἔχουν πρόγευση τῆς ζωῆς μέσα στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀσύλληπτης καὶ ἀπερίγραπτης εὐδαιμονίας τοῦ Παραδείσου. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἐκφράσει τί ἔνιωσαν οἱ τρεῖς μαθητὲς κατὰ τὴν Μεταμόρφωση ἀκόμη καὶ ἂν οἱ ἴδιοι ἦσαν σὲ θέση νὰ τὸ περιγράψουν. Ἡ φράση τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Ἰησοῦ “Κύριε, καλὸν ἐστὶ ἡμᾶς ὧδε εἶναι”, λέει πολλὰ. Ἀρρητα ἀλλὰ πραγματικά. “Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν” (Α΄ Κορ. 2 9), οἱ μαθητὲς τὰ ἔζησαν, τὰ ἀπῆλυσαν.

Νίκος Τσιρώνης

Δεκαπενταύγουστο ἢ, ταπεινό ἐγκώμιο στή Χάρη Της

Ὡς εὐφρόσυνες ἡμέρες τοῦ Δεκαπενταυγούστου, παρ' ὅλο ὅτι κρύβουν μέσα τους πολλήν ἁμαρτία καί διαστροφή, ἐν τούτοις εἶναι τόσο κατανυκτικές καί τόσο μυσταγωγικές, ὥστε δικαίως ὁ λαός τοῦ Θεοῦ τίς ἔχει ὀνομάσει, **Πάσχα τοῦ Καλοκαιριοῦ**. Εἶναι, μάλιστα, ξέχωρη ἡ χαρά, καθὼς μέσα σέ τοῦτο τό Ἑλληνικό καλοκαίρι ἡ Γιορτή τῆς Παναγίας «**κάνει τήν πατρίδα μας νά εὐωδιάζει πνευματικά**»¹, γιατί, ὅπως λέει κι ὁ Φώτης Κόντογλου, «ἡ Παναγία εἶναι ἡ Μητέρα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀπό τό πνευματικό της δέ μῦρο εὐωδιάζει, ὄχι μονάχα ἡ Ἐκκλησία μας, ἀλλά καί ὁλόκληρη ἡ ζωή μας»².

Ἔτσι, μέσα στόν αἰσθητά πνευματικό καί σωματικό καύσωνα, τόν ὁποῖο “διαπερνῶμεν” κατὰ τίς ἱερές τοῦ Δεκαπενταυγούστου ἡμέρες, καθολικά ἡ σκέψη, ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ καί οἱ αἰσθήσεις βιώνουν ἐκείνον τό ἀπαράμιλλο ὕμνο: «**Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι ἐν σοί Παρθένε Ἀχραντε. Παρθενεὺει γάρ τόκος καί ζωὴ προμνηστεύεται θάνατον. Ἡ μετὰ τόκον Παρθένος καί μετὰ θάνατον ζῶσα, σῶζοις αἰεὶ Θεοτόκε τήν κληρονομίαν σου**»³ Πού σημαίνει, πῶς οἱ φυσικές καταστάσεις τίς ὁποῖες ζοῦμε, ξεπεράστηκαν στό Πρόσωπο τῆς Παναγίας Παρθένου. Κι αὐτό εἶναι πού μᾶς χαρίζει ἐλπίδα, μᾶς γεμίζει οὐράνιο φῶς καί κατευθύνει τό εἶναι μας πρὸς τήν ἀγιότητα. Γιατί ἀπό τήν ἱερὰ Κοίμησι τῆς Παναγίας μας ἀποκομίζουμε, ἐκτός ἀπό τήν εὐλογία, τήν αἴσθησι, πῶς στό πανίερο Πρόσωπό Της βρίσκουμε τήν καταφυγή, τήν εἰρήνη καί τόν δρόμο, ὁ ὁποῖος, μέσῳ τοῦ Θείου ἐλέους, μᾶς ὁδηγεῖ πρὸς μιά συνάντησι μέ τόν Κύριο Υἱό Της καί Θεό μας.

Δεκαπενταύγουστο λοιπόν, μέ τούς ποιητικούς Παρακλητικούς Κανόνες νά θωπεύουν εὐκατάνυκτα τή ψυχὴ μας, μέ τά τροπάρια πού ψάλλονται καθ' ὅλο τό δεκαπενθήμερο τά δροσερά θερινά ἀπόβραδα, τά μοσχομυρισμένα ἀπό τίς εὐωδίες πού κομίζει τό μελτέμι καί πού φέρνει στά Ἑλληνικά νησιά, μαζί μέ τίς ποικίλες εὐωδίες ἀπό βασιλικό, ματζουράνα, γιασεμί, καί τήν ἀρμύρα τῆς θάλασσας, ὥστε νά ταιριάζει μέ τό ἀθωνικό τό μοσχολίβανο, τό ὁποῖο ἀνεβαίνει μέ τήν ἐσπερινή τή δέησι. Ἡ, ὅπως λέει κι ὁ ποιητής,

Νά τραγουδεῖ τό μελτέμι στό χαμηλό καμπαναριό
νά τραγουδοῦν κι οἱ Ἄγγελοι
στά μυστικά της ἀπόβραδα. (Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος)

Δεκαπενταύγουστο· κι οί μνήμες άνεβαίνουν μυστικά μέσα μας, ώσάν τίς δεητικές τών τροπαρίων του Παρακλητικού Κανόνα φράσεις. Μνήμες χρόνων αρχαίων, πού δίνουν ώστόσο τό στίγμα τους: τήν αποφόρτιση τής ψυχής από τά περιττά πράγματα, τά όποια έχουν συσσωρευτεί στό μυστικά της έρμάρια, όπως δηλαδή ένα πληθος ανούσιων προβληματισμών, άγχωτικές ανασφάλειες και ληστές λογισμοί, κατά τήν Όρθόδοξη νηπτική ανθρωπολογία. Ή κατά τόν λόγο του ποιητή, νά φωτιστεί, καταυγαστέι ή ψυχή, πού έχει καταστεί «σπήλαιο τών κτηνών και τών θηρίων»⁴.

Όμως, πέρα από όλα αυτά, επιμένει νά ύπάρχει ή Γιορτή, ή Πανήγυρις. “Μυστήριον ή παρούσα πανήγυρις,” μάς διδάσκει ό άγιος Ανδρέας. Καί καθώς έννεοί τόν άκούμε, άλλος Πατέρας μάς πιστοποιεί: “σημειοφόρος και θαυματοποιός μετάστασις” είναι αυτό πού γιορτάζουμε, σ’ αυτό πού συμμετέχουμε και πού άγιαζόμεθα. Άρκει τήν “πενιχράν μας δέησιν” νά Τής τήν προσφέρουμε μέ συντετριμμένη καρδιά κι έμπιστοσύνη, γιατί άν και από τή ζωή μετέστη, δέν κατέλιπε τόν κόσμο ποτέ ή Παναγία μας. Μόνο πού ό κόσμος κατέλιπε Αύτήν άκόμη και τίς σεπτές, χαριτωμένες και εύλαβικές αυτές ήμέρες του Δεκαπενταυγούστου, πού είναι πλήρως άφιερωμένες στη Χάρη Της.

Γι’ αυτό, επειδή στό χρόνια μας οί μέρες αυτές έχουν πιά καταστεί ήμέρες παραλύσεων κι όχι παρακλήσεων, ζοφερής άμαρτίας κι όχι λυτρωτικής νηστείας, προκαλείται και προσκαλείται ό κάθε εύλαβής έορταστής, πού τιμά και βιώνει τήν Όρθόδοξη λειτουργική παράδοση και ζωή, νά καταφύγει εκεί πού θά κατορθώσει νά ζήσει ήσυχά, απλά και κατανυκτικά τή Γιορτή, ώστε νά τιμήσει τήν Κυρία τών Άγγέλων, τό Πανάγιο Πρόσωπο του θερινού του Πάσχα: τήν Παναγία μας.

π. Κων. Ν. Καλλιανός

1. Κ.Ε.Τσιρόπουλος, Διάλογος του Χριστιανισμού μέ τήν έποχή μας, ΑΣΤΗΡ, Αθήναι 1970, σελ. 272
2. Τό παράθεμα βλ. Κ.Ε.Τσιρόπουλος, Διάλογος, όπ.παρ. σελ. 268
3. Ωραιότατη θεολογική έρμηνεία του Εϊρμού αυτού της Θ' ώδης, του Κανόνας της έορτής της Κοιμήσεως, έχει γράψει ό Θεοτοκολόγος, ό Άγιος Νικόδημος ό Αγιορείτης. βλ. Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης, Μαρία ή Μητέρα του Θεού, Άγιον Όρος 1988, σελ. 341-343.
4. Π.Β.Πάσχος, Αιχμαλωσία ύψους, ΑΣΤΗΡ, Αθήνα 1975, σελ. 26

«Υπέρ τῆς Πίστεως καί τῆς Πατρίδος»

Ο ΑΓΙΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΣ ΒΑΡΔΑΝ ΚΑΙ Η ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΤΟΥ

Ο Ἅγιος μεγαλομάρτυς Βαρδᾶν (Βαρτᾶν) γεννήθηκε στήν οἰκογένεια τοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς Ἀρμενίας Ἀμαζάσπ Μαμικονιᾶν καί τῆς Σαακανοῦς – κόρης τοῦ Καθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀγ. Ἰσαάκ τοῦ Μέγα (387-436), ὁ ὁποῖος ἦταν ἀπόγονός του Ἀγ. Γρηγορίου Φωτιστοῦ τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας (302-325, μν. 30 Σεπτεμβρίου). Τά παιδικά καί νεανικά χρόνια

τοῦ Ἀγ. Βαρδᾶν καί τῶν δύο ἀδελφῶν του – Ἀγ. Ἀμαγιάκ καί Ἀγ. Ἀμαζασπεᾶν πέρασαν «ἐν παιδείᾳ καί νουθεσίᾳ Κυρίου» ὑπό τήν ἐποπτεία καί τήν φροντίδα τοῦ μακαρίου παπποῦ τους, καθῶς καί μέ στρατιωτική ἐκπαίδευση.

Ἐφ' ὅσον ὁ ἀρχοντικός οἶκος τῶν Μαμικονιᾶν κληρονομικά κατεῖχε τήν θέση τοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς χώρας, ἐπρόκειτο ὁ Ἀγ. Βαρδᾶν νά διαδεχτεῖ τόν πατέρα του. Ὁ Ἀγ. Βαρδᾶν, ἀφοῦ νυμφεύτηκε, ἀπέκτησε μία κόρη – τήν Ἀγ. Βαρδενή-Σουσανίκ,

ἡ ὁποία στό μέλλον θά ἀκολουθοῦσε τά μαρτυρικά ἴχνη τοῦ πατέρα της. Ἡ πάνσοφη Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἐτοίμαζε τόν Ἀγ. Βαρδᾶν νά εἶναι

αὐτός ὁ ὑπερασπιστής τῆς Ἐκκλησίας σέ μία κρίσιμη ἐποχή, κατά τήν ὁποία θά κρινόταν τό ἄν ἡ Ἀρμενία θά συνέχιζε τήν ἐν Χριστῷ ἱστορική πορεία της, ἢ ὄχι.

Τό 387 τήν Μεγάλη Ἀρμενία μοίρασαν μεταξύ τους οἱ δύο ἰσχυρότεροι γείτονές της. Τό δυτικό μέρος τῆς Ἀρμενίας πῆρε τό Βυζάντιο, ἐνῶ τό ἀνατολικό καί μάλιστα τό μεγαλύτερο μέρος της πέρασε στά χέρια τῶν πυρολατρῶν (ζωροαστρῶν) Περσῶν. Οἱ τελευταῖοι προβληματίζονταν σοβαρά μέ τόν Χριστιανισμό τῆς Ἀρμενίας, ὅχι μόνο ἀπό τήν ἄποψη τοῦ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ἀλλά καί τοῦ πολιτικοῦ κινδύνου, καθῶς ἡ ὁμοδοξία τῆς Ἀρμενίας καί τῶν γειτονικῶν χωρῶν μέ τό ἐχθρικό Βυζάντιο ἔπαιζε σημαντικό ρόλο στόν πολιτικό προσανατολισμό τους.

Τό 428 ἔπαψε τήν ὑπαρξή της ἡ δυναστεία τῶν Ἀρσακίδων, ἡ ὁποία ἀκόμη βασίλευε στήν περσοκρατούμενη Ἀρμενία. Ἡ χώρα μετατράπηκε ἀπό βασίλειο σέ μία ἀπλή ἐπαρχία, στήν ὁποία ὅμως οἱ τοπικοί ἄρχοντες διατηροῦσαν τήν αὐτονομία τους καί ἡ Ἐκκλησία τήν ἐξέχουσα θέση καί τήν αὐθεντία της.

Ἡ Περσική κυβέρνηση περίμενε τόν κατάλληλο καιρό γιά νά ξεκινήσει διωγμούς κατά τῆς ὀρθῆς Πίστης. Ὁ βασιλιάς Ἰσδιγέρδος Β' (438-457) βαθμιαῖα ἄρχισε διωγμούς ἐναντίον ὅλων τῶν χριστιανῶν τοὺς ὁποίους κάλεσε νά ὑπηρετήσουν στόν στρατό του ἀλλά ἰδιαίτερα ἐναντίον τῶν Ἀρμενίων, διότι αὐτούς ἔβλεπε νά εἶναι οἱ πιό ἐνθερμοί στήν θεοσέβεια. Μετά ἀπό καιρό ὅμως, ἀφοῦ ἀντελήφθη ὁ ἀσεβής βασιλιάς ὅτι οἱ χριστιανοί, ὅχι μόνο μένουν ἀκράδαντοι στήν Πίστη τους, ἀλλά καί ὁ ἀριθμός τους συνέχεια αὐξάνεται, ἐξέδωσε ἕνα εἰδικό πρόσταγμα. Σύμφωνα μ' αὐτό ὅλοι οἱ λαοί τοῦ Περσικοῦ κράτους θά ἔπρεπε νά ἀρνηθοῦν τίς δικές τους θρησκείες καί νά ἀσπασθοῦν τόν Ζωροαστρισμό.

Τό ἔτος 447 ἦρθε στήν Ἀρμενία ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πέρση βασιλιά ὀνόματι Δενσαβόριος, ὁ ὁποῖος ἀπέγραψε ὅλη τήν χώρα μέ ἀποτέλεσμα νά καταργηθεῖ ἡ φορολογική ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Κλήρου, νά αὐξηθοῦν ὑπερβολικά οἱ φόροι καί νά δημιουργηθοῦν προβλήματα ἀνάμεσα στοὺς ἀρχοντικούς οἴκους. Ὁ Δενσαβόριος, ἀφοῦ ἔδωξε τόν Ἀρμένιο χιλιάρχο (ἕνα ἀπό τά σημαντικότερα ἀξιώματα τῆς χώρας) καί ἄρπαξε τήν ἀνώτατη δικαστική ἐξουσία ἀπό τόν Καθολικό Ἀρχιεπίσκοπο, ἔβαλε στήν θέση τοῦ πρώτου ἕναν Πέρση, ἐνῶ τήν ἐν λόγω ἐξουσία παρέδωσε σ' ἕναν πυρολάτρη ἀρχιμάγο. Ὁ σκοπός ἦταν ἡ μείωση τοῦ κύρους καί τῆς δύναμης τῆς Ἐκκλησίας, πρᾶγμα τό ὁποῖο, μαζί μέ τοὺς βαρεῖς φόρους, θά συνέβαλε

στήν διάδοση της πυρολατρείας στήν Ἀρμενία. Οἱ φόροι πράγματι ἦταν τόσο βαρεῖς, ὥστε καί ἴδιοι οἱ Πέρσες ἀποροῦσαν, πῶς ἀκόμη συνεχίζει νά ζεῖ μία χώρα, ἀπό τήν ὁποία εἶχανε ἀρπάξει τόσο πολλά!

Δύο χρόνια ἀργότερα –τό 449– ἡ Περσική Αὐλή προχώρησε στά ὀριστικά βήματα. Τό βασιλικό πρόσταγμα ἀπαιτοῦσε οἱ Ἀρμένιοι νά ἀρνηθοῦν «τήν πλάνη τῶν Ναζωραίων» καί νά ἀκολουθήσουν τήν θρησκεία τοῦ δεσπότη τους. Ταυτόχρονα, τό πρόσταγμα ἐπαινοῦσε «τήν τέλεια πίστη» καί ἀσκοῦσε κριτική ἐπάνω στόν Χριστιανισμό.

Στήν πρωτεύουσα Ἀρτασάτ μέ προεδρία τοῦ Καθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰωσήφ (437-452) συγκροτήθηκε μία πολυάριθμη σύνοδος ἐπισκόπων, ἀρχόντων, μοναχῶν, Κλήρου καί λαοῦ. Ἡ σύνοδος ἀπέρριψε τήν παράλογη πρόταση τοῦ Ἰσδιγέρδου καί κόμισε σ' αὐτόν μία ἐκτενὴ ἐπιστολή. Στήν ἀπάντησή τους οἱ συνοδικοί, θεολογικά καί φιλοσοφικά ἀπέτρεπαν τήν πυρολατρεία καί ὑποστήριζαν τήν ἀληθινὴ Πίστη. «Ἀπ' αὐτὴ τὴν Πίστη δέν μπορεῖ νά μᾶς κλονίσει οὐδεὶς, οὔτε οἱ Ἄγγελοι, οὔτε οἱ ἄνθρωποι, οὔτε ἡ μάχαιρα, οὔτε ἡ φωτιά, οὔτε τό ὕδωρ καί ὁποιαδήποτε πικρὴ συμφορά. Διότι ἡ διαθήκη τῆς Πίστεώς μας εἶναι μέ τόν Θεό μ' ἓναν ἀκατάλυτο τρόπο. Δέν εἶναι δυνατόν νά διαλύσουμε καί νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπ' αὐτὴ οὔτε τώρα, οὔτε ἀργότερα, οὔτε εἰς τόν αἰῶνα, οὔτε εἰς τόν αἰῶνα τῶν αἰώνων».

Αὐτὴ ἡ τολμηρὴ ἀπάντηση προκάλεσε τὴν ὀργή τοῦ Ἰσδιγέρδου, ὁ ὁποῖος μέ ἀπειλὴ θανάτου κάλεσε τοὺς ἄρχοντες ὄχι μόνο τῆς Ἀρμενίας, ἀλλὰ καί τῆς Γεωργίας καί τῆς Ἀγβανίας στήν Κτησιφῶντα. Οἱ Χριστιανοὶ ἄρχοντες μέ μεγάλη ἀπροθυμία ἔλαβαν τὴν πρόσκληση, ἐπειδὴ γνώριζαν, ὅτι δέν τοὺς περιμένει τίποτε καλὸ, ἀλλὰ καθὼς δέν ὑπῆρχε ἄλλη λύση, ἐλπίζοντας στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ξεκίνησαν ἓνα ταξίδι πρὸς τὴν πρωτεύουσα τῆς Περσίας καί τό Μεγάλο Σάββατο τοῦ 449 παρουσιάστηκαν στόν θεομᾶχο βασιλιά.

Ὁ Ἰσδιγέρδος ἐπανέλαβε τίς ἀπαιτήσεις του οἱ ἄρχοντες νά ἀρνηθοῦν τὴν πίστη τους, ἀπειλῶντας ὅτι στήν ἐνάντια περίπτωσι, ὄχι μόνο θά τοὺς θανατώσει, ἀλλὰ καί θά στείλει στρατό στήν Ἀρμενία γιὰ τὴν τελικὴ ἐξολόθρευση τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἀγ. Βαρδᾶν μέ θάρρος ἀπέρριψε τὴν πρόταση τοῦ βασιλιά. Ὅμως ἡ ἀπειλὴ τοῦ Ἰσδιγέρδου γιὰ τὴν ἀποστολὴ Περσικοῦ στρατοῦ στήν Ἀρμενία, εἶχε προβληματίσει σοβαρά τοὺς ἄρχοντες. Ἄν ὁ βασιλιάς τοὺς θανάτωνε, οἱ χώρες τους θά ἔμεναν ἀνυπεράσπιστες μπροστά ἀπὸ τὴν

Περσική απειλή.”Ετσι, μετά από συζητήσεις και την συμβουλή ενός Πέρση αξιωματούχου-κρυπτοχριστιανού αποφάσισαν τυπικά να προσκυνήσουν την φωτιά, ώστε να γλυτώσουν την παγίδα και να γυρίσουν στις χώρες τους. Ο Άγ. Βαρδάν όμως έμενε ασυμβίβαστος και με τίποτε δεν ήθελε να αρνηθεί τον Σωτήρα του. Πολλές φορές του μιλούσαν οι άρχοντες και τον παρακαλούσαν να συμφωνήσει μ’ αυτούς, χάρη της σωτηρίας τριών Χριστιανικών λαών –Άρμενίων, Γεωργιανών και Άγβανών. Του υπενθύμιζαν εκείνα τα λόγια του Άγ. Αποστόλου Παύλου για την σωτηρία των Ιουδαίων. «Ηύχόμην γάρ αυτός ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου» (Ρωμ. 9, 3).

Τέλος, μέ πάρα πολύ μεγάλη δυσκολία κατέφεραν να τον πείσουν, και ο Άγ. Βαρδάν μέ βαριά καρδιά ὑποχώρησε. Τήν πράξη αὐτή ποτέ δεν συγχώρησε στον ἑαυτό του και ἐπιθυμοῦσε μέ μαρτυρικό θάνατο να ἐξαλείψει τό παράπτωμά του αὐτό μέ μαρτυρικό θάνατο.

Ο Ἰσδιγέρδος χάρηκε ὑπερβολικά μέ τήν ἄρνηση τῶν ἀρχόντων και ὀργάνωσε πανηγυρικές ἐκδηλώσεις στό παλάτι. Ἀπέστειλε τούς ἄρχοντες στις χώρες τους μέ μεγάλες τιμές και δωρεές, ἀλλά και μέ εἰδικό πρόσταγμα, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο και στις τρεῖς χώρες μέσα σέ μία χρονιά θά ἔπρεπε να καταργηθεῖ ὁ Χριστιανισμός, ὅλες οἱ ἐκκλησίες και οἱ μονές θά ἔπρεπε να κλείσουν, και ὁ Χριστιανός θά ἔπρεπε να γίνουν πυρολάτρες, ἐφαρμόζοντας τά Ζωροαστρικά ἔθιμα. Γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ μαζί μέ τούς ἄρχοντες ἀπέστειλε 700 περίπου μάγους.

Ἐνῶ οἱ ἄρχοντες ἀκόμη ἦταν στον δρόμο, ἡ Σύνοδος τῶν ἐπισκόπων, ἀφοῦ πληροφορήθηκε τό γεγονός, ἔστειλε μήνυμα στον λαό και στά μοναστήρια, προτρέποντας τούς Χριστιανούς να παραμείνουν σταθεροί και πιστοί στον Χριστό. Ἡ Σύνοδος ἀποφάσισε: «Τό χέρι τοῦ ἀδελφοῦ ἅς σηκωθεῖ ἐπάνω στό πλησίον, ὁ ὁποῖος ἔχει παραβεῖ τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ὁ πατέρας ἅς μήν λυπηθεῖ τόν γιό, ὁ γιός δέ ἅς μήν φοβηθεῖ τήν τιμή τοῦ πατέρα του. Ἡ γυναῖκα ἅς παλεύει μέ τόν σύζυγό της, και ὁ δοῦλος ἅς ἀντισταθεῖ στον δεσπότη του. Ὁ θεῖος Νόμος ἅς κυριαρχεῖ στά πάντα και οἱ παραβάτες ἅς λάβουν τήν καταδίκη και τήν τιμωρία τους σύμφωνα μ’ αὐτόν».

Οἱ ἄρχοντες τελικά ἔφθασαν στήν Ἀρμενία και βρέθηκαν σέ πολύ περίπλοκη θέση. Ἀπό τήν μία, ἐάν οἱ ἄρχοντες ἀποκάλυπταν τήν ἀλήθεια και ἔδιωχναν τούς μάγους, θά σήμαινε ὅτι ἐπίσημα ἔχουν ἐπαναστατήσει ἐναντίον τοῦ βασιλιᾶ. Βέβαια, γιά ἓνα τέτοιο βῆμα χρειάζονταν μεγάλο κουράγιο, ἀλλά και μεγάλη εὐθύνη.

Από την άλλη δέ ο λαός –ακόμη και οι οικογένειές τους– απέφευγαν την επικοινωνία μαζί τους, ἐπειδὴ τοὺς θεωροῦσαν προδότες. Ἄλλωστε καὶ οἱ μάγοι τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ χτίζουν πυρολατρικά προσκυνητάρια. Στὴν κωμόπολη Ἀγγέλ, γιὰ παράδειγμα, ὁ ἀρχιμάγος προσπάθησε τὴν Κυριακὴ νὰ σπάσει τὴν πόρτα τοῦ ἐκεῖ Ναοῦ. Ὁ λαός μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν φλογερό Ἱερέα Λεόντιο ὥρμησε μὲ ρόπαλα ἐναντίον τῶν μάγων καὶ τοὺς ἔδιωξε.

Ὁ Ἀγ. Βαρδᾶν, ὑπὸ τίς παροῦσες συνθῆκες, συμβουλευτήκε τὴν οἰκογένειά του καὶ ἀποφάσισε νὰ μεταναστεύσει στὰ βυζαντινὰ ἐδάφη, γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς ἀμαρτίας του ἀναλαμβάνοντας τίς θλίψεις τῆς ξενιτιάς καὶ τῆς φτώχειας. Ξεκίνησε γιὰ τὸ ταξίδι, ἀλλὰ στὸν δρόμο τὸν πρόλαβαν οἱ ἀπεσταλμένοι Ἱερεῖς καὶ ἄρχοντες ὑπὸ τὸν ἑπαρχο Βασάκ. Μὲ παρακλήσεις τὸν ἰκέτευσαν νὰ γυρίσει καὶ νὰ γίνῃ ἡγέτης τῆς ἐπαναστάσεως.

Ἡ Σύνοδος τῶν ἐπισκόπων συγκρότησε συμβούλιο, τὸ ὁποῖο ἐξέτασε τὴν ὑπόθεση τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση βεβαιώθηκε ὅτι αὐτὸς παρέμενε ἀκλόνητος στὴν πίστη καὶ στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Κύριο Ἰησοῦ. Ἀφοῦ θερμὰ ὅλοι μαζί προσευχήθηκαν, ξαναδέχτηκαν τὸν Βαρδᾶν καὶ τοὺς πολλοὺς ἄρχοντες στοὺς σωστικούς κόλπους τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας.

Τὸ ἄθροισμα τοῦ Κλήρου, λαοῦ καὶ ἀρχόντων ὀρκίστηκαν ἐπάνω στὸν Ἀγ. Εὐαγγέλιο καὶ δεήθηκαν στὸν Παντοδύναμο Θεό νὰ τοὺς συμπαρασταθεῖ καὶ νὰ τοὺς βοηθήσει στοὺς ἀγῶνες τους. Ἡ σημαία τῆς ἐπαναστάσεως ἤδη ἦταν ὑψωμένη.

Ἀμέσως μετὰ ἀπ'αὐτό, ὁ λαός ὥρμησε σ'ἓνα κοντινὸ προσκυνητᾶριο πυρός καὶ ἔριξε τὴν «ιερά» φωτιά μέσα στό νερό. Οἱ μάγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλλαν στοὺς Χριστιανούς τὴν πυρολατρεία, σκοτώθηκαν.

Ὁ φιλόχριστος στρατός τοῦ Ἀγ. Βαρδᾶν ἄρχισε νὰ καθαρίζει τὴν χώρα ἀπὸ τοὺς Πέρσες. Ἀπελευθερώθηκαν πολλές πόλεις καὶ χωριά, πολλοὶ πυρολατρικοὶ ναοὶ καταστράφηκαν καὶ ἀνεγέρθηκαν ἐκκλησίες στὶς θέσεις τους. Ὁλος ὁ λαός χαιρόταν καὶ ἔλεγε. «Ὡς πατέρα μας ἀναγνωρίζουμε τὸ Ἅγιο Εὐαγγέλιο, καὶ ὡς μητέρα μας τὴν Ἀποστολικὴ καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία».

Ταυτόχρονα οἱ Ἀρμένιοι ἀπέστειλαν μία ἀντιπροσωπεία στὴν Κωνσταντινούπολη, ζητῶντας τὴν βοήθεια τοῦ αὐτοκράτορα. Τὸ Βυζάντιο ὅμως ἤδη εἶχε ὑπογράψει εἰρήνη μὲ τὴν Περσία, καὶ ἡ παρέμβασή του στίς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῆς Περσικῆς βασιλείας δέν ἦταν ἐφικτή. Ὡστόσο καὶ μετὰ τὴν ἀρνητικὴ ἀπάντηση τοῦ Βυζαντίου σ'αὐτὴ τὴν κρίσιμη περίοδο

οί Ἀρμένιοι συνέχιζαν νά στέλνουν ειδήσεις στήν Κωνσταντινούπολη καί παρακαλοῦσαν τίς προσευχές τῶν ὁμοδόξων τους. Ἡ μόνη ἐλπίδα τούς ἔμενε ὁ Κύριος...

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἑπαρχος τῆς Ἀρμενίας Βασάκ, καίτοι στήν ἀρχή ἦταν μαζί μέ τούς ἐπαναστάτες, στήν συνέχεια ἄλλαξε τήν στάση του καί πέρασε στήν πλευρά τῶν Περσῶν. Ἄρχισε μάλιστα διωγμούς καί αὐτός, λεηλατώντας τούς ναούς, φυλακίζοντας τούς Ἱερεῖς, διώχνοντας τίς οἰκογένειες τῶν ἐπαναστατῶν ἀρχόντων καί πολεμώντας τόν Ἅγ. Βαρδᾶν. Ἔτσι τά πράγματα κατέληξαν σ' ἐμφύλιο πόλεμο, ἐπειδή ἡ κοινωνία πλέον ἦταν διχασμένη. Ἡ Ἐκκλησία βρέθηκε σέ συνθῆκες, πού θά ἔπρεπε ὄχι μόνο νά ὑπερασπισθεῖ τήν ὑπαρξή της, ἀγωνιζόμενη κατά τῶν Περσῶν, ἀλλά καί νά ἀντιμετωπίζει τούς ἐσωτερικούς ἐχθρούς, τά πρώην τέκνα της.

Ὁ Ἰσδιγέρδος τελικά ἀποφάσισε νά στείλει στήν Ἀρμενία ἓνα ἰσχυρό στρατό γιά τήν ὀριστική καταστολή τῶν ἐπαναστατῶν Χριστιανῶν. Ὁ Ἅγ. Βαρδᾶν, μολονότι πολλοί –λόγω τῶν ραδιουργιῶν τοῦ Βασάκ– τόν εἶχανε ἐγκαταλείψει, δέν ἀπελπίστηκε, ἀλλά συνέχισε νά διευθύνει τόν στρατό του.

Τήν Παρασκευή τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ 451 ὁ Ἀρμενικός στρατός, πού ἀριθμοῦσε 66.000 ἄτομα, ἔφθασε στήν πεδιάδα κοντά στό χωριό Ἀβαράιρ. Μαζί μέ τόν στρατό ἦταν ὁ Ποιμενάρχης τῆς Ἀρμενίας Ἰωσήφ, ὁ Ἱερέας Λεόντιος, Ἐπίσκοποι καί Κληρικοί. Ὁ Ἅγ. Βαρδᾶν ἀπευθύνθηκε στόν φιλόθεο στρατό του μέ μία ἐντυπωσιακή ὁμιλία.

Στό στρατόπεδο, ὁ Ἅγ. Βαρδᾶν διάβαζε τό βιβλίο τῶν Μακκαβαίων, ἐνθαρρύνοντας τούς στρατιῶτες του. Τήν νύχτα πρό τῆς μάχης οἱ Κληρικοί τέλεσαν τήν Θεία Λειτουργία καί ἀφοῦ βάπτισαν ὅσους ἀκόμα δέν εἶχαν ἀξιωθεῖ τοῦ Ἅγ. Βαπτίσματος, κοινώνησαν ὅλο τό στρατό μέ τά Ἄχραντα Μυστήρια.

Στίς 26 Μαΐου τοῦ 451 ἔλαβε θέση ἡ μάχη τοῦ Ἀβαράιρ, ἡ ὁποία κράτησε μία μέρα καί ἦταν πολύ δυνατή. Οἱ Πέρσες, πού ἀριθμοῦσαν 200.000 ἄτομα καί εἶχαν φέρι μαζί τους στρατιωτικούς ἐλέφαντες, ἄφησαν 3.500 περίπου νεκρούς. Οἱ Ἀρμένιοι ἔχασαν 1.036 ἄτομα, ἀνάμεσα στά ὁποία καί τόν Ἅγ. Βαρδᾶν, τόν ἀδελφό του - τόν ὁ Ἅγ. Ἀμαζασπεᾶν καί τούς Ἀγίους Χορέν, Ἀρτάκ, Τατσάτ, Ἀμαγιάκ, Νερσέ, Βαᾶν, Ἀρσένιο καί τόν Γκαρεγκίν. Ὁ στρατός τῶν Χριστιανῶν, ἀφοῦ ἔχασε τόν Ἅγ. Βαρδᾶν, δέν μπόρεσε πιά νά συνεχίσει τήν μάχη καί διασκορπίστηκε. Μετά τήν

μάχη τοῦ Ἀβαράιρ πολλοί ἐπαναστάτες καί Κληρικοί φυλακίστηκαν. Ὁ Καθολικός Ἰωσήφ, ὁ Ἱερέας Λεόντιος καί ἡ συνοδεία τους καταδικάστηκαν σέ μαρτυρικό θάνατο στήν Περσία. Λίγο ἀργότερα σέ μία μάχη, ἔπεσε καί ὁ ἄλλος ἀδελφός του Ἀγ. Βαρδάν – ὁ Ἀγ. Ἀμαγιάκ.

Ὅμως, παρόλο πού οἱ Ἀρμένιοι τυπικά ἡττήθηκαν, οἱ Πέρσες βρέθηκαν στήν θέση τοῦ ἡττημένου νικητῆ. Ὁ Ἰσδιγέρδος εἶχε ἐντυπωσιαστεῖ μέ τήν ἐπιμονή καί τήν καρτερία τῶν Χριστιανῶν καί εἶχε μετανοήσει γιά τήν κοντόφθαλμη πολιτική του. Κατά τήν μάχη οἱ Πέρσες εἶχαν ἀφήσει περισσοτέρους νεκρούς παρά οἱ Ἀρμένιοι, παρόλο πού αὐτοί ἦταν λιγότεροι ἀπό τούς Πέρσες. Ἐπιπλέον, μετά τήν μάχη τοῦ Ἀβαράιρ οἱ Ἀρμένιοι συνέχισαν τόν ἀγῶνα μέ μορφή ἀνταρτικῶν πολέμων.

Ἡ Περσική κυβέρνησις προσωρινά ὑποχρεώθηκε νά ἀνακαλέσει τήν πολιτική τῶν διωγμῶν. Ὁ παραβάτης Βασάκ τιμωρήθηκε καί τελείωσε τήν ζωή του σέ μία πολύ ἄθλια κατάσταση.

Τόν ἡρωϊκό ἀγῶνα τῶν προγόνων του ἀργότερα συνέχισε ὁ ἀνεψιός τοῦ Ἀγ. Βαρδάν – ὁ Βαῦν Μαμικονιᾶν. Ἐχοντας πιά τό θαρραλέο καί ἱερό παράδειγμα τοῦ θείου του ὁ Βαῦν ἐξόντωσε καί κατέστειλε τόν Περσικό στρατό. Τό 484 ὁ Πέρσης βασιλιάς Βαλᾶς (484-488) ἀναγκάστηκε νά ὑποχωρήσει καί νά ἱκανοποιήσει ὅλες τίς ἀπαιτήσεις τοῦ Βαῦν. Ἐπίσημα καί ὀριστικά χάρισε ἐλευθερία στήν Ἐκκλησία, ἀρνήθηκε νά προβάλλει τούς παραβάτες ἄρχοντες, καί ὁ θεοσεβής Βαῦν ἔγινε ἑπαρχος τῆς χώρας.

Ἔτσι, ὁ ὑπέρ τῆς Πίστεως καί τῆς Πατρίδος ἀγῶνας τῶν Ἀρμενίων, τόν ὁποῖο ἄρχισε ὁ Ἀγ. Μεγαλομάρτυς Βαρδάν καί ἡ συνοδεία του καί ὁ ὁποῖος συνολικά συνεχίστηκε τριάντα περίπου χρόνια, στέφτηκε μέ ἐπιτυχία.

Γ. Καζαριᾶν

φοιτητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

1. Πβλ. Ἅγιοι τῆς Γεωργίας, Ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, 2004, 53-68.

2. Ἀγβανία – μία χώρα τοῦ βόρειο-ἀνατολικοῦ Καυκάσου, ἡ ὁποία συνόρευε μέ τήν Ἀρμενία καί τήν Γεωργία καί εἶχε στενές σχέσεις μ' αὐτές. Τήν χώρα αὕτη κατοικοῦσαν διάφορες Ἀγβανικές φυλές, οἱ ὁποῖες κατά τήν πάροδο τοῦ χρόνου ἐν μέρει Ἀρμενίστηκαν, ἐν μέρει δέ ἔγιναν Γεωργιανοί, καί μερικές φυλές ὑπάρχουν ὡς τίς μέρες μας. Τούς ἀρχαίους Ἀγβανούς σέ καμία περίπτωση δέν πρέπει νά μπερδεύει κανεὶς μέ τούς Ἀζερμπαϊτζανούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν Τουρκική καταγωγή καί μάλιστα εἶναι Μουσουλμάνοι.

3. Ἀνάμεσα σ' αὐτά ἦταν καί ἡ αἰμομικτικοί γάμοι ἀνάμεσα στοὺς γονεῖς καί στά παιδιά, στά ἀδελφία κλπ. Εἶναι γνωστό, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ἰσδιγέρδος νυμφεύτηκε τήν κόρη του καί ἀργότερα τήν σκότωσε.

4. Σημειωτέον, ὅτι τήν ἐποχὴ τῆς ἀραβοκρατίας στήν Ἀρμενία (Ζ' - Γ' αἰ.) πολλοί ἐκπρόσωποι τοῦ οἴκου Μαμικονιᾶν εἶχαν μεταναστεύσει στό Βυζάντιο. Ἀπ' αὐτοὺς ἀκριβῶς τούς ἀπογόνους τοῦ Ἀγ. Βαρδάν καταγόταν ὁ Καίσαρας Βάρδας καί ἡ ἀδελφή του – ἡ Ἀγ. Αὐτοκράτειρα Θεοδώρα, «ἡ στερεώσασα τήν Ὁρθοδοξίαν» (μν. 11 Φεβρουαρίου).

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου στό στόχαστρο τῆς ἀθεΐας!

Ε σημερινή ιστορική πραγματικότητα, ἡ πραγματικότητα πού βιώνουμε στήν Πατρίδα μας τά τελευταῖα χρόνια δικαιώνει μέ τόν πιό ἀπόλυτο καί κατηγορηματικό τρόπο τόν μεγάλο ἱεραπόστολο καί ἐθνομάρτυρα, τόν ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, ὁ ὁποῖος, πρὶν ἀπό τριακόσια περίπου χρόνια, προέβλεψε ὅτι «θάρθη πρῶτα ἓνα ψευτορωμαῖικο· νά μή τό πιστέψετε· θά φύγῃ πίσω». Αὐτό λοιπόν τό ψευτορωμαῖικο, ὑπερψηφίζοντας πρὶν ἀπό λίγες ἡμέρες τό σχέδιο νόμου μέ τίτλο «Κανόνες ρύθμισης τῆς ἀγορᾶς προϊόντων καί τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν», τό ὁποῖο εἶχε καταθέσει γιά ψήφιση τό Ὑπουργεῖο Ἀνάπτυξης, Ἀνταγωνιστικότητας, Ὑποδομῶν, Μεταφορῶν καί Δικτύων, οὐσιαστικά κατάργησε τήν καθιερωμένη ἀργία τῆς Κυριακῆς, δηλαδή τῆς ἡμέρας τοῦ Κυρίου, τήν ὁποία σεβάστηκαν καί οἱ πιό ἄσπονδοι ἐχθροί τῆς Ὁρθοδοξίας στό διάβα τῶν αἰώνων.

Πιό συγκεκριμένα, τό 16ο ἄρθρο τοῦ ἐν λόγω νομοσχεδίου, τό ὁποῖο ρυθμίζει τή λειτουργία τῶν καταστημάτων τίς Κυριακές, ἀναφέρει ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ λειτουργία τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων: α) τήν πρώτη Κυριακή κατὰ τήν ἔναρξη τῆς περιόδου τῶν ἐκπτώσεων, β) τίς δύο Κυριακές πρὶν ἀπό τήν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων καί γ) τήν Κυριακή τῶν Βαΐων. Ἐπιπλέον, ἀναφέρει ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ λειτουργία, ὅλες τίς Κυριακές τοῦ ἔτους, τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων μέ συνολική ἐπιφάνεια ἐμβαδοῦ μέχρι 250 τ.μ., ἐφόσον δέν ἀνήκουν σέ ἀλυσίδες καταστημάτων, δέν λειτουργοῦν μέ συμφωνίες συνεργασίας τύπου «shops – in – a – shop» καί δέν βρίσκονται σέ ἐκπτωτικά καταστήματα («outlet»), ἐμπορικά κέντρα ἢ ἐκπτωτικά χωριά.

Ἡ κυβερνητική πλειοψηφία, ἡ ὁποία κατόρθωσε χωρίς ἀπώλειες νά περάσει τό συγκεκριμένο νομοθέτημα ἀπό τό θερινό τμήμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, κατάργησε μιά ἀργία πού ἰσχύει ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, δηλαδή ἐδῶ καί χίλια ἑπτακόσια περίπου χρόνια!!! Ἦταν 7 Μαρτίου τοῦ 321 ὅταν ὁ ἅγιος ἱσαπόστολος Κωνσταντῖνος καθιέρωσε τήν Κυριακή ὡς ἡμέρα ἐπίσημης ἀργίας, ὡς ἡμέρα Κυρίου, ὡς ἡμέρα ἀναπαύσεως καί λατρείας τοῦ Ἥλιου τῆς δικαιοσύνης, τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀπό τότε μέχρι σήμερα καθιερώθηκε νά εἶναι ὄχι μόνο ἐκκλησιαστική, ἀλλά καί κρατική ἀργία. Στή νεότερη δέ Ἑλληνική πολιτική ἱστορία, ὁ νόμος πού καθιέρωσε τήν Κυριακή ὡς ἐπίσημη ἀργία θεσμοθετήθηκε τό 1909 καί τέθηκε σέ ἰσχὺ στίς 4 Ἰανουαρίου τοῦ 1910.

Εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς οἱ ἐκλεγμένοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καταπάτησαν μία παράδοση αἰώνων καί συναίνεσαν στήν κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς, δηλαδή τῆς ἡμέρας πού εἶναι ἀφιερωμένη στή λατρεία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, στήν ἀνάπαυση τῶν ἐργαζομένων καί στήν ἐνδυνάμωση τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν. Ἐχει ἄραγε ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων τήν δικαιοδοσίαν νά προβεῖ στό ἀνοσιούργημα αὐτό, τῆς διὰ νόμου δηλαδή καταργήσεως τῆς Κυριακῆς ὡς ἡμέρας ἀργίας;

Γνωρίζουν ἄραγε τὰ μέλη τῆς Ἑθνικῆς Ἀντιπροσωπείας ὅτι μέ τήν ψήφιση τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ καταλύνονται τὰ ἄρθρα 3 καί 13 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Χώρας, πού ὀρίζουν ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία στήν Ἑλλάδα εἶναι ἡ θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ; Ἀγνοοῦν ἄραγε ὅτι ἡ θρησκεία τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ θά πρέπει νά τηρεῖ ἀπαρασάλευτά τους Ἱερούς Ἀποστολικούς καί Συνοδικούς Κανόνες καί ἡ λατρεία της θά πρέπει νά τελεῖται ἀνεμπόδιστα; Πῶς εἶναι δυνατόν ὅμως νά τηροῦνται οἱ ἱερές παραδόσεις καί ἡ λατρεία της νά τελεῖται ἀνεμπόδιστα, ὅταν τό ὀρθόδοξο ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας θά παρακωλύεται στήν ἀνεμπόδιστη ἀσκηση τῶν θρησκευτικῶν του καθηκόντων;

Δέν ἔχουν διδαχτεῖ ὅτι ἡ καθιέρωση μιᾶς ἡμέρας ἀναπαύσεως τῆς ἐβδομάδας, ὡς ἡμέρα ἀργίας, προσευχῆς καί λατρείας βασιζέται στό βιβλίο τῆς Γενέσεως (β' 2 - 3), τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπου ἀναφέρεται ὅτι: «καί συνετέλεσεν ὁ Θεός ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησε, καί κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπό πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησε, καί εὐλόγησεν ὁ Θεός τήν ἡμέραν τήν ἑβδόμην καί ἡγίασεν αὐτήν ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπό πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἤρξατο ὁ Θεός ποιῆσαι»; Δέν γνωρίζουν ὅτι σέ ἀντιδιαστολή μέ τό Σάββατο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἡ Κυριακή καθιερώθηκε ἤδη ἀπό τοὺς πρῶτους Ἀποστολικούς χρόνους ὡς πρώτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδας, ὡς ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὡς πασχάλιος ἡμέρα;

Ἐφόσον τό ἀγνοοῦν, θά πρέπει νά τοὺς ὑπενθυμίσουμε, ὅτι ἡ ἀναστάσιμη σύναξη τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, τίς Κυριακές, μέ τήν τέλεση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Λειτουργίας ἀναβιώνει λειτουργικά καί ἐμπειρικά ὅλα τα γεγονότα τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ καθιέρωση ἐπομένως τῆς Κυριακῆς ὡς ἡμέρας ἀργίας, δίνει τήν εὐκαιρία στοὺς πιστοὺς νά ἀφιερώνουν ἀποκλειστικά μία ἡμέρα τῆς ἐβδομάδας στόν Θεό καί νά ἐπιτελοῦν ἐλεύθερα τὰ θρησκευτικά τους καθήκοντα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση ὅμως ἀγνοώντας ὅλες τίς παραπάνω αἰτιάσεις διακηρύττει σέ ὅλους τοὺς τόνους καί σέ ὅλες τίς κατευθύνσεις ὅτι μέ τίς προτει-

νόμενες «μεταρρυθμίσεις» έναρμονίζεται ή Χώρα μας μέ τό καθεστώς πού ισχύει στίς χώρες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ένωσης, ἐνισχύεται ή ἀνταγωνιστικότητα καί ὑλοποιεῖται τό πρόγραμμα ἐξόδου τῆς ἀπό τήν οἰκονομική ὕφεση, ἀφοῦ μέσα ἀπό τό ζωντάνεμα τῶν κέντρων τῶν πόλεων τίς Κυριακές καί τήν δημιουργία νέων θέσεων ἐργασίας γιά τήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἀναγκῶν τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ θά ἐπιτευχθεῖ ή ἀνάκαμψη τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Ἐκεῖνο ὅμως πού πραγματικά ἐπιδιώκει ή Ἑλληνική Κυβέρνηση καί τεχνηέντως ἀποκρύπτει δέν εἶναι μόνο ή κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς, ἀλλά ή προβολή καί ή προώθηση τῆς ἀθεΐας καί ή ἀποκοπή τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπό τά σωτήρια νάματα τῆς Ὁρθοδοξίας. Μέ ἔμμεσο καί ὕπουλο τρόπο ὅλοι αὐτοί οἱ εἰδεχθεῖς ὑπηρέτες τῆς παγκοσμιοποίησης καταπολεμοῦν ἀπροκάλυπτα τήν ἱερότητα τῆς ἡμέρας αὐτῆς καί προσπαθοῦν νά τήν καταργήσουν ἀπό ἡμέρα ἀργίας, προσευχῆς καί λατρείας τοῦ μόνου Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἡ κατάργηση τῆς κυριακάτικης ἀργίας ἔρχεται συνεπῶς νά προστεθεῖ στή μερική ἀπασχόληση, στήν ἐκ περιτροπῆς καί πολλές φορές ἀνασφάλιστη ἐργασία, στούς ἐξαθλιωμένους μισθοῦς, στίς χιλιάδες ἀπολύσεις, στήν ἀποσάθρωση τῶν ἐργασιακῶν δικαιωμάτων, στή μείωση τοῦ ἐλεύθερου χρόνου καί συνεπακόλουθα στήν ὀλοένα καί αὐξανόμενη ἐκμετάλλευση τῶν ἐργαζόμενων στό ἐμπόριο καί τίς ὑπηρεσίες.

Σύσσωμος ὁ ἐμπορικός κόσμος μέσα ἀπό τά ψηφίσματα 14 περιφερειακῶν ὁμοσπονδιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου καί 288 τοπικῶν ἐμπορικῶν συλλόγων ἔχει διατρανώσει τήν ἀντίθεσή του στήν κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς. Οἱ ἐμποροῦπάλληλοι σέ κάθε γωνιά τῆς Πατρίδας μᾶς ἀντέταξαν ἕνα ἡχηρό ὄχι στήν κατάργηση τῆς κυριακάτικης ἀργίας, διότι:

1. Ἡ Κυριακή συνδέεται μέ τήν ἀνεμπόδιστη ἄσκηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθηκόντων καί τήν λατρεία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί εἶναι ἀφιερωμένη στήν οἰκογένεια καί στήν ἀνάπαυση.

2. Τό διευρυμένο ὥραριο ἔχει ἀπελευθερωθεῖ ἤδη ἀπό τό 2005, μέ ἀποτέλεσμα τά ἐμπορικά καταστήματα νά λειτουργοῦν 96 ὥρες ἐβδομαδιαίως, ἀπό τίς 05:00 τό πρωῒ ἕως τίς 21:00 τό βράδυ.

3. Σέ ὅλους τους καλοκαιρινούς καί χειμερινούς τουριστικούς προορισμούς, τίς ἐποχιακές ἀγορές, καθῶς καί στό τουριστικό κέντρο τῆς Ἀθήνας, στό Μοναστηράκι, στήν Πλάκα καί στήν περιοχή γύρω ἀπό τήν Ἀκρόπολη, τά ἐμπορικά καταστήματα εἶναι ἀνοικτά τίς Κυριακές μέ ἀπόφαση τοῦ Περιφερειάρχῃ.

4. Ἡ ἐπιλογή τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων μέ συνολική ἐπιφάνεια ἐμβαδοῦ μέχρι 250 τ.μ., πού προφυλάσσει τίς μικρομεσαίες ἐπιχειρήσεις γεννᾷ

πολλά ἐρωτηματικά, ὅταν ὁ μέσος ὅρος τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων στήν Ἑλλάδα εἶναι 80 τ.μ. Ἐξάλλου, εἶναι πολύ πιθανό ὅτι ὁ περιορισμός τῶν 250 τ.μ. θά ἀμφισβητηθεῖ ἀπό τά ἐμπορικά κέντρα, τά πολυκαταστήματα καί τούς πολυχώρους, ἀφοῦ παραβιάζει τό ἄρθρο 4 τοῦ Συντάγματος περί ἴσης μεταχείρισης, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐπιτύχουν νά εἶναι ἀνοικτά καί αὐτά ὅλες τίς Κυριακές τοῦ χρόνου.

5. Ὁ καταναλωτής δέν ἔχει τίποτα νά κερδίσει, ἀφοῦ τό πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ὕφεσης δέν ἐστιάζεται στήν ἔλλειψη ἐλεύθερου χρόνου γιά κατανάλωση, ἀλλά στή μείωση τῆς ἀγοραστικῆς του δύναμης.

6. Τό αὐξημένο κόστος λειτουργίας πού συνεπάγεται τό ἄνοιγμα τῶν ἐπιχειρήσεων κάθε Κυριακή καί τό ὅποιο ἔχει ὑπολογιστεῖ στά € 1,82 δις. – μπορεῖ νά ἀναληφθεῖ μόνο ἀπό τίς πολυεθνικές καί ὄχι ἀπό τίς μικρομεσαίες ἐπιχειρήσεις – θά διογκώσει ἀντί νά μειώσει τίς τιμές τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, μιᾶς καί τό ἐπιπλέον αὐτό κόστος θά μετακυλισθεῖ στόν τελικό καταναλωτή.

7. Ἡ ἀνεργία ὄχι μόνο δέν πρόκειται νά μειωθεῖ, ἀλλά ἀναμένεται νά αὐξηθεῖ, ἐξαιτίας τοῦ κλεισίματος πολλῶν μικρῶν καταστημάτων πού δέν θά ἀντέξουν στό ἀπάνθρωπο αὐτό ἐπιχειρηματικό περιβάλλον.

8. Ἡ τόνωση τῆς ἀνταγωνιστικότητας καί ἡ ἐνίσχυση τῆς ρευστότητας θά μπορούσε νά προέλθει ἀπό τήν πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς καί τή διαμόρφωση ἑνός κατάλληλα σχεδιασμένου φορολογικοῦ πλαισίου.

9. Οἱ ἐπιπτώσεις ἀπό τήν περιβαλλοντική καί ἐνεργειακή ἐπιβάρυνση ἀπό τήν πρόσθετη μετακίνηση 800.000 ἐμπόρων καί ἐμποροῦπαλλήλων κάθε Κυριακή ἀναμένεται νά ἐπηρεάσουν ἀρνητικά ὅλο τό κοινωνικό σύνολο γιά νά μήν ἀναφέρουμε τό περιβάλλον.

Πρὶν ἀπό δύο χρόνια ἐκπρόσωποι 65 πανευρωπαϊκῶν ὀργανώσεων πολιτῶν, συνδικάτων, τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καί τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, πού ὅλοι μαζί ἀποτελοῦν τήν «Εὐρωπαϊκή Συμμαχία γιά τήν ἀργία τῆς Κυριακῆς» συναντήθηκαν στίς Βρυξέλλες, μέ πρωτοβουλία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἐπιτροπῆς καί ὑπέγραψαν ἀνακοίνωση, μέ τήν ὁποία δεσμεύτηκαν νά ἀγωνιστοῦν, τόσο γιά τή διατήρηση ὡς ὑποχρεωτικῆς τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς, ὅσο καί γιά ἕνα ἀνθρώπινο ὥραριο ἐργασίας. Ἀπαίτησαν ἀπό τήν Εὐρωπαϊκή Ἐνωση καί ἀπό τά Κράτη – Μέλη νά θεσπίζουν νόμους πού θά σέβονται τούς ἐργαζόμενους πολῖτες καί τήν ἰδιωτική τους ζωή, καθὼς καί τόν ἐλεύθερο χρόνο πού πρέπει νά ἔχουν καί νά μοιράζονται μέ τά ἄλλα μέλη τῆς οἰκογένειάς τους.

Κατά τή συνάντηση αὐτή διάφοροι ἐπιστήμονες ὑπογράμμισαν ὅτι ἡ

Ευρώπη έχει ανάγκη από ένα κοινωνικό μοντέλο, πού νά μήν στηρίζεται μόνο στην παραγωγή καί στην κατανάλωση, αλλά καί στόν ἐλεύθερο χρόνο γιά τήν ἐπίτευξη τῶν προσωπικῶν ἐπιλογῶν κάθε πολίτη - ἐργαζόμενου. Μεταξύ των ὁμιλητῶν ἦταν ὁ Γερμανός καθηγητής ψυχολογίας Φρίντχελμ Ναχράϊνερ, ὁ ὁποῖος ἐπισήμανε ὅτι τό Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο μέ ἀπόφασή του κατάργησε τό ἄνοιγμα τῶν καταστημάτων τήν Κυριακή στή Γερμανία, ἐνῶ ὁ κοινωνικός ἐρευνητής Δρ. Ζίλ'Εμπρεϊ παρουσίασε τό ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας, πού ἔδειξε ὅτι τά ἄτομα πού ἐργάζονται τήν Κυριακή ἐπηρεάζονται ἀρνητικά τόσο στόν τομέα τῆς υἱείας τους, ὅσο καί σ' αὐτόν τῆς ἀσφάλειας στήν ἐργασία τους. Ἄλλες ἐρευνες πού παρουσιάστηκαν ἔδειξαν ὅτι τά οἰκονομικά ἀποτελέσματα ἀπό τήν Κυριακάτικη ἐργασία εἶναι πενιχρά ἕως ἀρνητικά, ἐκτός ἀπό ἀλυσίδες πολυκαταστημάτων, πού ἀπευθύνονται κυρίως σέ τουρίστες. Αὐτός εἶναι κυρίως ὁ λόγος πού παρά τή νομοθεσία ἡ ὁποία ἰσχύει στή Γαλλία καί τά κίνητρα πού δίνονται στήν Ἀγγλία καί στίς Η.Π.Α. εἶναι λίγα τά καταστήματα καί οἱ ἐπιχειρήσεις πού λειτουργοῦν τίς Κυριακές.

Εἶναι προφανές ὅτι ἡ προσπάθεια κατάργησης τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς ὀφείλεται σέ ἰδεολογικούς – ἀντιχριστιανικούς λόγους. Ἡ προσπάθεια αὕτη τοῦ κυβερνητικοῦ ἐπιτελείου μπορεῖ νά καλύπτεται κάτω ἀπό τόν μανδύα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, τῆς ἐναρμόνισης τῆς νομοθεσίας, τῆς αὐξησης τῆς ἀπασχόλησης καί τοῦ κύκλου ἐργασιῶν, ἀλλά στήν πραγματικότητα στοχεύει ἀφ' ἐνός, στήν ἀποϊεροποίηση τῆς Κυριακῆς ὡς ἡμέρας ἀφιερωμένης στή λατρεία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί ἀφ' ἐτέρου, στή διάλυση τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογένειας. Ποιός ἄλλωστε, μπορεῖ νά ξεχάσει τή νουθεσία τοῦ Πατροκοσμᾶ, πού μᾶς ἔλεγε ὅτι: «ἐκεῖνο τό κέρδος ὁπού γίνεται τήν Κυριακήν εἶναι ἀφωρισμένο καί κατηραμένο, καί βάνετε φωτιά καί κατάρα εἰς τό σπίτι σας καί ὄχι εὐλογίαν»;

Ὡς μέλη τοῦ ποιμνίου τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔχουμε ὑποχρέωση, ἀλλά καί καθῆκον νά ἀπορρίψουμε ἐμπράκτως τό προδήλως ἀντισυνταγματικό αὐτό νομοσχέδιο. Πρέπει νά ἀντιδράσουμε δυναμικά καί νά ἀντισταθοῦμε ὅσο εἶναι ἀκόμα καιρός στήν ἀποχριστιανοποίηση τῆς Πατρίδας μας, πού συνειδητά ὑπηρετεῖ τό ἄθλιο καί ἄθεο πολιτικό σύστημα, μέ τήν νομιμοποίηση τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων, μέ τήν νομιμοποίηση τῶν ἀμβλώσεων, καθὼς καί μέ τήν κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς. Γιατί γιά μᾶς, ἡ Κυριακή εἶναι καί θά εἶναι ἡ ἡμέρα, πού σύμφωνα μέ τόν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμά (Δεκάλογος τῆς κατά Χριστόν νομοθεσίας, Φιλοκαλία, τ. Δ', ἔκδ. Ἀστήρ, 1976, σ. 118 κ. ἑξ.): «θά ἀγιάσεις ἀπέχοντας ἀπό κάθε γήϊνο

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Α.

Ο Γιώργος αγαπούσε πολύ τὰ λουλούδια. Ίδίως αυτό τό μικρό λουλούδι ὁμορφο καί εὐωδιαστό, πού καθόταν ἐκεῖ, στό παράθυρο. Τό αγαπούσε ὅχι μόνο διότι ἦταν πολύ ὁμορφο καί μυρωδάτο, ἀλλά καί διότι τοῦ τό εἶχε χαρίσει πρὶν ἀπὸ κάμποσο καιρό κάποιος προσφιλὴς του φίλος, κάποιο πρόσωπο, πού τοῦ πρόσφερε πάντα σπουδαία καί πολύτιμη ὑποστήριξη.

«Θά τό φροντίζω καλά» –ὕποσχέθηκε τότε στὸν φίλο του– «καί ὅσες φορές τὰ βήματά σου θά σέ φέρνουν στό μικρό μου σπιτάκι θά τό βρεῖς στήν θέση του, ἀνθισμένο, γιά νά μᾶς ὑπενθυμίσει τήν φιλία μας».

Στίς πρώτες μέρες ὅλα ἦταν γοητευτικά. Ἡ παρουσία τοῦ λουλουδιοῦ τόν χαροποιοῦσε καί ἔφερνε μιά συνεχῆ ἀνοιξη τριγύρω του. Δεκάδες φορές τήν ἡμέρα σταματοῦσε πρὸς στιγμή τήν ἐργασία του γιά νά θαυμάζει τό μικρό λουλούδι του, νά τό φροντίσει, ἐνῶ τὰ πράσινα φύλλα του σάν νά τοῦ χαμογελοῦσαν.

Πέρασαν ἔτσι μερικές ἐβδομάδες.

Κάποια μέρα ὅμως τόν ἐπισκέφθηκε ἄλλος φίλος (ἀπὸ αὐτοὺς πού δέν μᾶς προσφέρουν καί πολλά πνευματικά, ἀλλά ἀπλῶς μᾶς βοηθᾶνε νά περάσουμε τόν χρόνο) καί τοῦ πρότεινε νά βγοῦνε κάπου ἔξω γιά νά περάσουνε μαζὶ τήν ἐορτή. Ἀργά τό βράδυ, ὅταν γύρισε, ξεθεωμένος, δέν ἔδωσε πλέον καμία σημασία στό λουλούδι πού τόν περίμενε στήν γωνιά του.

Δεύτερη ἡμέρα τό πρωῒ, τό λουλούδι κύρτωνε λυπημένο τό κεφάλι κι ὁ Γιώργος, μετανιωμένος, τοῦ ὑποσχέθηκε νά μὴ λησμονήσει ποτέ ξανά τό ποτήρι τοῦ νεροῦ πού τό πράσινό του φιλαράκι τό χρειαζόταν καθημερινά. Ἕνα λουλούδι ζητάει ἀπὸ ἐμᾶς τόσα λίγα πράγματα!

Ἡ ὑπόσχεση τοῦ Γιώργου ἦταν εἰλικρινής, ἀλλά –ἀλίμονο!– τίς ἐπόμενες ἡμέρες ἀπορροφήθηκε ἐντελῶς ἀπὸ τὰ καθημερινὰ ζητήματα, ἀπὸ τίς στυγνές ὑποθέσεις, ἀπὸ τίς ὑπερβολικές ἐπιθυμίες. Καί τό λουλούδι ἐγκαταλειμμένο χλώμιαζε καί τὰ κιτρινισμένα φύλλα του σάν νά τοῦ ἔλεγαν: «Ἀχάριστε, ἄρα

ἔργο, ἐκτός τῶν ἀναγκαίων, γιά νά ἔχεις τό χρόνο καί τήν ἄνεση νά δοξάσεις τόν Κύριο, πού ἀναστήθηκε γιά νά σέ ἀναστήσει. Νά μείνεις στή σύναξη τῶν πιστῶν, τήν Ἐκκλησία, ὥστε προετοιμασμένος καί ἀκατάκριτα νά κοινωνήσεις τοῦ Ἁγίου Σώματος καί Τιμίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ καί νά ἀνακαινίσεις τόν ἑαυτό σου, νά τόν ἀγιάσεις καί νά τόν προετοιμάσεις γιά νά ὑποδεχθεῖς τὰ μέλλοντα αἰώνια ἀγαθά».

Ἰωάννης Χαραλάμπης
Οἰκονομολόγος

δέν μπορείς νά μου ἀφιερώσεις οὔτε ἓνα λεπτό ἀπό τήν καθημερινή ζωή σου;» Ἀσφαλῶς καί ὁ Γιώργος μπορούσε! Ἀσφαλῶς καί τό ἐπιθυμοῦσε! Κάποιες φορές καί τό ἔκαμε... κάποιες ἄλλες φορές ἀπλῶς τό ξεχνοῦσε ... ἄλλες φορές ὅμως τόν κούραζαν καί οἱ μομφές τοῦ μικροῦ του φίλου.

Κάποια βραδιά ἐπιστρέφοντας στό σπίτι δέν βρῆκε πλέον στό χωμάτινο βάζο πού φιλοξενοῦσε τό μικρό του λουλούδι, παρά κάποιους ξεραμένους μίσχους.

Δέν βρῆκε τό θάρρος οὔτε νά κοιτάξει αὐτά τά συντρίμμια καί κλώτσησε χωρίς κἄν νά τό κοιτάξει τό πήλινο βάζο πού τοῦ προκαλοῦσε τώρα τύψεις.

Μερικές μέρες ἀργότερα πέρασε ἀπό τό σπιτάκι του ὁ καλός του φίλος, ἐκεῖνος πού τοῦ εἶχε χαρίσει τό μικρό λουλούδι. Καί μόλις μπήκε μέσα, ὁ Γιώργος τόν εἶδε πώς ἀναζητοῦσε μέ τά μάτια του τό παράθυρο ὅπου ἔπρεπε νά ἦταν τό λουλούδι.

Δέν τό βρῆκε. Κατάλαβε. Ἔσκυψε τό κεφάλι του ἀλλά δέν εἶπε οὔτε μία λέξη... Ἡ κουβέντα τους ἦταν μᾶλλον φορτισμένη καί ὅταν πρὶν νά φύγει τοῦ ἔσφιξε τό χέρι καί τόν χαιρέτησε, ὁ Γιώργος εἶδε πώς τά μάτια τοῦ ἀγαπημένου του φίλου ἦταν δακρυσμένα.

B.

Γιατί σᾶς γράφω τήν λυπητερή αὐτῆς ἱστορίας;

Διότι κάτι παρόμοιο συμβαίνει σχεδόν σέ ὅλους ἐμᾶς. Ἀπλῶς, στήν περίπτωσή μας, δέν πρόκειται γιά ἓνα μικρό λουλούδι τό ὁποῖο κάποιος μᾶς ἔχει χαρίσει καί ἐμεῖς ἀπό ἀμέλεια τό ἀφήσαμε νά μαραζώνει, ἀλλά γιά τήν ἴδια τήν ψυχή μας! Καί ὁ φίλος πού μᾶς χαρίζει τό πολύτιμο αὐτό λουλούδι εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός!

Ξέρω, ἀνάμεσά σας θά ὑπάρχουν πολλοί πού, διαβάζοντας τίς σειρές αὐτές, θά αἰσθανθοῦν πολύ ἔνοχοι, θά συγκινηθοῦν, ἀλλά κανεῖς δέν πρέπει νά ἀπελπισθεῖ.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οὔτε ἡ δροσιά τοῦ οὐρανοῦ καί οὔτε ἡ λάμψη τοῦ ἡλίου μποροῦν νά ξαναδώσουν τήν πρασινάδα σέ κάποιο ξεραμένο λουλούδι. Ἀλλά ὑπάρχει κάποια δροσιά τοῦ οὐρανοῦ, πού μπορεῖ νά ξαναδώσει ζωή σέ κάποια ξεχασμένη καί μαραμμένη ψυχή: εἶναι τά δάκρυα εἰλικρινοῦς μετανοίας (βλ. τό «πικρό κλᾶμα» τοῦ ἀποστόλου Πέτρου!) καί ἡ ἐξομολόγηση. Καί οἱ ἀκτίνες ἐκεῖνες πού θά ξαναδώσουν ζωή στήν παραμελημένη καί ζαρωμένη ψυχή μας εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Ἥλιου καί Σωτῆρος Χριστοῦ, ἡ ἀστείρευτη «χάρις ἀντί χάριτος».

Διότι κανεῖς καί τίποτα δέν μπορεῖ νά μᾶς χωρίσει ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ (Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; Ρωμ. 8,35).

Ὁ Θεός δέν μᾶς ἐγκαταλείπει. Δέν μᾶς ἐγκατέλειψε ποτέ. Ἀκόμη καί μετά τήν πτώση τῶν πρωτοπλάστων, ὁ Θεός δέν ἐγκατέλειψε καί οὔτε λησμόνησε τό ἔργο τῶν χειρῶν του. Μά καί μετά τήν πτώση μας δέν ἔπαυσε ποτέ νά μᾶς δείχνει τήν ἀγάπη Του, ἀλλά ποικιλοτρόπως μᾶς ἐπισκέφθηκε, δίνοντάς μας καθοδηγητικό

Νόμο, στέλνοντάς μας προφήτες, κάνοντας ανάμεσά μας θαύματα διά τῶν ἁγίων του, ἐνῶ στό «πλήρωμα τοῦ χρόνου» ἀπέστειλε σ' ἐμᾶς τόν ἴδιο τόν Μονογενῆ Υἱό του γιά νά γεννηθεῖ ἀπό τήν ἀειπάρθενο Μαρία καί νά καταδικάσει «ἐν τῇ σαρκί Αὐτοῦ τήν ἁμαρτία», νά ζωοποιήσει ἐκείνους πού πέθαναν «ἐν τῷ Ἀδάμ», μετατρέποντας μέ τόν τρόπο αὐτό ἐμᾶς τούς ἁμαρτωλούς σέ «λαόν περιούσιον, βασίλειον ἱερατευμα, ἔθνος ἅγιον» (Λειτουργία Μεγάλου Βασιλείου).

Ἄκουσα πολλές φορές κατά τήν θεία ἐξομολόγηση ἀνθρώπους νά μοῦ τονίζουν ὅτι δέν ἔχουν παρὰ «ἀσήμαντα», «μικροπράγματα» νά μοῦ ἐξιστορήσουν.

Μέ τήν εὐκαιρία αὕτη θέλω νά ὑπενθυμίσω σέ ὅλους δύο γεγονότα.

Ποιός δίνει σημασία σέ μία σταγόνα νεροῦ; Εἶναι τόσο ἀνάλαφρη, σάν νά μήν ἔχει βάρος. Ἀκούσατε ὅμως γιά τό λεγόμενο «κινέζικο βασανιστήριο»; Δέν πρόκειται γιά ξυλοδαρμό, γιά πετσόκομμα ἤ γιά ἤλεκτροσόκ. Ὁ καταδικασμένος τοποθετεῖται σ' ἓνα στενόχωρο μέρος χωρίς δυνατότητα κίνησης ὅπου μία σταγόνα νεροῦ πέφτει σέ τακτά διαστήματα πάνω στό κεφάλι του. Μετά ἀπό μερικά λεπτά ἡ «ἀσήμαντη» ἐκείνη, μικρή καί ἀνάλαφρη σταγόνα μοιάζει νά ἔχει τό βάρος ἐνός σφυριοῦ καί τό βάσανο γίνεται ἀνυπόφορο!

Πρόσφατα, στήν Ἀμερική, ἓνας καθηγητής ψυχολογίας, γιά νά βοηθήσει τούς μαθητές του νά καταλάβουν πόσο ἐπιβαρύνουν τά ψυχολογικά ζητήματα τήν ζωή τῶν ἀνθρώπων, ἔκανε τό ἀκόλουθο πείραμα: Πῆρε ἓνα ποτήρι μέ νερό καί περιφερόταν ἀνάμεσά τους κρατῶντας τό ποτήρι μέ τό χέρι τεντωμένο καί ρωτῶντας τους πόσο βάρος νομίζουν ὅτι ἔχει τό νερό. Οἱ περισσότεροι ἀπαντοῦσαν ἀπό 100 μέχρι 500 γραμμάρια. Ἡ ἀπάντηση τοῦ καθηγητῆ ἦταν ὅτι δέν μετράει πόσο εἶναι τό πραγματικό βάρος τοῦ νεροῦ στό ποτήρι, ἀλλά πόση ὥρα ἀναγκάζεται κάποιος νά τό κουβαλάει, διότι μετά ἀπό λίγο χρονικό διάστημα, τό βάρος τοῦ νεροῦ γίνεται ἀσήκωτο!

Τό ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει καί στήν πνευματική μας ζωή ἐάν δέν τήν προσέξουμε, ἐάν δέν παρέχουμε στήν ψυχή μας τήν ἀπαιτούμενη θεραπεία.

Μήν ἐπιβαρύνετε λοιπόν, ἀγαπητοί μου, τό λουλούδι τῆς ψυχῆς σας οὔτε μέ βαριά, οὔτε μέ «ἀσήμαντα», πρόσκαιρα πράγματα. Φροντίστε το, μήν τό παραμελεῖτε. Διότι καί ἡ «μικρότερη σταγόνα» καί ἡ πιό «ἀσήμαντη ἁμαρτία», μέ τόν καιρό μπορεῖ νά ἀναδειχθεῖ καί νά σᾶς φανεῖ ἀσήκωτη. Καί μή ἀναβάλλετε τήν φροντίδα του. Ποτίζετε τό λουλούδι τῆς ψυχῆς μέ τήν δροσιά τοῦ οὐρανοῦ καί μέ τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τῶν συνανθρώπων καί τότε, ὅταν «ὁ φίλος μας» ὁ Σωτῆρας Χριστός θά μᾶς ἐπισκεφθεῖ «ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ προσδοκοῦμε» θά χαρεῖ τήν λάμψη τοῦ ἀνθισμένου λουλουδιοῦ πού μᾶς χάρισε. Διότι δέν ὑπάρχει στόν κόσμο «ἀντάλλαγμα» πού νά μπορεῖ νά δώσει ὁ ἄνθρωπος «γιά νά ἐξαγοράσει τήν ψυχή αὐτοῦ».

π. Ἡλίας Ι. Φρατσεάς

Τὸ ἄλλο τοῦ θέρους μάθημα

Συχνά, μέσα στήν καθημερινότητα πού ὑπάρχουμε καί κινούμαστε, γίνεται λόγος γιά τίς δοκιμασμένες ψυχές πού δέ γεύονται τοῦτες τίς θεϊκές τίς ὥρες τοῦ Ἑλληνικοῦ τοῦ θέρους, μήτε μιὰ ριπή θαλασσινῆς αὔρας ἢ δροσεροῦ, μυρωμένου ὀρεινοῦ ἀγέρα τήν ἐκπνοή, ἀλλά ὑπομένουν τή ρυθμισμένη ἀνάσα τοῦ κλιματιστικοῦ, πού παιδεύει περισσότερο παρά ἀναψύχει. Καί μιῶ γιά τοὺς ἀσθενεῖς τῶν Νοσοκομείων, πού μέσα στοῦ θέρους ὑποβάλλονται στή δοκιμασία αὐτή: τῆς στέρησής τους ἀπό κάποια θάλασσα ἢ μιὰν ἥσυχη, λιτή καί φροντισμένη γωνιά σὲ κάποια δροσερή, ὀρεινὴ ἀγκαλιὰ αὐτοῦ τοῦ εὐλογημένου τόπου, νὰ ραντίζονται ἀπὸ τίς ποικίλες εὐωδιές τοῦ πυκνοῦ δάσους. Γιατὶ τὸ Ἑλληνικὸ Καλοκαίρι, τὸ μοναδικὰ φωτεινὸ Καλοκαίρι ὅλης τῆς πλάσης, προσφέρει μιὰ θεϊκὴ ὁμορφιά πού ἀνασταίνει καὶ ἀναζωογονεῖ τὸν καθένα, καθὼς ἀναπλάθει ὅλο τὸ ἀνθρώπινο εἶναι καὶ τὸ καινοποιεῖ, χαρίζοντας στὰ κύτταρα μιὰν ἄλλη δύναμη. Αὐτὴν τὴν ὁμορφιά, τὸ περίτρανο κάλλος τοῦ θέρους στεροῦνται λοιπόν, οἱ ὅσοι ἀνῆμποροι τῶν Νοσοκομείων. Ὑπομένουν τὴ δοκιμασία τους αὐτὴ καὶ ἐλπίζουν πὼς σύντομα θὰ βρεθοῦν σὲ μιὰ ἀκρογιαλιά, νὰ τοὺς συντροφεύει ἐκεῖνο τὸ ἀπαλὸ γλίστριμα τῶν λαλαριδιῶν, καθὼς τὰ ἀνεβοκατεβάζει, μὲ μιὰν ιδιότυπη μουσικότητα, τὸ θαλάσσιο κύμα ἢ νὰ σκεπάζονται ἀπὸ τὸ λυτρωτικὸ τὸν ἴσκιο πελώριων δέντρων καὶ ν' ἀφουγκράζονται τὰ πουλιὰ πού μιᾶνε τὴ δικιά τους τὴ γλώσσα ἀνάμεσα στὰ φυλλώματα. Μακριὰ ἀπὸ τὰ δωμάτια αὐτὰ μὲ τὴ σκληρὴ τὴ μοναξιά νὰ τὰ ἐπισκέπτεται καὶ τὴ βαρειά τὴ μυρωδιὰ ἀπὸ φάρμακα... Τὸ ζητούμενο λοιπόν, εἶναι νὰ ὑπάρξει τρόπος ἀπόδρασης ἀπὸ τούτη τὴ δοκιμασία, ὥστε νὰ γίνεται ἡ κατάσταση ὅσο βολεύει πιὸ αἰσιόδοξη, στεφανωμένη μὲ τὴν ἀξία τῆς ὁμορφιάς καὶ τῆς ἀναμονῆς ὅτι τὸ αὔριο θὰ εἶναι διαφορετικόν.

Μέρες τοῦ θέρους τοῦ 1996. Κάπου στή μακρινὴ τὴν Ἀγγλία, σὲ Νοσοκομεῖο μὲ μεγάλα φωτεινὰ παραθύρα καὶ ἀρκετὸ πράσινο νὰ τὸ ἀγκαλιάζει.

Τὸ δωμάτιο ἦταν μπλὲ ἀνοιχτό -ὄχι μὲ τὴν ὄψη πού ἔχουν τὰ νησιώτικα τὰ σπίτια- Ἦταν ἓνα χρώμα ἀπωθητικό, σκληρό, ἀβέβαιο. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ παιδί πού τὸ «κατοικοῦσε», μὲ τὰ σωληνάκια στὸ πρόσωπο, βάλθηκε νὰ

τὸ μεταποιήσει σὲ μιὰ γωνιὰ πὺν εὐωδιάζει φρέσκο θαλασσινὸ ἀγέρα καὶ βασιλικό. Ἐτσι μὲ ὑπομονὴ καὶ φαντασία ἔσερνε τὰ μολύβια καὶ τὰ χρώματα πάνω σὲ λευκὲς ἐπιφάνειες χαρτιοῦ καὶ τίς γέμιζε μὲ θαλασσινὰ τοπία τῆς Ὑδρας. Μπορεῖ τὰ σχέδια νὰ διακρατοῦσαν στὰ μάτια μας τὴν ἀκίνησά τους, ὥστόσο στὶς ψυχὲς μας τὰ μικρὰ καΐκια ταξίδευαν μέσα σὲ κυμματισμένη ἀπὸ φρέσκο μελτέμι θάλασσα. Κι ὁ Παῦλος -ἔτσι λέγανε τὸ ἄρρωστο παιδί- μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ζοῦσε τὸ δικό του τὸ καλοκαίρι, ξορκίζοντας τὴ σκυθρωπὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Νοσοκομείου. Γιὰ κεῖνον, ἀλλὰ καὶ γιὰ μᾶς πὺν τὸν καταλαβαίναμε, οἱ ζωγραφιὲς αὐτὲς ἦταν περίσσευμα ἐλπίδας, κήρυγμα αἰσιοδοξίας, προβολὴ τοῦ Κάλλους, τοῦ Κόσμου τοῦ Θεοῦ, πὺν τούτῃ τὴ δοκιμασμένη περίοδο συντροφεύει μὲ τὸ δικό του τρόπο: τὸν τρόπο τῆς ἀναμονῆς γιὰ μιὰν αὐριανὴ ἡμέρα, φωτεινὴ ἡμέρα θερινή, πὺν τὸ βαρκάκι θᾶναι ἀληθινό, ὅπως κι ἡ θάλασσα, ὅπως καὶ τὸ ταξίδι. Καὶ τότε τὸ ὄνειρο γινόταν εὐλύγιστο, ὅπως οἱ περικοκλάδες καὶ σκαρφάλωνε μέσα στὸ πληγωμένο του εἶναι καὶ τὸ παραγέμιζε μὲ γλυκασμὸ καὶ φῶς. Κι ἡ δοκιμασία σμίκρυνε, γινόταν ἐλάχιστη-ὑπαρκτὴ ὥστόσο- ὅμως δὲν τὸν ἔπνιγε, δὲν τὸν καθήλωνε μὲ σκοπὸ νὰ τὸν κερδίσει. Ἐκεῖνος εἶχε κερδίσει, μέχρι τὴν ὥρα πὺν ἀναχώρησε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, μιὰν ἄλλη βιοτὴ: πὺν τὴ μετουσίωνε σὲ θερινὲς ζωγραφικὲς εἰκόνες, μέσα στὶς ὁποῖες ζοῦσε κι ὁ ἴδιος... Καὶ δὲν ἦταν οὐτοπία αὐτό, ἦταν μιὰν ἄλλη πραγματικότητά πὺν λίγοι τὴν καταννοοῦν κι ἀκόμα λιγότεροι τὴν ἀποδέχονται.

Καθὼς τὸ Ἑλληνικὸ Καλοκαίρι εἰσόδευσε πιά κι ἡ ἀνάγκη νὰ τὸ ζήσει ὁ καθένας μας ὑπάρχει, ὁ νοῦς στρέφεται πρὸς τίς ψυχὲς ἐκεῖνες πὺν δοκιμάζονται μακρυὰ ἀπὸ τίς χαρὲς καὶ τίς θερινὲς τίς ἀπολαύσεις, αὐτὰ τὰ πλούσια δῶρα τοῦ Δημιουργοῦ στὸν ἄνθρωπον. Καὶ μέσα στὴν ἀνησυχία τους, στὴν ἔμπονον κατὰστασή τους, προσφέρει λόγο παραμυθίας γιὰ μιὰν ἀπόδραση ἀπὸ τὴ σκληρὴ τὴν καθημερινότητα. Ἀπόδραση μὲ συνοδοιπόρους τὴν Ἑλπίδα καὶ τὴν Αἰσιοδοξία, πὺς ἐτούτῃ ἡ παρένθεση τῆς δοκιμασίας τους πρόσκαιρη θὰ εἶναι καὶ σύντομα θὰ βρεθοῦν σὲ κάποια θάλασσα ἢ σὲ κάποια ἐξοχὴ νὰ ξεδιπλώσουν τὴν ψυχὴ τους καὶ νὰ τὴ βαφτίσουν στὰ νάματα τὰ ἀθάνατα τῆς ἡσυχίας, τῆς δροσιάς καὶ τῆς ὁμορφιάς, γιὰ νὰ λάμψει πάλι καὶ νὰ λευκανθεῖ.

π. Κων. Ν. Καλλιανός

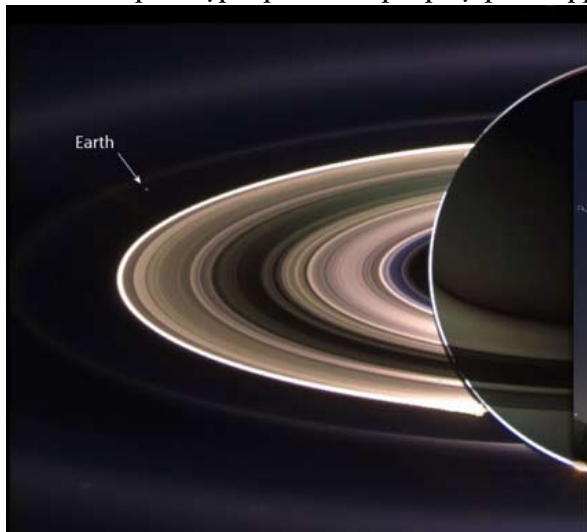
ΚΑΘΡΕΦΤΙΣΤΗΚΑΜΕ ΣΤΑ ΝΕΡΑ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ!

Πόσες φορές, τὰ καλοκαιρινά βράδυα, δέν σηκώνουμε τὰ μάτια μας στο νυχτερινό οὐράνο χαζεύοντας τὰ ἀστέρια, ἀπορῶντας, πῶς θά φαινόμεστε ἐμεῖς ἀπὸ ἐκεῖ πάνω καὶ ἂν ὑπάρχει κανεὶς πού νά μᾶς κοιτάζει μέσα στο χάος πού ἀπλώνεται πάνω καὶ γύρω μας κι ἂν ἀναρωτιέται κανεὶς γιὰ μᾶς.

Καὶ νά πού κάποιος μᾶς κοίταξε καὶ μᾶς φωτογράφησε: ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός μας! Σάν ἄλλοι Νάρκισσοι, καθρεφτιστήκαμε κι ἐμεῖς στὰ νερά τοῦ σύμπαντος καὶ θαυμάσαμε τόν ἑαυτό μας. Καὶ τόν φωτογραφίσαμε. Αὕτῃ εἶναι ἡ τρίτη φωτογραφία τῆς γῆς καὶ ἐλήφθη ἀπὸ τὸ διαστημικό σκάφος Cassini τῆς Nasa, ἀπὸ ἀπόσταση 898.000.000 μιλίων ἀπὸ ἐμᾶς.

Τὸ Cassini, ἐκτοξεύτηκε ἀπὸ τὴ Florida τὸ 1997, μεταφέροντας ἓνα σκάφος, τὸ ὁποῖο κατέβηκε στὴν ἐπιφάνεια τοῦ Τιτᾶνα –τοῦ μεγαλύτερου ἀπὸ τὰ φεγγάρια τοῦ πλανήτη Κρόνου– τὸ 2005. Τὸ Cassini βρίσκεται σὲ τροχιά γύρω ἀπὸ τὸν Κρόνο ἐδῶ καὶ ἑννέα χρόνια καὶ εἶναι προγραμματισμένο νά μείνει μέχρι τὸ 2017, ὅποτε θά «πεθάνει» πέφτοντας στὴν ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτη, ἐνῶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πτώσης του ἀναμένεται νά στείλει τίς τελευταῖες πολύτιμες πληροφορίες γιὰ τὸν Κρόνο.

Ἡ φωτογραφία αὕτῃ τῆς γῆς, ἐλήφθη στίς 19 τοῦ Ἰουλίου πού μᾶς

πέρασε, ὅταν ὁ Κρόνος σκίασε γιὰ 15 μόλις λεπτά τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ὥστε νά μπορέσει ὁ φακὸς νά «δεῖ» χωρὶς νά τυφλώνεται ἀπὸ τὴν ἡλιακὴ ἀκτινοβολία. Ὁ πλανήτης διακρίνεται σὲ φόντο τῆς φωτογραφίας νά σκεπάζει τὸν ἥλιο, ὅπως ἐπίσης διακρίνεται καὶ ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸ δακτύλιό του, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ μῦρια πάγου καὶ σκόνης.

Ἡ δεύτερη φωτογραφία τῆς γῆς, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ διάστημα, εἶχε ληφθεῖ πρὶν ἀπὸ

ἑπτὰ χρόνια, ἀπὸ ἀπόσταση 926 ἑκατομμυρίων μιλίων καὶ ἡ πρώτη –καὶ πιο μακρινή– τὸ 1990 ἀπὸ τὸ Voyager 1 τῆς Nasa, ἀπὸ ἀπόσταση 4.000.000.000

μιλίων.

Τό ὄνομα «γαλάζια τελεία» τό ἔδωσε στὸν πλανήτη μας γι' αὐτή τή φωτογραφία ὁ Ἀμερικανός ἀστροφυσικός Carl Sagan, ὁ ὁποῖος εἶχε τότε γράψει: «Κοιτᾶστε καλά αὐτή τήν τελεία. Εἶναι ἐκεῖ. Εἶναι τό σπίτι μας.

Εἴμαστε ἐμεῖς. Πάνω της, ἔζησε καί ζεῖ ὁποῖος ἀγαπᾶτε, ὁποῖος γνωρίζετε, ὁποῖος ἔχετε ποτέ ἀκούσει, κάθε ἀνθρώπινο πλᾶσμα πού ὑπῆρξε ποτέ.

Τό σύνολο τῆς χαρᾶς καί τοῦ πόνου μας, τό πλῆθος τῶν θρησκειῶν πού πιστεύουν ὅτι κατέχουν τήν ἀλήθεια, οἱ ἰδεολογίες καί τά οἰκονομικά δόγματα, κάθε κυνηγός καί κάθε κυνηγημένος, κάθε ἥρωας καί κάθε δειλός, κάθε δημιουργός καί κάθε καταστροφέας πολιτισμῶν, κάθε βασιλιάς καί κάθε χωρικός, κάθε ἐρωτευμένο ζευγάρι, κάθε μητέρα καί πατέρας, κάθε ἐλπιδοφόρο παιδί, κάθε ἐφευρέτης καί ἐξερευνητής, κάθε ἠθικοδιδάσκαλος, κάθε διεφθαρμένος πολιτικός, κάθε ἅγιος καί κάθε ἀμαρτωλός στήν ἱστορία τοῦ εἴδους μας, ὅλοι αὐτοί ἔχουν ζήσει ἐδῶ –σ' ἓνα κόκκο σκόνης πού αἰωρεῖται μέσα σέ μιά ἡλιαχτίδα.»

Παρά τά ἐντυπωσιακά λόγια τοῦ διάσημου ἀστροφυσικοῦ, εἶναι τραγικό τό πῶς, ἀκόμα κι ὅταν κοιτάζουμε τόν ἑαυτό μας ἀπ' ἔξω –ἢ νομίζουμε

πώς τόν κοιτάζουμε ἀπ' ἔξω– παραμένουμε ἐγκλωβισμένοι στὸν ἑαυτό μας.

Ὁ πλανήτης μας ἦταν πράγματι ἓνας πανέμορφος γαλάζιος πλανήτης, πού τώρα ἀργοπεθαίνει περιτριγυρισμένος ἀπὸ ἓνα πλῆθος τενεκεδένια σκουπίδια –ἀποτελέσματα τῆς «προόδου» καί τοῦ «πολιτισμοῦ» του– πού γυρίζουν σάν ἀγκάθια γύρω του, δίνοντάς του τὴν ὄψη διαστημικῆς νάρκης.

Καί, οὐσιαστικά, τί ἄλλο εἴμαστε παρά μιά ἐπικίνδυνη νάρκη μέσα στή σιωπή καί τὴν ἁρμονία τοῦ χάους;

Ἔχουμε συνηθίσει νά δίνουμε στή λέξη χάος τὴν ἔννοια τῆς ἀταξίας, τοῦ ἀπρόβλεπτου, τῆς ἀνασφάλειας. «Ἀντιμετώπισα ἓνα χάος», λέμε, ἢ, «χάος ἢ κατάσταση». Τό χάος ὅμως μέ αὐτὴ τὴν ἔννοια τελειώνει ἀπὸ τὴ στιγμή πού ξεφεύγουμε ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ «γαλάζιου πλανήτη» μας καί ξεπροβάλλουμε στό πραγματικό χάος τῆς συμμετρίας καί τῆς ἁρμονίας πού μᾶς περιβάλλει.

Τό κακό εἶναι ὅτι εἴμαστε τόσο ἐγωκεντρικά ὄντα, ὥστε ἀντὶ νά ἐντυπωσιαστοῦμε ἀπὸ αὐτό πού μᾶς ξεπερνάει σέ ὅλα τα ἐπίπεδα καί νά θελήσουμε νά διευρύνουμε τὰ ὅριά μας γιὰ νά τό συναντήσουμε, ἐπιχειροῦμε –ὑπερτιμῶντας τραγικά τίς δυνάμεις μας- νά τό τιθασσεύσουμε. Μεταφέρουμε τίς γελοῖα ἀνεπαρκεῖς μετρήσεις μας, τίς κοντόφθαλμες ἀξιολογήσεις

μας, τίς υποκειμενικές εκτιμήσεις μας και τά έλλειψη συμπεράσματα μας όπου κι αν ταξιδέψουμε και, ενώ μόλις ξεκινήσαμε να κάνουμε τά πρώτα παραπαίοντα βήματα στον άπειροελάχιστο χώρο γύρω από τον πλανήτη μας –σάν τό παιδί πού περπατάει για πρώτη φορά γύρω στην κούνια του– κομπάζουμε, λές και κατακτήσαμε τό σύμπαν, λές και μετρήσαμε τό χάος, λές και άκούσαμε τή μουσική των άστρων, όπως κατάφερε να την άκούσει για λίγο ο Πλίνιος.

Βγαίνουμε έξω στο άρμονικό χάος, όχι για να διδαχτούμε από αυτό, αλλά για να «κηρύξουμε» τά δικά μας δόγματα! Άφου, όμως, είμαστε ένα γένος πού μιλάει, μιλάει, και δέν άκούει τίποτα, είναι δυνατόν να άκούσουμε τή γλώσσα τής σιωπής;

Ήδη οι «πλούσιοι» και «ίσχυροί» του πλανήτη μας, έχουν αρχίσει να αγοράζουν οικόπεδα και «πακέτα διακοπών» στη σελήνη. Για να έχουν πού να καταφύγουν για να γλιτώσουν από τή τελική καταστροφή του «γαλάζιου πλανήτη» μας! Για να κάνουνε έξαγωγή τά όργιώδη πάρτυ, τίς επιδείξεις μόδας, τά χρυσά Rolex και τά τεράστια διαμάντια πού έχουν πληρωθεί με τό αίμα των ανθρώπων πού τά βγάζουν από τό βάθος τής γής.

Αυτή είναι ή δική μας συμβολή στην άρμονία τής ζωής του σύμπαντος: ή βλακεία, ή ματαιοδοξία, ή άπίστευτη οίηση, ή σκληρότητα, ή κακία, ή καταστροφή! Με αυτά τά μάτια βλέπουμε τήν όμορφιά, με αυτά τά αυτιά άκοῦμε τή σιωπή, με αυτό τό θράσος ένοχλοῦμε τήν άρμονία πού υπήρχε από τήν αρχή του χρόνου. Έτσι, κοιτάζουμε γεμάτοι περηφάνεια τον έαυτό μας από μακριά και τον θαυμάζουμε για τά σπουδαία κατορθώματά του –και συνεχίζουμε τή... θαυμαστή ζωή του κόσμου μας...

Νινέττα Βολουδάκη

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΑΙΜΟΔΟΤΕΣ!

Για τήν Τράπεζα αίματος τής Ένορίας μας

Πανενοριακό Προσκλητήριο για τήν δεύτερη αίμοδοσία τής χρονιάς

ΣΑΒΒΑΤΟ 28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2013, 9.30 τό πρωί

Όσοι έχουμε συγκατάθεση του γιατροῦ μας, δηλαδή αν ή υγεία μας τό έπιτρέπει, πρέπει να δώσουμε τό παρόν. Μας χρειάζονται οι άσθενείς συνάνθρωποί μας και ιδιαίτέρως τά παιδιά με μεσογειακή άνααιμία.

ΚΑΙ ΟΜΩΣ! Η ΜΙΤΟΧΟΝΔΡΙΑΚΗ ΕΥΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΥΑ ΤΗΣ ΑΓ. ΓΡΑΦΗΣ!

Τό κείμενο αυτό γράφεται με άφορμή τό θόρυβο πού δημιουργήθηκε γύρω από τό ἄρθρο μου, πού δημοσιεύθηκε στό προηγούμενο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «**Ἐνοριακή Εὐλογία**» (Ἀρ. 130-131) μέ τίτλο «**Ἡ Μιτοχονδριακή Εὐα εἶναι ἡ Εὐα τοῦ βιβλίου τῆς Γενέσεως**».

Τό ἐν λόγῳ ἄρθρο ἀναδημοσιεύθηκε στό διαδίκτυο ἀπό μιά πληθώρα ιστοτόπων καί ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο συνάντησε δριμεῖα κριτική. Γράφτηκαν πολλά καί εὐτράπελα, ὅπως, γιά παράδειγμα ὅτι ἡ μελέτη τῆς Rebecca Cann, πάνω στήν ὁποία στηρίχθηκε τό συγκεκριμένο ἄρθρο, εἶχε χρησιμοποιήσει μιτοχονδριακό DNA ἀπό ἀγελάδες καί ὄχι ἀπό ἀνθρώπους! Σέ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τά σχόλια δέν προτίθεται νά ἀπαντήσω.

Ὡστόσο ὑπέπεσαν στήν ἀντίληψή μου δύο ἄρθρα, τό πρῶτο μέ τίτλο «Ἀπάντηση στό κείμενο τοῦ Κώστα Βουγᾶ περί ταύτισης τῆς Βιβλικῆς καί τῆς Μιτοχονδριακῆς Εὐας» καί τό δεύτερο (λογική συνέχεια τοῦ πρώτου) μέ τίτλο «Τί εἶναι ἡ Μιτοχονδριακή Εὐα», τά ὁποῖα ἀναρτήθηκαν στόν ὑποπτο ιστότοπο «**Ἐξελικτική Δημιουργία**». Χαρακτηρίζω τόν ιστότοπο ὑποπτο, γιατί, παρ' ὅτι ἔψαξα, δέν κατάφερα νά ἐντοπίσω οὔτε τήν ταυτότητα τῶν ιδιοκτητῶν τοῦ ιστοτόπου, οὔτε τήν ταυτότητα τοῦ συγγραφέως (ἢ συγγραφέων) τόν ὁποῖο ἐφεξῆς **θά ἀποκαλῶ Α** πού σημαίνει Ἄνωνυμος μιᾶς καί ἐπιλέγει νά κρυφτεῖ στίς σκιές τῆς ἀνωνυμίας, σέ ἀντίθεση μέ ἔμένα πού ἐπώνυμα ἔγραψα τήν ἐπιστημονική ἀποψή μου. Τέλος αὐτό πού μου ἔκανε ιδιαίτερη ἐντύπωση εἶναι ἡ μεγάλη ἔκταση αὐτῶν τῶν ἄρθρων καθώς καί ἡ ἐπιστημονικοφάνειά τους, ἡ ὁποία πολύ εὐκόλα μπορεῖ νά παρασύρει καί νά πείσει τούς ἀναγνώστες πού δέν ἔχουν βαθειά γνώση τοῦ ἀντικειμένου. Γί αὐτό ἄλλωστε ἀπαντῶ σέ Ἄωνύμους, τούς ὁποίους ὑπό διαφορετικές συνθήκες θά ἀγνοοῦσα πλήρως.

1. Γράφει, λοιπόν ὁ **Α** τά ἐξῆς: «Ὁ Κ. Βουγᾶς (στό ἐξῆς Κ.Β.) λοιπόν, στήν 5ῃ παράγραφο, 6ῃ σειρά, γράφει ὅτι: “τά σπερρρρζωάρια ἀπλοῦστατα δέν ἔχουν μιτοχόνδρια”. Ἀναρωτιέται ἔτσι ὁ ἀναγνώστης, πῶς εἶναι δυνατό νά δηλώνει κανεῖς «Μοριακός Βιολόγος» καί νά γράφει μιᾶ τόσο χονδροειδῶς λανθασμένη πρόταση. Ὁ Κ.Β. νομίζει ὅτι τό mtDNA περνάει στούς ἀπογόνους μόνο ἀπό τή μητέρα ἐπειδή τά σπερματοζωάρια, τάχα, δέν ἔχουν μιτοχόνδρια. Μά καλά, πῶς κινοῦνται τότε; Πῶς κάνουν τά ὅσα κάνουν; Καί πῶς γίνεται ἕνας

υποτιθέμενος βιολόγος νά φαντάζεται ένα ζωικό κύτταρο χωρίς μιτοχόνδρια;»

Πάνω σ' αυτό έχω νά πω τά έξής. Τά σπερματοζωάρια αποτελούνται από μιά κεφαλή, ένα μέσο τμήμα καί μιά ουρά. Τό μέσο τμήμα πράγματι περιέχει μικρό άριθμό μιτοχονδρίων (σέ σχέση μέ τόν άριθμό μιτοχονδρίων του ώαρίου) τά όποια είναι υπεύθυνα γιά τήν παραγωγή ένέργειας. Η κεφαλή του σπερματοζωαρίου, ή όποια γονιμοποιεί τό ώάριο, δέν περιέχει μιτοχόνδρια καί τά λιγοστά μιτοχόνδρια του μέσου τμήματος έξαφανίζονται άμέσως μετά τή γονιμοποίηση χωρίς νά συμετάσχουν στή Γονιμοποίηση. Προκειμένου νά άποφύγω τή δημιουργία σύγχυσης στους άναγνώστες του περιοδικού, (ή συντριπτική πλειοψηφία των όποιων δέν έχει βασικές γνώσεις βιολογίας), φορτώνοντάς τους μέ λεπτομέρειες πού δέν προσφέρουν άπολύτως τίποτα στό θέμα, επέλεξα τήν παραπάνω άπλουστευτική διατύπωση. Η ούσία παραμένει ή ίδια. **Τά μιτοχόνδρια τά κληρονομούμε μόνο από τίς μητέρες μας.**

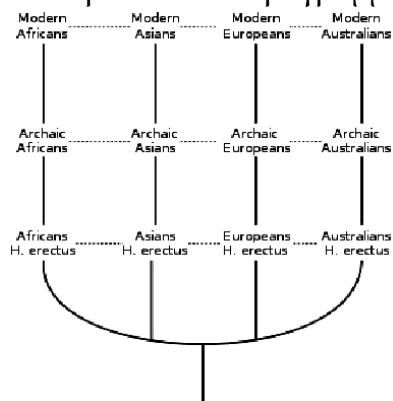
Έπιπλέον άγαπητέ Α, νομίζω πώς μπορώ νά «φανταστώ» ένα ζωικό κύτταρο χωρίς μιτοχόνδρια, γιατί αυτό, άπλούστατα, ύάρχει στή φύση. Προκεται γιά τό έρυθρό αίμοσφαίριο των θηλαστικών. Αυτός ό όχι καί τόσο άγνωστος κυτταρικός τύπος **στερείται παντελώς μιτοχονδρίων**, παράγει δέ ένέργεια μέσω άναερόβιας γλυκόλυσης ή όποία άκολουθείται από παραγωγή γαλακτικού όξέος.

Προφανώς ό Α χρησιμοποιεί τό παραπάνω έπιχείρημα γιά νά μέ άπαξιώσει στά μάτια των άναγνωστών, άποκαλώντας μέ «υποτιθέμενο βιολόγο», έτσι ώστε στή συνέχεια νά μπορεί μέ άνεση νά «καταρρίψει» τά γραφόμενά μου, τά όποια, όπως φαίνεται, τόσο πολύ τόν ένοχλούν. Άς μάθει λοιπόν ό Α ότι ή άξία κάθε έπιστήμονα καθορίζεται από τίς πρωτότυπες έπιστημονικές του δημοσιεύσεις. Γιά έμένα μπορεί κανείς εύκολα νά βρεί αυτή τήν πληροφορία στή σχετική βάση δεδομένων, γιά τόν Α όμως τά πράγματα είναι λίγο δύσκολα, άφου ή βάση δέν έπιστρέφει άποτελέσματα όταν βάζω τή λέξη Άνώνυμος....

2. Στή συνέχεια ό Α αναφέρει τήν φράση μου: «Πρός έκπληξη των ίδιων των συγγραφέων του άρθρου αλλά καί όλόκληρης τής έπιστημονικής κοινότητας, τό μεγάλο μητρικό-γενεαλογικό δέντρο του άνθρωπίνου είδους, βάσει τής συγκεκριμένης έργασίας, κατέληξε σέ μιά καί μοναδική γυναίκα ή όποία έζησε στήν Άφρική πρίν από 100.000 – 200.000 χρόνια [...] μέ άλλα λόγια, ή έπιστήμη άπέδειξε ότι όλοι οι άνθρωποι, πού είμαστε ζωντανοί σήμερα, προερχόμαστε από ΜΙΑ καί μοναδική γυναίκα!» καί μέ κατηγορεί λέγοντάς μου ότι γράφω «άπίστευτες άνοησίες» καί άποκαλώντας με ήμιμαθή.

Συνεχίζει δέ, χρησιμοποιώντας μία παντελώς ανυπόστατη επιστημονικοφανή επιχειρηματολογία, ή οποία προφανώς εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις, μιās καί **δέν χρησιμοποιεί καμία επιστημονική αναφορά** (γιατί άραγε...), όπου καί καταδεικνύεται ή δική του ήμιμάθεια. Συνοψίζοντας αναφέρω ότι ό Α λέει ότι ή επιστημονική κοινότητα δέν γνώρισε καμία έκπληξη από τό εύρημα τής Cann! Γράφει ότι αυτό ήταν αναμενόμενο, μιās καί «*ύπαγορεύεται ως αναγκαιότητα μέ μαθηματικό-λογικό τρόπο άφού τά γενεαλογικά δέντρα συγκλίνουν πάντα σέ ένα κοινό πρόγονο*». Τέλος χρησιμοποιεί ένα άτυχέστατο παράδειγμα μέ κάποιον Άνδρέα καί κάποια Βασιλική πού είναι ξαδέλφια καί έχουν γιά μιτοχονδριακή Εϋα τή γιαγιά τους καί πού αν προσθέσουμε καί κάποιο Γιώργο τότε ή μιτοχονδριακή Εϋα καί των τριών θά είναι κάποια προγιαγιά τους! Μέ αυτό τό παράδειγμα καταλήγει στό συμπέρασμα ότι ή μιτοχονδριακή Εϋα «δέν είναι μιá γυναίκα πού παραμένει σταθερή καί αναλλοίωτη στό χρόνο».

Άγαπητέ Α, τά δενδρογράμματα πράγματι πάντα συγκλίνουν σέ ένα κοινό σημείο αν τά αφήνεις νά «τρέξουν» μέχρι τό τέλος, όπως, γιά παράδειγμα, τό παρακάτω δενδρογράμμα, αλλά δέν συμβάλλει μόνο ή σύγκλιση αλλά καί

ή συμμετρία του δένδρου καθώς καί οι απόστασεις των κύριων κλάδων μεταξύ τους:

Μιās καί τό αναφέραμε ως παράδειγμα, έπίτρεψέ μου νά σοϋ πώ τί είναι αυτό, γιατί, προφανώς, δέν γνωρίζεις. Αυτό είναι τό δενδρογράμμα πού περιγράφει τήν θεωρία τής «Πολυεστιακής καταγωγής του σύγχρονου ανθρώπου», κατά τήν όποία οι άνθρωποι τής Άφρικής, Άσίας, Εϋρώπης καί Αϋστραλίας προήλθαν από τούς Homo-Erectus πού ζούσαν εκεί. Μέ άλλα

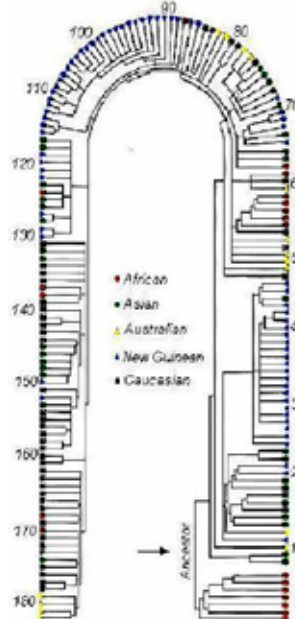
λόγια ή θεωρία αυτή υποστηρίζει ότι ή αρχή του σύγχρονου ανθρώπου είχε πολλαπλές έστίες. Αυτή είναι μιá θεωρία πού συμφωνεί μέ «*μαθηματικό-λογικό τρόπο*» (γιά νά χρησιμοποιήσω καί τήν περίεργη επιστημονική όρολογία σου) μέ τά εξελικτικά μοντέλα. Αυτή τήν *αστήρικτη θεωρία* ήρθαν νά κλονίσουν τά *εύρήματα τής Cann*. Τό μεγαλύτερο ποσοστό τής επιστημονικής κοινότητας περίμενε ότι τά άποτελέσματά της θά επαλήθευαν τήν προαναφερθεΐσα θεωρία. Αντ' αυτού, τά δεδομένα παρουσίασαν *άπροσδόκητη σύγκλιση* προς μιá καί μοναδική έστία, τήν *Άφρικανική*!

Π' αυτό καί υπήρξε ταραχή, γι' αυτό καί υπήρξαν αντιδράσεις όπως άλλωστε αναφέρει καί ή ίδια ή Cann στή συνέντευξη πού παραχώρησε στό

Plos Genetics [1].

Έπιπλέον η Cann δήλωσε στην ίδια συνέντευξη ότι δεν ήξεραν από πρίν πώς θα τούς έβγαινε τό δέντρο. Η εικόνα στ' αριστερά αποτελεί τό δενδρόγραμμα πού προέκυψε απ' την έργασία της Cann [2].

Όπως είναι προφανές όλα τα δενδρογράμματα συγκλίνουν σέ ένα σημείο, μόνο πού, όπως προείπα **δέν συμβάλλει μόνο ή σύγκλιση αλλά και ή συμμετρία τους**. Σέ περίπτωση πού έπιβεβαιωνόταν ή πολυεστιακή θεωρία, αυτό τό δενδρόγραμμα θα έμοιαζε περισσότερο μέ τό παραπάνω, θα ήταν δηλαδή συμμετρικό, οί κύριοι κλάδοι θα ήταν αυτοί της Αφρικής, Ασίας, Εϋρώπης και Αυστραλίας οί αποστάσεις μεταξύ τους θα ήταν ίδιες και οί μιτοχονδριακές Εϋες θα ήταν 4.

Τέλος αν ή μιτοχονδριακή Εϋα δέν ήταν **μιά γυναίκα πού παρέμενε σταθερή και αναλλοίωτη στό χρόνο**, δέν θα γινόταν τόσος λόγος και δέν θα υπήρχαν τόσες διαφωνίες όσον αφορά στόν ακριβή προσδιορισμό της περιόδου κατά την όποία έζησε...

Ο Α συνεχίζει μέ ένα άπίστευτο κατεβατό από έπιστημονικοφανή έπιχειρήματα νά προσπαθει νά κλονίσει τά γραφόμενά μου. Έπειδή δέν θέλω νά κουράσω τούς αναγνώστες μας, θα αναφέρω μόνο δύο από αυτά, τά όποια θεωρώ και σημαντικότερα:

Ός πρός τό θέμα της χρονολόγησης ο Α μέ κατηγορεί για μεροληψία, έπειδή χρησιμοποίησα την έργασία του Parsons [3] για νά πω ότι ή μιτοχονδριακή Εϋα ήταν 6500 έτών, ενώ υπάρχει μεταγενέστερη έργασία των Ingman et al. [4], ή όποία υπολογίζει την ήλικία της μιτοχονδριακής Εϋας στά 171.000 χρόνια, ήλικία πού συμφωνούσε μέ την άρχική εκτίμηση της Cann. Οί συγγραφείς της τελευταίας μελέτης ισχυρίζονται ότι έκαναν αυτό τόν υπολογισμό **άφαιρώντας την «περιοχή έλέγχου»** του mtDNA (πού χρησιμοποίησε ή ομάδα του Parsons), στην όποία περιοχή ή ταχύτητα μέ την όποία συμβαίνουν μεταλλάξεις παρουσιάζει **μεγάλη διακύμανση** και χρησιμοποίησαν όλο το υπόλοιπο, κάνοντας έτσι τόν υπολογισμό τούς «άσφαλέστερο».

Σέ αυτό τό έπιχείρημα του Α έχω νά άπαντήσω τά έξης:

(α) Τό γεγονός ότι μία έργασία είναι μεταγενέστερη από μία άλλη δέν σημαίνει αυτόματα ότι την άναιρεί ούτε ότι είναι όρθότερη από την προγενέστερή της. **Προκειμένου νά άναιρεθεί μία έργασία και τά άποτελέσματά**

της νά θεωρηθοῦν ἄτοπα, ὑπάρχει ὁλόκληρη καί σαφῶς καθορισμένη διαδικασία.

(β) Ἡ ομάδα τοῦ Ingman ἐπέλεξε νά ἀφαιρέσει τήν «περιοχή ἐλέγχου» τοῦ mtDNA ὡς περιοχή ὑψηλῆς διακύμανσης καί νά κρατήσει ὅλο το ὑπόλοιπο mtDNA. Ὑπολογίζει δέ τήν ἡλικία τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου στά 170.000 χρόνια, ὑποθέτοντας ὅτι ὁ ρυθμός μεταλλάξεων στό γενετικό ὕλικό, πού μελέτησε, παρέμεινε σταθερός καθ' ὅλη τή διάρκεια αὐτῆς τῆς περιόδου! Ἡ ἀλήθεια, ὅμως, εἶναι, ὅτι πολλαπλές ἐργασίες ἔχουν δείξει **ὅτι κάτι τέτοιο δέν ἰσχύει σέ χρονικές περιόδους μεγάλου εὗρους!** Διαφορετικά σημεῖα τοῦ γενετικοῦ ὕλικου παρουσιάζουν **τεράστιες διακυμάνσεις** στό ρυθμό μεταλλάξεων μέσα σέ αὐτές τίς χρονικές περιόδους. Μπορεῖ κανεῖς νά βρεῖ τίς ἐν λόγω ἐργασίες στίς παραπομπές 16-21 τῆς ἐργασίας τῆς ομάδας τοῦ Parsons.

Ἔχοντας ὑπ' ὄψη τά παραπάνω καί δεδομένου ὅτι ὁ ὑπολογισμός τῆς ομάδας τοῦ Parsons βρίσκεται στήν τάξη τῶν χιλιάδων καί ὄχι τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων ἐτῶν, ὁ ὑπολογισμός τῆς ομάδας τοῦ τελευταίου εἶναι σαφῶς ἀσφαλέστερος.

(γ) Τό σημαντικό στοιχεῖο πού πρέπει ὅλοι νά κρατήσουμε στό μυαλό μᾶς εἶναι ὅτι ὁ τρόπος καθορισμοῦ τοῦ χρόνου στήν παραπάνω ἐργασία γίνεται ἐμμέσως. Αὐτό πού ὑπολογίζουν ἄμεσα εἶναι ὁ ἀριθμός τῶν γενεῶν πού μεσολαβοῦν ἀνάμεσα στό σήμερα καί στή μιτοχονδριακή Εὔα. Αὐτός ἀκριβῶς εἶναι καί ὁ τρόπος (μέσῳ ἀπαρίθμησης τῶν γενεῶν) πού ὑπολογίζεται καί ὁ χρόνος ἀπό «Κτίσεως Κόσμου». Ὅλοι πρέπει νά ἀναρωτηθοῦμε (συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ Α): **Πόσο τυχαῖο εἶναι τό ὅτι ὁ ὑπολογισμός τῶν Parsons et al καί ἡ ἀποκαλυφθεῖσα Ἀλήθεια τῆς Ἀγίας Γραφῆς συμπίπτουν μέ ἀκρίβεια;**

Τέλος, ὁ Α ἀναφέρει ὅτι ἀκόμα καί νά ὑπῆρχε μιὰ μιτοχονδριακή Εὔα, αὐτό δέν σημαίνει ὅτι ἦταν ἡ μοναδική γυναῖκα πού ζοῦσε τότε, μιᾶς καί σύμφωνα μέ διάφορες ἐργασίες ὁ πληθυσμός τῶν μοντέρνων ἀνθρώπων δέν ἔπεσε ποτέ κάτω ἀπό 10.000. Σύμφωνα μέ τόν Α ὑπῆρχαν καί ἄλλες χιλιάδες γυναῖκες, ἀπλά μόνο οἱ ἀπόγονοι τῆς συγκεκριμένης ἐπιβίωσαν μέχρι σήμερα!

Σέ αὐτό τό ἐπιχείρημα θά ἤθελα νά παραθέσω τό ἀντεπιχείρημα ὅτι ἡ παραπάνω ἐκτίμηση ἀποτελεῖ τή μέγιστη ἐκτίμηση πού ἔχει γίνει ἀπό πολλές διαφορετικές ἐργασίες πού ἔχουν ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα, ἡ δέ διακύμανση τῆς ἐκτίμησης αὐτῆς ἀπό ἐργασία σέ ἐργασία εἶναι τεράστια, φτάνοντας μέχρι τήν ἐργασία τῶν Jones & Rouhani [5] πού δημοσιεύθηκε στό Nature τό 1986,

όπου οι συγγραφείς αναφέρουν ότι δεν μπορούν να αποκλείσουν την ύπαρξη μέχρι και 40 ανθρώπων για 200 ολόκληρα χρόνια.

Τέλος θά ήθελα πάλι να θέσω τον προβληματισμό των πιθανοτήτων. Πόσο πιθανό άραγε είναι να υπάρχουν χιλιάδες γυναίκες σε μή-μονογαμικές κοινωνίες και μόνο οι απόγονοι μίας και μοναδικής να καταφέρουν να επιβιώσουν αποτελώντας τους προγόνους όλων των ανθρώπων που είναι ζωντανοί σήμερα;

Σάν επίλογο θά ήθελα να αναφέρω τον εξαιρετικά απροσδόκητο και αντιφατικό συλλογισμό του Α, που διάβασα στον δικό του επίλογο και ό οποίος έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τό υπόλοιπο άρθρο του. Γράφει: «Ο Αδάμ και η Εύα υπήρξαν πράγματι, ως αληθινά πρόσωπα, που όμως έζησαν όχι στην Αφρική, (όπως ισχυρίζεται εδώ ό Κ.Β., συγγραφέας του έν λόγω άρθρου), αλλά όπως ακριβώς λέει ή Αγία Γραφή, στή Μεσοποταμία, πρίν από 7.500 χρόνια. Άς μένουμε λοιπόν ως Όρθόδοξοι Χριστιανοί στά γεγραμμένα, μέ έμπιστοσύνη στή Θεόπνευστη και αποκεκαλυμμένη από τον Θεό στον Μωυσή Γένεση, και Άς μήν εισάγουμε αλλοιώσεις, οΰτε στήν ιστορική πραγματικότητα της Γενέσεως, αλλά οΰτε στήν έπιστημονική πραγματικότητα»!

Γιά στάσου αγαπητέ Α..! Έχεις δαπανήσει 15 σελίδες για να πείσεις τούς πάντες ότι είμαι άσχετος και αλλόφρων και ότι ή θεωρία της εξέλιξης ισχύει και ότι οι μοντέρνοι άνθρωποι δημιουργήθηκαν πρίν 170.000 χρόνια και τώρα μάς προτρέπεις ως Όρθοδόξους Χριστιανούς να μείνουμε πιστοί στήν Θεόπνευστη Γένεση που λέει ότι ό Αδάμ και ή Εύα υπήρξαν πράγματι, ως αληθινά πρόσωπα; Μας λές εδώ ότι και τά δύο ισχύουν; Και ή ιστορική πραγματικότητα της Γενέσεως, αλλά και ή δική σου έπιστημονική πραγματικότητα; Δηλαδή τί ακριβώς μάς λές αγαπητέ μας Άνώνυμε; Άν ό Αδάμ και ή Εύα ήσαν ύπαρκτά πρόσωπα –όπως και πράγματι ήσαν– που έζησαν στή Μεσοποταμία πρίν 7.500 χρόνια, αλλά κατά την δική σου έπιστημονική εκτίμηση οι πρώτοι άνθρωποι έζησαν στή Γη πρίν από 170.000 χρόνια, μάς λές ότι ό Αδάμ και ή Εύα ΔΕΝ ήταν οι πρώτοι άνθρωποι και ότι ό Θεός έπλασε άλλους, προαδαμιαίους ανθρώπους, όποτε –παρά την σοφιστική τακτική σου να αποδειχθείς Όρθόδοξος– σύμφωνα μέ τό σκεπτικό σου, παρουσιάζεις την Αγία Γραφή ως ένα αντιεπιστημονικό βιβλίο, που από σεβασμό δεν θίγουμε τά παραμύθια που γράφει!

Αγαπητέ Α, τό να ξεκινάς μέ την αλήθεια και στην πορεία να τή νοθεύεις μέ ψεύδη· τό να καταργείς τό άσπρο και τό μαύρο, αντικαθιστώντας τα μέ ένα κόσμο γκρίζο, όπου «όλοι έχουν δίκιο» και τό να κρύβεσαι τελικά στίς σκιές της άνωνυμίας δεν είναι στοιχεία που χαρακτηρίζουν έπιστήμονα και

ΕΝΑΣ ΦΥΛΑΡΧΟΣ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ

Ξοῦμε σέ μιά εποχή στήν όποία υπάρχει ή αντίληψη ότι ό Δυτικός Πολιτισμός είναι ό ισχυρότερος καί πώς ό άνθρωπος είναι ό κυρίαρχος του κόσμου, του πλανήτη ολόκληρου. Οί άνθρωποι σήμερα συμπεριφέρονται σάν νά γνωρίζουν τά πάντα, σάν όλος ό κόσμος νά τους άνήκει καί άρέσκονται νά διατηροῦν τήν ψευδαίσθηση ότι καθορίζουν καί ελέγχουν τά πάντα. Κι όμως στό σημείο αυτό πιστεύω πώς θά ήταν ενδιαφέρον νά δοῦμε πώς ένας άλλος άνθρωπος -τόν όποιο σίγουρα οί προοδευτικοί άνθρωποι θά άποκαλοῦν σάν τρελό καί θά ισχυρίζονταν πώς είναι «έκτός τόπου καί χρόνου»- άντικρίζει καί άντιλαμβάνεται τόν πολιτισμό καί τόν τρόπο ζωής μας.

Κάποτε ένας φύλαρχος άπό τό νησί Τιάσεια του Νότιου Ειρηνικοῦ, μέ τήν παρότρυνση κάποιου ανθρώπου επισκέφτηκε τήν Εὐρώπη. Όταν επέστρεφε στήν πατρίδα του περιέγραφε τήν Εὐρώπη στους ίθαγενείς, στή φυλή του δηλαδή, μέ έναν τέτοιο τρόπο πού σίγουρα ό κάθε άνθρωπος θά εύχόταν νά μήν άνήκει στον Δυτικό κόσμο, εκεί όπου ή τεχνολογία καί ό πολιτισμός άκμάζουν καί, όσο οί κοινωνίες προοδεύουν, τόσο οί άνθρωποι αισθάνονται όλο καί περισσότερο μόνοι, άπελπισμένοι καί λυπημένοι, αλλά νά ήταν μέλος τής φυλής του φυλάρχου. Ο φύλαρχος άρχικά σαρκάζει τόν τρόπο μέ τόν όποιο ζοῦν οί άνθρωποι. Τά σπίτια, ή, καλύτερα, τίς πολυκατοικίες, τίς χαρακτηρίζει σάν «όρθια μπαούλα μέ πολλά συρτάρια καί μέ πολλές τρύπες» καί αυτό πού τόν έντυπωσιάζει σέ μεγάλο βαθμό είναι πώς, ένῳ οί άνθρωποι μένουν τόσο κοντά, δέν επικοινωνοῦν καί δυσανασχετοῦν

μάλιστα χριστιανό, όπως διατείνεσαι ότι είσαι.

Κώστας Βουγάς
Μοριακός Βιολόγος

Παραπομπές

1. <http://www.plosgenetics.org/article/info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pgen.1000959>
2. Cann RL, Stoneking M, Wilson AC (1987). «Mitochondrial DNA and human evolution». Nature 325 (6099): 31–36
3. Parsons T. J., Muniec D.S., and K. Sullivan (1997). «A high observed substitution rate in the human mitochondrial control region.» Nature Genetics 15, 363–368.
4. Ingman M. et al. (1999). «Mitochondrial genome variation and the origin of modern humans.» Nature 408, 708–713.
5. Jones JS, Rouhani S., Human evolution. How small was the bottleneck? Nature. 1986 Feb 6-12;319(6053):449-50.

καί μόνο στή σκέψη ὅτι μπορεῖ νά χρειαστεῖ νά μιλήσουν μέ κάποιον ἄλλον. Τά λόγια τοῦ φυλάρχου σχετικά μέ τό χρῆμα, θυμίζουν τά λόγια τοῦ Χριστοῦ στή συνάντησή Του μέ τόν πλούσιο νέο, ὅπου ὁ πλούσιος τόν παρακάλεσε νά τοῦ δώσει κάποια συμβουλή πέρα ἀπό τίς δέκα ἐντολές (τίς ὁποῖες ἤδη τηροῦσε) γιά νά κερδίσει τήν αἰώνια ζωή. Ὁ Χριστός τοῦ εἶπε νά πουλήσει τά υπάρχοντά του καί νά τά δώσει στούς φτωχοῦς. Τότε, ὁ πλούσιος ἔφυγε περίλυπος καθώς δέν μποροῦσε νά ὑπακούσει στήν ἐντολή τοῦ Κυρίου. Ὁ Χριστός μᾶς ἐπeseήμανε πώς εἶναι εὐκολότερο νά περάσει ἓνα χοντρό σχοινί ἀπό βελονότρυπα παρά νά εἰσέλθει κάποιος πλούσιος στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Καί αὕτη εἶναι ἡ πραγματικότητα γιατί ὁ πλούσιος δύσκολα θά ἐγκαταλείψει τίς ἀνέσεις του καί μιᾶ ζωή πού τοῦ ικανοποιεῖ ὅλες του τίς ἐπιθυμίες, γιά νά ζήσει μιᾶ διαφορετική ζωή. Τά χρήματα μποροῦν νά ικανοποιήσουν ὅλες τίς ἐπίγειες ὑλικές ἐπιθυμίες τῶν ἀνθρώπων καί νά πραγματοποιήσουν ὅλα τά ἐπίγεια ὄνειρά τους καί ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ζοῦν ὑλικά, μέ τίς αἰσθήσεις τοῦ σώματος καί ὄχι τῆς ψυχῆς τους, γι' αὐτό καί λατρεύουν τό χρῆμα σάν νά εἶναι ὁ Θεός τους.

Πάντως ὁ ἄνθρωπος, ἀντικρίζοντας πόσο οἱ ἄνθρωποι λάτρευαν καί τιμοῦσαν τό χρῆμα, καταλάβαινε πόσο μεγάλο πάθος εἶναι καί πόση δυστυχία προκαλεῖ. Τό ἴδιο το χρῆμα πού λατρεύουν, συμπέρανε ὁ φύλαρχος, στέκεται ἐμπόδιο στήν εὐτυχία τους. Καί στήν ἐπίγεια εὐτυχία τους καί στήν ἐπουράνια. Χαρακτηριστικά ἀναφέρει: «Τό χρῆμα εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου, τό χρῆμα εἶναι ἡ θεότητά του. Ὅλοι οἱ λευκοί το σκέφτονται ἀκόμη καί ὅταν κοιμοῦνται.(...) Γιατί τήν ἀξία ἐνός ἀνθρώπου στόν λευκό κόσμο δέν τή μετροῦν μέ τήν εὐγένεια ἢ τό θάρρος του ἢ τή λαμπρότητα τοῦ πνεύματός του, ἀλλά μέ τήν ποσότητα τῶν χρημάτων του, μέ τό πόσα μπορεῖ νά κερδίζει κάθε μέρα. Ὅμως, ὅπως δέν εἶναι καλό καί εὐγενικό νά ἔχει κανεῖς κρεμασμένα πολλά καί βαριά περιδέραια ἀπό ὄστρακα, ἔτσι δέν εἶναι καλό καί εὐγενικό νά ἔχει κανεῖς ἐπάνω του τό βαρύ φορτίο τοῦ χρήματος. Κόβει τήν ἀναπνοή του καί παίρνει ἀπό τά μέλη του τήν ἐλευθερία.»

Τό πιό συγκλονιστικό ὅμως εἶναι ἡ ἀντίληψη τοῦ φυλάρχου καί γενι-
κότερα τῆς φυλῆς αὐτῆς τῶν ἰθαγενῶν γιά τόν Θεό καί ἀκόμα περισσότερο ἡ βαθειά καί πηγαία πίστη τους. Οἱ ἰθαγενεῖς αὐτοί πιστεύουν σέ εἰδῶλα, στή φωτιά, στά ἄστρα, στό νερό καί στόν ἄνεμο, ὅμως μετά τήν ἐμφάνιση ἐνός ἱεραπόστολου στά νησιά τους, πίστεψαν στόν ἀληθινό Θεό καί στό Εὐαγγέλιό Του. Βέβαια, ἂν καί ὁ ἱεραπόστολος προερχόταν ἀπό τή δική μας «φυλή», ἀπό τόν κόσμο τῶν λευκῶν ἀνθρώπων ὅπως θά ἔλεγαν καί αὐτοί, τελικά ἡ δική τους πίστη ἀποδείχτηκε βαθύτερη καί πιό ἀληθινή ἀπό τή δική μας. Ἡ γνώση τῆς ὑπαρξης τοῦ Θεοῦ πού τοὺς ἔκανε νά ἀντιληφθοῦν ὅτι ζοῦν στό σκοτάδι καί ἦταν γιά αὐτούς ἓνα ὄωρο, τό ὁποῖο ὄχι ἀπλῶς τό

ἐκτίμησαν ἀπεριόριστα, ἀλλά τοποθέτησαν καί τόν Θεό στίς καρδιές τους καί πίστεψαν ἀληθινά σέ Αὐτόν, χωρίς κανέναν ἐνδοιασμό, ὀλοκληρωτικά. Ὁ φύλαρχος στήν προσπάθειά του νά πείσει τή φυλή του νά ἀντισταθεῖ καί νά μήν ἐπιτρέψει στόν λευκό ἄνθρωπο νά καταστρέψει τόν πανέμορφο τόπο τους, ἀλλά καί νά «μολύνει» τίς γεμάτες ἀθωότητα καρδιές τους, χαρακτηριστικά ἀναφέρει: «Ὁ Παπαλάνγκι (δηλαδή ὁ ἄνθρωπος) μόνο κρατάει τό φῶς στήν ἀνοιχτή παλάμη του γιά νά φωτίζει τούς ἄλλους. Ὁ ἴδιος, τό κορμί του βρίσκεται στό σκοτάδι, κι ἡ καρδιά του εἶναι μακριά ἀπό τόν Θεό, παρόλο πού τό στόμα του καλεῖ τόν Θεό γιατί στά χέρια του κρατάει τό φῶς. (.) Μᾶς ἔφερε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Ναί. Ἀλλά ὁ ἴδιος δέν κατάλαβε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀγάπη Του. (.) Ὁ Θεός ὥστόσο τούς εἶναι ξένος παρόλο πού ὁ καθένας τους ἔχει δεχτεῖ τή μεγάλη διδασκαλία καί ὁ καθένας τους γνωρίζει γιά τόν Θεό. Ἀκόμα καί ἐκεῖνοι πού ἔχουν ὀριστεῖ νά μιλοῦν γιά τόν Θεό δέν ἔχουν μέσα τους τόν Θεό καί τά λόγια τους τά παίρνει ὁ ἄνεμος καί τό μεγάλο κενό. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Θεοῦ δέν γεμίζουν τό κήρυγμά τους μέ τόν Θεό, μιλοῦν σάν τά κύματα πού σπᾶνε στά βράχια - κανένας πιά δέν τούς ἀκούει, ἀκόμα κι ἂν ὁ θόρυβός τους δέν σταματάει ποτέ. (.) Ἐμεῖς τά παιδιά τῶν νησιῶν δέν ἤμασταν χειρότεροι ὅταν λατρεύαμε τά ἄστρα καί τή φωτιά ἀπ' ὅ,τι εἶναι ὁ Παπαλάνγκι τώρα. Νά εἶσαι χριστιανός θά πεῖ νά ἔχεις ἀγάπη γιά τό μεγάλο Θεό καί τά ἀδέλφια σου καί κατόπιν γιά τόν ἑαυτό σου.»

Ὅλα αὐτά τά εἶπε κάποιος ὁ ὁποῖος ἐπισκέφτηκε τόν κόσμο μας καί τόν ἀντίκρισε, καί τόν ἀντιλήφθηκε ἀπό μιά τελείως διαφορετική ὀπτική γωνία. Αὐτές ἦταν οἱ διαπιστώσεις καί τά συμπεράσματα ἑνός ἀνθρώπου ὅπως φαίνεται ἐπισκέφτηκε τόν κόσμο μας καί τόν σιχάθηκε, ἀηδίασε μέ τόν τρόπο ζωῆς μας, γιατί αὐτός εἶχε συνηθίσει νά ζεῖ ἀπλᾶ καί νά ἐπιβιώνει μέ αὐτά πού τοῦ προσφέρει ὁ Θεός. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἐμεῖς ἔχουμε συνηθίσει νά ζοῦμε μέ ἕναν συγκεκριμένο τρόπο, πού ἔχει γίνει ἡ καθημερινότητά μας, ἀπό τήν ὁποία φυσικά ἀπουσιάζει ὁ Θεός. Ὁ χρόνος κυλάει πιό γρήγορα ἀπ' ὅσο μπορούμε νά φανταστοῦμε. Μήπως πρέπει νά ζήσουμε πιό ἀπλᾶ καί νά πιστέψουμε στόν Θεό πιό ἀπλᾶ; Νά πάσουμε νά εἴμαστε ἐγωιστές καί νά ἀντικρίσουμε τόν κόσμο ἀπό μιά διαφορετική ὀπτική γωνία; Πρέπει νά καταλάβουμε ὅτι, ὅπως ἔλεγε καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, εἴμαστε διαχειριστές τοῦ πλούτου αὐτοῦ τοῦ κόσμου καί, ὅπως ἀναφέρει καί ὁ σοφός φύλαρχος: «..δέν μᾶς ἀνήκει τίποτα ἀπό αὐτά πού δέν μπορούμε νά κρατήσουμε. Ὅτι στήν οὐσία τίποτα δέν μπορούμε νά κρατήσουμε.» Πρέπει νά καταλάβουμε ὅτι δέν πρέπει νά δίνουμε ὅλη τήν ψυχή μας στά ἐπίγεια γιατί σ' αὐτό τόν κόσμο ἦρθαμε γιά νά φύγουμε.

Χρύσα Μπέτα

Μαθήτρια Λυκείου

«ΤΟ ΚΑΡΑΒΑΝΙ ΤΗΣ ΑΦΘΟΝΙΑΣ»!

Ε πρωτοβουλία του πρώην Δημάρχου του Μπαϊράμ Πασά και νυν βουλευτή Χουσεΐν Μπουργκιέ του προγράμματος “καραβάνι της Αφθονίας” με άφορμή τον έορτασμό του Ραμαζανίου τόσο στην Βουλγαρία όσο και στα υπόλοιπα Βαλκάνια, και ιδιαίτερα στον Έλλαδικό χώρο, καθιστά σαφείς τις προθέσεις της γείτονος Τουρκίας για την ανάληψη του ρόλου ως ηγέτιδας δύναμης στα Βαλκάνια.

Υπό την σκιά της ανέχειας και της οικονομικής κρίσης ή Άγκυρα πραγματοποιεί τα μακροχρόνια σχέδια της για τό κίνημα του νέο-Οθωμανισμού, και μάλιστα εκφράστηκε δημοσίως ο Δημοτικός σύμβουλος Γκιοσέλ Γκιουμουσντάγ δηλώνοντας: “τά χώματα των Βαλκανίων έδω κι’ εκεί, μυρίζουν Τουρκισμό. Όλα φέρουν τά ίχνη πού άφησαν σέ έμās οί πρόγονοί μας. Πάντα είμαστε δίπλα στά Βαλκάνια και στίς Τουρκικές Δημοκρατίες. Αποτελούμε τούς φρουρούς της κληρονομίας πού άφησαν οί πρόγονοί μας.”

Η δήλωση αυτή δέν αφήνει περιθώρια πλέον για στρουθοκαμηλισμούς και ψευδοκουλτούρες, και στό σημείο αυτό έπισημαίνω την τεράστια ευθύνη όλων ήμών των Όρθοδόξων πού υπνώτουμε, ενώ πρέπει νά βρισκόμαστε σέ έγρηγορηση και Όρθόδοξη πολιτική δραστηριότητα.

Τά κόμματα της Έλληνικής Βουλής, τά όποια έχουν στίς τάξεις τους Τούρκους βουλευτές, πράκτορες ουσιαστικά της Τουρκίας, πρέπει νά προβληματισθούν... Τά χειρότερα έπονται.....

Νικόλαος Βολουδάκης

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΥΠΑΚΟΗ”

Μαυρομιχάλη 96 Αθήνα - Τηλέφωνο: 2103635913 - Fax: 2103607890

ΤΕΛΙΚΑ “ΕΙΣΑΙ” Ο,ΤΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ... ΓΙΝΕΣΑΙ Ο,ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΑΤΤΕΙΣ

Ενας σημαντικός ζωγράφος του περασμένου αιώνα είχε δηλώσει τό πολύ γνωστό “Στήν Ελλάδα είσαι ό,τι δηλώσεις”. Αυτή ή ρήση ήθελε νά τονίσει ότι μέσα στήν ακατάσχετη ροή “λόγου” καί φλυαρίας, ή λεκτική τοποθέτηση έκ μέρους κάποιου σέ ένα καίριο ζήτημα, του προσδίδει ταυτόχρονα καί τό κύρος μιās έδραίας ταυτότητας, τό βάρος μιās σταθερής κατοχύρωσης ότi είναι μέτοχος ή κάτοχος μιās σημαντικής ιδιότητας. Πολλές φορές μάλιστα ό λόγος αυτός θέλει νά τονίσει , ότι αυτή ή συγκεκριμένη ταυτότητα ή ή ιδιότητα πού –ανά πάσα στιγμή τήν επικαλείται κατά τό δοκούν– του επιτρέπει νά έχει προσδοκίες αξιοσύνης, προσωπικού κύρους καί τέλος πάντων ότi είναι κάτι “τί”.

Αυτές οι διαδικασίες έχουν τίς ρίζες τους στόν προηγούμενο αιώνα καί τά γενεσιουργά αίτια τους φθάνουν στόν είκοστό αιώνα. Είναι χαρακτηριστικό ότi μετά τόν Ιούλιο του 1974, όποτε καί κατοχυρώθηκε τό “δικαίωμα του έλευθέρως καί δημοσίως εκφράζεσθαι”, τό φαινόμενο αυτό γνώρισε μιá πρωτοφανή έκρηξη.

Μία μορφή αυτού του φαινομένου αποτελεί ό συνδικαλισμός. Θέλουμε νά τονίσουμε πρωταρχικά ότi στόχος αυτού του σημειώματος δέν είναι νά θίξουμε τραυματικές καταστάσεις ή νά “ξύσουμε” κακοφορμισμένες πληγές. Έχουμε μάλιστα “ιδίους όμμασι” γνωρίσει τό δείγμα γραφής τών συνδικάτων στόν χώρο τής παιδείας. Δέν είναι σκοπός νά πούμε ότi είμαστε “ύπέρ” ή “κατά” του συνδικαλισμού. Αυτού του είδους οι διλημματικές τοποθετήσεις είναι παραιτήσεις. Παραιτείται από τήν αναζήτηση τής αλήθειας εάν ακολουθήσει κάποιος τήν μέθοδο αυτή.

Είναι γνωστή ή διαμάχη πού ξέσπασε πρόσφατα μεταξύ του συνδικαλιστικού φορέα τών καθηγητών τής Μέσης Έκπαιδεύσεως καί τής κρατούσης αρχής (Υπουργείο Παιδείας). Σπεύδουμε επίσης νά εκφράσουμε τήν αντίθεσή μας στά όντως άδिका μέτρα τών ξαφνικών μεταθέσεων ή τής μείωσης τών αποδοχών τών καθηγητών τής Μ.Ε. Είναι μέτρα πού αποδομοούν τίς συνθήκες οικογενειακής συνοχής τών πληττομένων, ενώ από τήν άλλη τούς οδηγούν στην οικονομική άνεχεια.

Η πανστρατιά κινητοποίησης πού παρατηρήθηκε για τά θέματα αυτά, συμπληρώνει τήν οίκτρή κατάσταση στην όποία έχει βυθισθεί ή παιδεία τής πατρίδας μας. Είναι συμπλήρωμα καί τής έθνοκτόνου πολιτικής πού ακολουθεί τό σύνολο τών πολιτικών δυνάμεων στόν καθημαγμένο χώρο τής παιδείας.

Οί κρατούντες διά τῆς ἐθνοαποδομητικῆς τους πολιτικῆς ἀφελληνίζου τήν Παιδεία καί τῆς ἀφαιροῦν καί τό παραμικρό ὑπόλειμμα πνευματικότητος. Ὁ κυρίαρχος φορέας τῶν καθηγητῶν τῆς Μ.Ε. ἔχει ὅμως καί αὐτός συντριπτικές εὐθύνες γιά τήν τελματώδη κατάστασι στήν ὁποία ἔχει βυθισθεῖ τό συνολικό “οἰκοδόμημα” τῆς ἐθνικῆς μας παιδείας.

Ἐάν δεῖ κανεῖς ποιές εἶναι οἱ κύριες δυνάμεις πού διαμορφώνουν τήν δυναμική, τόν προσανατολισμό, τήν οὐσία ἀλλά καί τήν ποιότητα τῆς παρεχομένης παιδείας, θά ἐντοπίσει πρωτίστως τό ποιός εἶναι αὐτός πού διαμορφώνει τό ποιοτικό περιεχόμενο σπουδῶν σέ ὅλες τίς βαθμίδες τῆς ἐκπαίδευσης. Κυρίως εἶναι τό Ὑπουργεῖο διά Παιδείας διά τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου πού προβαίνει στόν σχεδιασμό τοῦ περιεχομένου σπουδῶν, καί ἀπό τήν ἄλλη εἶναι τό σῶμα τοῦ συνόλου τῶν καθηγητῶν πού ἐφαρμόζει στήν πράξι τό περιεχόμενο αὐτό.

Θά περίμενε κανεῖς αὐτήν τούτη τήν συγκεκριμένη περίοδο τῆς κρίσεως πού βαίνει διαρκῶς σέ αὐξανόμενη ἔντασι, νά ἰσχύουν καί ἄλλα δείγματα γραφῆς ἀπό τόν συνδικαλιστικό φορέα τῶν καθηγητῶν. Δέν προβαίνουμε στήν κριτική ἀξιολόγησι –αὐτή τήν στιγμή– τοῦ περιεχομένου σπουδῶν. Στόχος μας εἶναι ἡ ἐμβάθυνσι τῶν ἀνθρωπίνων δραστηριοτήτων καί ὁ ἐντοπισμός τοῦ ἐλλείμματος τῆς ὀρθοπραξίας πού εἶναι ὄντως ὀδυνηρό. Ἀντί νά ὀδηγήσει ἡ σοβοῦσα καί μαινομένη κρίσι σέ σύμπτωσι καί σύγκλισι στήν ἀναζήτησι τῆς βέλτιστης τῶν λύσεων, προτιμήθηκε τό γνωστό πολωτικό δίδυμο μιᾶς ψευδεπίγραφης σύγκρουσις: Ὑπουργεῖο ἐναντίον καθηγητῶν. Δέν ὅμως μόνο το Ὑπουργεῖο ὑπεύθυνο γιά τήν κατάστασι πού ἐπικρατεῖ στήν Παιδεία μας. Ἐφ’ ὅσον καί τό σῶμα τῶν καθηγητῶν εἶναι ὁ καίριος ὑπεύθυνος πού ἐφαρμόζει τήν ὕλιν τοῦ προγράμματος σπουδῶν, θά πρέπει νά ἰδεῖ κανεῖς ἀναγκαστικά δύο στοιχεῖα.

Ἡ ἡ κατάστασι βελτιώνεται ποιοτικά καί οἱ μαθητές ὄντως εἶναι σέ θέσι νά ἀντιμετωπίσουν (ἐνδολυκειακά) τίς ἀπαιτήσεις καί τίς προϋποθέσεις πού εἶναι ἀπαραίτητες γιά νά εἰσέλθουν στήν Ἀνωτάτη Ἐκπαίδευσι, ἢ ἡ κατάστασι μένει ὡς ἔχει μέ ροπή χειροτέρευσις τῶν πραγμάτων, ὁπότε οἱ μαθητές χρήζουν ἀποφασιστικῆς ἀρωγῆς καί προπαρασκευῆς πού βέβαια τήν παρέχουν τά (ἐξωλυκειακά) φροντιστήρια.

Εἶναι σαφές ὅτι ἰσχύει τό δεύτερο. Τό σύνολο τῶν καθηγητῶν (ὑπάρχουν καί οἱ τιμητικές ἐξαιρέσεις τῶν σεβομένων τό λειτούργημά τους) βλέπει τό ρόλο του καθαρά ὑπό διεκπαιρεωτικό πρίσμα, γεγονός πού συντελεῖ στήν ποιοτική ἐξαλλοίωσι τοῦ διδακτικοῦ λειτουργήματος σέ διαδικασία μεταφορᾶς καί ἐκθεσις/παρουσίασις τῆς διδακτέας ὕλης.

Ἐάν χρέος τοῦ μαθητῆ εἶναι μήν ἀποχωρεῖ ἀπό τήν τάξι χωρίς τήν

παραμικρό κενό κατανόησης πάνω σέ αὐτά πού διδάχθηκε, ὁ καθηγητής του τότε πῶς θά πρέπει νά αισθάνεται ἐάν τά ὑπ' αὐτοῦ διδαχθέντα ἀκούσθηκαν ὡς “ ἔπεα πτερόεντα”;

Ἐάν συστατικό στοιχεῖο τῆς καθηγητικῆς ἐπάρκειας εἶναι τό καλό ἔως ἄριστο ἐπίπεδο κατάρτισης, τό πλεόν σημαντικό ὅμως καί ἀπό αὐτό εἶναι ἡ δεξιότητα μεταλαμπάδευσης τοῦ ἔρωτος γιά τήν Γνώση. Καί αὕτη τήν μεταλαμπάδευση ἢ τήν ἔχει κάποιος καί τήν ἀσκεῖ μέ ἀγάπη , μέ συναίσθηση εὐθύνης, μέ μεράκι ἢ δέν τήν ἔχει μέ ἀποτέλεσμα ἡ θλιβερή κατάσταση τῆς ἀνίας νά κυριαρχεῖ παντελῶς. Σέ διδάσκοντες καί διδασκομένους.

Κατά τήν ταπεινή γνώμη μας, θά ἔπρεπε νά ἀξιολογεῖται πρωτίστως καί διεξοδικῶς ἡ μεταδοτική δεξιότητα καί ἡ ἱκανότητα μεταλαμπάδευσης τοῦ κεντρίσματος γιά τήν μάθηση καί μετά ἡ γνωστική ἐπάρκεια τῶν ὑποψηφίων πρὸς καθηγητικό ἔργο. Αὕτη ὅμως πρέπει νά εἶναι μιά διαρκῆς διαδικασία μέσω τῆς ὁποίας θά ἔπρεπε νά κυρίως οἱ ἴδιοι οἱ καθηγητές νά περιφρουροῦν τό κύρος τους.

Ἴσως νά λέω ἀνεδαφικά πράγματα, ἀλλά κατά τήν ταπεινή μου γνώμη ὁ ἴδιος ὁ συνδικαλιστικός φορέας τῶν καθηγητῶν τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσης, θά ἔπρεπε νά διευθετεῖ τήν ὀργάνωση καί διαχείριση τῆς διαδικασίας πού πρό ὀλίγου ἀναφέρθηκε. Ἐάν θέλουμε νά διασφαλίσουμε τό κύρος τῆς δημόσιας Παιδείας, τί καλύτερο θά προτάσαμε, ἂν ὄχι τήν ποιότητα τοῦ παρεχομένου ἔργου πρὸς τοὺς μαθητές; Αὕτη ἡ ἀξιολόγηση θά ἔπρεπε νά εἶναι διαρκῆς, εἰς βάθος γιά νά βελτιστοποιοῦνται οἱ παιδαγωγικές δραστηριότητες στό σύνολό τους. Ἐξ ἄλλου ἓνα Λύκειο πού θά μεταλαμπάδευε ἥθος, θά ἐξόπλιζε μέ γνωστικές δεξιότητες, θά κέντριζε τήν ἀγάπη γιά τήν γνώση, θά ἀσκοῦσε τήν μαθητεία στόν πυρήνα τοῦ παραδεδομένου Λόγου, θά μετᾶγγιζε χωρίς πλεγματικές φοβίες τό ἀνοιγμα στή νέα γνώση, δέν θά ἦταν ἓνα Ἐγκαθίδρυμα ἐλπίδας καί ζωντάνιας γιά τή νεολαία μας; Ἀκόμη καί τώρα πού κυριαρχεῖ ἡ ἐκπαίδευση εἰς βάρος τῆς Παιδείας, τώρα πού ἔχει ἀλλάξει ἄρδην ἡ διδακτική ὕλη, μποροῦν οἱ μαθητές νά ἀνταπεξέλθουν στίς ἐπιταγές τῶν Πανελλαδικῶν Ἐξετάσεων χωρίς τήν φροντιστηριακή συνδρομή; Καί ἐφ' ὅσον συμβαίνει αὐτό, γιατί ὁ φορέας τῶν καθηγητῶν ἀλλά καί οἱ ἴδιοι οἱ καθηγητές δέν ἔχουν πράξει κάτι σχετικό πού θά λειτουργοῦσε ἀνασχετικά γιά τήν ἐπὶ τά χεῖρω πορεία τῶν πραγμάτων;

Ἐγιναν μαζικές συνελεύσεις παντοῦ γιά τά μισθολογικά καί τά προβλήματα μετάθεσης καί καλῶς ἔγιναν. Ὅμως πότε ἔλαβαν χώρα συνελεύσεις γιά τήν ποιοτική καλυτέρευση τοῦ διδακτικοῦ ἔργου, γιά τήν βελτιστοποίηση τῶν μεταδοτικῶν δεξιοτήτων τῶν καθηγητῶν; Ἀπ' ὅσο γνωρίζω οὐδέποτε. Βεβαίως καί πάλι τονίζω ὅτι σέ κάποια σχολεῖα ὑπῆρξαν καί ἐξακολουθοῦν

νά υπάρχουν καθηγητές που τίμησαν και τιμούν τό λειτούργημά τους μέ λαμπρό τρόπο. Δέν είναι όμως αὐτοί ὁ ἰσχύων κανὼν τῆς Παιδείας μας, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά εἶναι. Τότε λοιπόν, ἐφ’ ὅσον οἱ ἴδιοι καθηγητές θά προάσπιζαν τό παιδαγωγικό τους ἔργο μετά λόγου γνώσεως καί λίαν τεκμηριωμένα, ΘΑ ΕΙΧΑΝ ΜΑΖΙ ΤΟΥΣ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ. Θά στήριζαν τόν ἀγῶνα τῶν (ὄντως δικαίων αἰτημάτων τους) στήν σθεναρότητα τοῦ ἔργου πού θά παρείχαν.

Στήν Γαλλία, ἐξ ὅσων γνωρίζω, ὑπάρχει ὁ ἀντίστοιχος συνδικαλιστικός φορέας F.E.N. πού προάγει τά συμφέροντα τῶν καθηγητῶν. Φροντίζουν όμως οἱ ἴδιοι νά περιφρουροῦν τήν ἐπαγγελματική δεξιότητα τῶν μελῶν τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ φορέα. Καί ἐκεῖ προβαίνουν σέ ἀγῶνες, ἀλλά δέν ἀποδομεῖται μέ τό παραμικρό τό δημόσιο σχολεῖο.

Ὑπάρχει όμως ἐξήγηση γιατί συμβαίνουν στήν χώρα μας αὐτά καί μάλιστα ἔτσι ὅπως συμβαίνουν. Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ χώρος τῆς Παιδείας μας “προοδευτικοκρατεῖται”. Αὐτή ἡ προοδευτικοφανής κυριαρχία ἀσκεῖται δυστυχῶς σέ ὅλες τίς βαθμίδες τῆς Ἑκπαίδευσης. Ἀπό τήν Στοιχειώδη, μέχρι τήν Ἀνωτάτη. Ἐτσι προκειμένου νά τηρηθεῖ ὁ “προοδευτικός” χαρακτήρας πού καλά κρατεῖ στόν κρίσιμο αὐτόν χώρο, οἱ τάσεις πού κυριαρχοῦν στά σωματεῖα καί στούς ὁμοσπονδιακοὺς φορεῖς τῶν διδασκόντων, ἐναρμονίζονται ἄριστα μέ τά κυρίαρχα προτάγματα τῶν “προοδευτικῶν”. Ποιά εἶναι τά προτάγματα αὐτά;

- Ἡ ἐχθρική σχέση μέ τήν πνευματική παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας.
- Ὁ ἐθνοαποδομητικός χαρακτήρας πού κυριαρχεῖ σέ ὅλες τίς ἐκπαιδευτικές ἐνότητες καί κυρίως στό μάθημα τῆς Ἱστορίας.
- Ἡ βαθμιαία ἐξαφάνιση καί ὑποβάθμιση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας μας, μέ ὅ,τι κακέμφατο συνεπάγεται.
- Ἡ ἐργαλειοποίηση τῶν Μαθηματικῶν, ἀλλά καί ἡ σχεδόν ἐξαφάνιση τῆς Γεωμετρίας
- Ἡ υἱοθέτηση τῆς καινοθηρίας ὡς αὐτοσκοποῦ.

Ἐάν αὐτά εἶναι ἐξόφθαλμα, ὑπάρχουν καί οἱ διαδικασίες-μέσα πού χρησιμοποιοῦνται γιά τήν διατήρηση αὐτῆς τῆς κατισχύουσας καταδυνάστευσης. Καί τέτοια εἶναι ἡ κοιλιοκεντρική ἀντίληψη τῆς Ἱστορίας, ἡ φενάκη τοῦ δημοκρατικοῦ μύθου, ἡ ἀντίληψη τῶν ζητημάτων τῆς Παιδείας μας μέ ὄρους ...ὕλικοτεχνικῆς ὑποδομῆς καί μόνον.

Πιστεύομε ὅτι μόνον ὅταν ὅλα τα ἀνωτέρω τεθοῦν ἐπὶ τάπητος, τότε θά ἀρχίσει νά κινεῖται κάτι πού θά ἀνατρέψει τήν κακοφημία πού ἀμαυρώνει τήν Παιδεία μας.

Βασίλης Π. Μακρῆς

Μεταλλειολόγος

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Θάγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός μας, Ὁσιολογιώτατος Μοναχός π. Νεκτάριος Φίλιας ἔστειλε ἀπό τόν τόπον τῆς Ἀσκήσεώς του, τό Ἅγιον Ὄρος, Ἐπιστολή πρός τήν Ἑνορία μας. Ἡ Ἐπιστολή του ἐλήφθη μετά τήν κυκλοφόρηση τοῦ τεύχους Ἰουνίου-Ἰουλίου τοῦ Περιοδικοῦ μας καί γι' αὐτό τήν δημοσιεύουμε στό παρόν τεύχος.

Ὁ π. Νεκτάριος Φίλιας τήν ἡμέρα τῆς Μοναχικῆς Κουρᾶς του.

Μέ τήν Ἐπιστολή του, πού δημοσιεύουμε παραπλεύρως, ἐκτός τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης του, πού δεχ-θήκαμε (δέν ἀποδεχόμεθα, ὅμως, τίς φραστικές ὑπερβολές τῆς ἀγάπης του), «ἐμνήσθημεν καί ἡμερῶν ἀρχαίων» καί εὐχηθήκαμε, ὅπως καί ὁ πατήρ Νεκτάριος καί εὐχόμεθα γιά ἄλλη μιά φορά στόν Χριστό μας, νά μᾶς ἐνισχύη ὥστε νά μένουμε ὅλοι οἱ ἐνοριῖτες -ὅπου καί ἂν βρίσκεται σήμερα ὁ καθένας μας- πνευματικά ἐνωμένοι κατά τήν ἐπίγεια ζωή μας καί νά μᾶς ἀξιῶση ἡ ἀγάπη καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ μας νά εὐρεθοῦμε κάποτε ὅλοι ὡς Ἑνορία

καί στόν Οὐρανῷ, ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ ἡμέρας τῆς Βασιλείας Του.

π. Β. Ε. Β.

Ίούνιος 2013

Σεβαστέ μας πάτερ Βασίλειε,
Τήν εὐχή σας καί τήν προσευχή σας!

Ἀπό πολλῶν ἐτῶν, διαβάζοντας, ἀλλά καί ὠφελοῦμενος ἀπό τό Περιοδικό “Ἐνοριακή Εὐλογία”, ἀναγνωρίζω στά ὀνόματα τῶν ἐκλεκτῶν ἀρθρογράφων, κάποιους παλιούς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, φίλους, συμφοιτητές, γείτονες καί ὅ,τι ἄλλο συγγενές καί ὁμόψυχον, δηλαδή πρόσωπα πού ἀγάπησα καί μέ ἀγάπησαν συναγωνιστές σέ παλιούς πνευματικούς ἀγῶνες, πρόσωπα πού μένουν μέσα στήν φτωχή καρδιά μου καί στήν ἀκόμη φτωχότερη προσευχή μου.

Γι’ αὐτό, λοιπόν, ἔστω καί μέ ἀρκετή ἴσως καθυστέρηση, ἀποφάσισα νά γράψω τίς γραμμές αὐτές, σάν μικρό ἀντίδωρο στήν ἀγάπη τῆς Ἐνορίας μας, μέσα στήν ὁποία γαλουχήθηκα.

Ἐάν νομίζετε, ὅτι πρέπει νά δημοσιευθοῦν θά χαρῶ πολύ, συμβάλλοντας κι ἐγώ ἀπό μακριά στήν προσφορά τῆς ἀγάπης σας. Ἐάν ὄχι, ἄς ὑπάρχουν κάπου χωμένες, γιά τήν μνήμη μου.

Εὐλογεῖτε. **Μοναχός Νεκτάριος**
Κελλίον Ἀγ. Νικολάου – Μπουραζέρν.
Καρυαί Ἀγίου Ὁρους

Σεβαστοί καί Ἅγιοι Πατέρες – Ἐφημέριοι, Ἐκλεκτοί Ἱεροψάλτες, Νεωκόροι, Ἐπίτροποι καί λοιποί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, πατέρες μου καί μητέρες μου, συνενοριῖτες μου.

Ὁ Χριστός μας καί ἡ Παναγία μας «ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν» καί οὐδεὶς καθ’ ἡμῶν.

Τό ὅτι μᾶς χωρίζουν ἀρκετά χιλιόμετρα γῆς καί ὅτι μᾶς χωρίζουν ἐπίσης – ἤδη 27 – χρόνια, πού οὐσιαστικά ἀναχώρησα ἀπό τήν Ἐνορία μας καί πολιτογραφήθηκα στό ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μοναχικό σπράτευμα, αὐτά λοιπόν τά δύο δέν λένε τίποτα καί δέν ἔχουν καμμία σημασία, διότι οἱ καρδιές μας καί οἱ ψυχές μας παραμένουν ἐνωμένες ἐν Χριστῷ, κάτι πού δέν μπορεῖ οὔτε ὁ θάνατος νά τό ἐμποδίσει· ἤδη, ἀρκετές ἐκλεκτές φυσιογνωμίες συνενοριτῶν μας, μέ τούς ὁποίους συμβιώσαμε, συμπροσευχηθήκαμε, συγκοινωνήσαμε, συμφάγαμε, συν-γελάσαμε καί συν-κλάψαμε κλπ. ἤδη λέγω, βρίσκονται στήν ἐν οὐρανοῖς θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, στήν Μεγάλη Ἐνορία μας, τήν

μόνιμη, κι ἐκεῖ μᾶς ἀναμένουν. Κι ἐπειδὴ, κάποιοι ἀπ’ αὐτούς, ἔφυγαν λίγο ἀναπάντεχα κι ἀπρόσμενα, ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτὴ καὶ ἐπειδὴ σκέπομαι μήπως κι ἐγὼ δὲν ἀποτέλεσα –ἀργὰ ἢ γρήγορα– ἐξαίρεση στοῦ γεγονότος αὐτοῦ, γι’ αὐτό σπεύδω, μέ τίς γραμμές μου αὐτές, νά σᾶς ἐκφράσω τὴν ἀγάπη μου, τὸν θαυμασμό μου γιὰ τὸν ἡρωϊκὸ καθημερινό σας πνευματικὸ ἀγώνα καὶ τέλος τὸν πόνο μου γιὰ τίς πάσης φύσεως θλίψεις πού περνᾶτε, οἱ ὁποῖες βέβαια δὲν ἐπρόκειτο ποτέ νά ἀπουσιάσουν ἀπ’ τὴ ζωὴ κάθε συνειδητοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανοῦ.

Νομίζω λοιπόν, συνεχίζοντας, ὅτι δὲν μᾶς χωρίζει τίποτε. Ἀκόμα καὶ οἱ Ἅγιοί μας, εἶναι κοινοὶ προστάται. Καὶ ἡ Ἑνορία ἔχει Ἅγιο Νικόλαο ὡς κεντρικὸ Ναό καὶ Ἅγιο Νεκτάριο, ὡς παρεκκλήσιο καὶ τό Μονύδριό μας, τό Μπουραζέρν, ἔχει Ἅγιο Νεκτάριο, ὡς κεντρικὸ Ναό καὶ Ἅγιο Νεκτάριο, ὡς παρεκκλήσιον. Αὐτό, λέει πολλά. Ἐδῶ καὶ 27 δηλαδή χρόνια, βιώνω μία προέκταση τῆς Ἑνορίας μας, ἡ ὁποία μέ γαλούχησε.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ πρώτου μου Πνευματικοῦ Πατρός πρωτοπρεσβυτέρου Ἑμμανουὴλ Βολουδάκη, τοῦ ἀξέχαστου Διακόνου μας πατρός Τιμοθέου Λαγουδάκη, τῶν ἀειμνήστων Ἱερέων π. Θεμιστοκλέους Παπακωνσταντίνου καὶ πατρός Κωνσταντίνου Καρανικόλα, τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων καὶ βοηθῶν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου Χρήστου Ἐνισλείδη καὶ Ἰωάννου Διγενῆ, τῶν εὐλαβῶν Νεωκόρων Γεωργίου καὶ Χαραλάμπους, τῶν ἐπιτρόπων: Θεοδώρου Τέντα, Ἀναστασίου Μπενόγλου καὶ Συνοδινοῦ Βλάμη, τοῦ ἐν τῷ Ἁγίῳ Βήματι πάντοτε προσευχομένου στρατηγοῦ Μιχαὴλ Οἰκονομάκου, τοῦ Ἱεροψάλτου Κωνσταντίνου Σαλταπίδα, τοῦ πολυκλαύστου καὶ διδασκάλου μου Παναγιώτη Μαρούλη, τοῦ ἐκ τῆς ἑνορίας μας προερχομένου ἀοιδίμου Ἱερέως πατρός Μιχαὴλ Χρυσανθοπούλου, τῶν ἀειμνήστων ἁγίων γυναικῶν Μαρίας-Χρυσῆς Βολουδάκη, Ἑλένης Καρανικόλα καὶ Ἀμαλίας Φίλια τῶν πρεσβυτερῶν, Μαγδαληνῆς (τῆς προσφοράρισσας), τῆς Κυριακῆς Κοσμίδου καὶ τῶν σὺν αὐτῇ ἐργασαμένων στοῦ Φιλόπρωχο Ταμεῖο, τῶν μακαρία τῇ λήξει γενομένων αὐταδέλφων Μαρίας, Ἰωάννας καὶ Παρασκευῆς Μαρουδιά (μετέπειτα συζύγου γενομένης τοῦ ἐκλεκτοῦ κυρίου Σπυρίδωνος Κροντήρη) καὶ πλειάδος ἄλλων γνωστῶν καὶ ἀγνώστων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ «παντός πνεύματος δικαίου, ἐν πίστει τετελειωμένου» τῆς Ἑνορίας μας.

Ὁ Χριστός μας ἄς ἀναπαύει τίς ψυχές τους αἰωνίως στήν Οὐράνιο Βασιλεία του. Ἀμήν! Οἱ εὐχές τους, ἄς συνοδεύουν ὅλους μας.

Στήν συνέχεια, ἐπιθυμῶ νά σᾶς ἀναφέρω μιὰ ἱστοριούλα πού συνέβη πρό πολλῶν ἐτῶν ἐδῶ στό Ἅγιον Ὄρος, στήν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἀννης καί ἡ ὁποία κατεγράφη ἀπό τόν αὐτόπτη μάρτυρα κεκοιμημένο ἥδη Ἱερομόναχο.

Ὁ ἐν λόγῳ Ἱερομόναχος, μία νύχτα, κατά τά ξημερώματα ἐνός Σαββάτου, προσπύχeto μόνος του, ἔξω ἀπό τόν Κοιμητηριακό Ναό τῆς ἀνωτέρω Σκήτης, περιμένοντας τόν διακονητή μοναχό, πού θά ἦρχετο νά ἀνοίξει τόν Ναό, ὥστε στή συνέχεια αὐτός νά τελέσει τήν Θεία Λειτουργία, ὑπέρ Ἀναπαύσεως τῶν ἐν τῷ Κοιμητηρίῳ κειμένων πατέρων καί ἀδελφῶν, μιὰ συνήθεια πού διαρκεῖ μέχρι σήμερα κάθε Σάββατο σέ ὅλους τούς Κοιμητηριακοὺς Ναοὺς τῶν Μονῶν καί τῶν Σκήτεων τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Προτοῦ, λοιπόν, ἔλθει ὁ διακονητής-Νεωκόρος, βλέπει ὁ Ἱερομόναχος, ἐν ἐγρηγόρει, θέαμα φοβερόν: Ἄγγελοι ξέθαβαν ὀρισμένους ἐνταφιασμένους ἐκεῖ μοναχοὺς ἢ ἔπαιρναν ὅσα ἥδη ὀρισμένων ἀνακομισθέντων μοναχῶν καί μετέφεραν τά συγκεκριμένα αὐτά σώματα ἢ ὅσα (τά ὀρισμένα) ἐναερίως στήν ἀπέναντι ἀκτὴ τῆς Ἀθωνικῆς Χερσονήσου, δηλαδή στή χερσόνησο τῆς Σιθωνίας. Καί –ἐξ ἀντιθέτου– ἔπαιρναν σώματα ἢ ὅσα κεκοιμημένων κοσμικῶν ἀπό τή χερσόνησο τῆς ἀπέναντι Σιθωνίας καί τά ἔφεραν ἐναερίως, στό Κοιμητήριό τῆς Σκήτης καί τά ἐνταφίαζαν ἐκεῖ. Ὁ Ἱερομόναχος ἀπόρησε καί μέ τό πού τοῦ ἔδιδε ἡ ἀνωτέρα καί αὐτῶν τῶν Ἀγγέλων, Ἱερατική του ιδιότητα, ρώτησε ἓνα τῶν ἀγγέλων, τί σήμαιναν ὅλα αὐτά.

Καί ὁ Ἄγγελος δέν ἀρνήθηκε νά ἀπαντήσῃ στόν εὐλαβῆ Ἱερομόναχο ὅτι: αὐτά πού εἶδε δέν συμβαίνουν βέβαια κατά τρόπο πραγματικό ἀλλά κατά τρόπον πνευματικόν. Οἱ συγκεκριμένοι, δηλαδή, μοναχοί, τῶν ὁποίων τά λείψανα μετεφέρθησαν ἐκτός Ἁγίου Ὄρους, ἦσαν βέβαια μοναχοί ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τελειωθέντες, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ ζωὴ καί ἡ πολιτεία δέν ἦτο μοναχοπρεπὴς καί ἡ σκέψις τους, ὅσο ζοῦσαν, εὕρισκετο στόν κόσμον καί στά τοῦ κόσμου. Γι' αὐτό, ὁ Κύριος, μετέφερε πνευματικῶς καί νοερῶς τά λείψανά τους στόν κόσμον, ὅπου ἦτο προσηλωμένη ἡ καρδιά καί ἡ σκέψη τους. Ἀντιθέτως, πολλοὶ κοσμικοί, ἐν τῷ κόσμῳ τελειωθέντες, εἶχαν ζωὴ μοναχοπρεπὴ καί ἐπεθύμουν νά τελειωθοῦν ἢ

–νά ένταφιασθοῦν έν Ἀγίῳ Ὁρει. Καί γι' αὐτό, ὁ Κύριος, πνευματικῶς πάλιν καί νοερῶς, μετέφερε τά λείψανά τους έντός Ἀγίου Ὁρους.

Καί τελείωσε, ὁ έν λόγῳ, αὐτόπτης καί αὐτήκοος μάρτυς, εὐλαβῆς Ἱερομόναχος, μέ τό συμπέρασμα ὅτι, πάντοτε, ὑπῆρχαν, ὑπάρχουν καί θά ὑπάρχουν μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου, μοναχοί μέ καρδιά κοσμικοῦ καί κοσμικοί μέ καρδιά μοναχοῦ· διότι «οὐχ ὁ τόπος, ἀλλά ὁ τρόπος» ποιεῖ τόν ἄνθρωπον.

Περαίνοντας αὐτήν τήν προσλαλιά μου πρός τήν ἀγάπη σας, σεβαστοί μου πατέρες καί ἀδελφοί συνενορῆτες, θέλω νά σᾶς διαβεβαιώσω –ἔστω καί ἐάν προσκρούσω στήν ταπεινοφροσύνη τους– ὅτι ὁ τωρινός Προϊστάμενός σας πατήρ Βασίλειος καί ἡ ἐκλεκτή πρεσβυτέρα του κυρία Νινέττα, εἶναι ἓνα τέτοιο ἀγιόλεκτον ζεῦγος, ξυνωρίς ἀγία, κοσμικῶν μέ καρδιά μοναχοῦ. Ὁ Κύριος γνωρίζει, ὅτι δέν ὑπερβάλλω. Τούς ἔζησα ἀπό κοντά καί τούς δύο, ὠφελήθηκα ποικιλοτρόπως ἀπό τήν συναναστροφή μου μαζί τους καί μέ βοήθησαν πνευματικῶς, μέ τρόπο πού οἱ ἴδιοι δέν ξέρουν καί δέν θυμοῦνται. Χώρια, ἀπό τούς πνευματικο–συγγενικούς δεσμούς τῶν δύο κατά σάρκα οἰκογενειῶν μας.

Ἐνα, λοιπόν, εὐχαριστήριο ἀντίδωρο στήν ἀγάπη πού ἔδειξαν καί οἱ δύο τους σέ μένα μετά τῆς κατ' οἶκον αὐτῶν Ἐκκλησίας.

Δῶν αὐτοῖς Κύριος, ἀντί τῶν ἐπιγείων, τά ἐπουράνια καί τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν τήν ἀπόλαυσι.

Τό φτωχό μου κομποσκοῖνι, ἀδυνατεῖ νά ἀνταποδώσει τήν καλωσύνη, ὅχι μόνον τῶν δύο συγκεκριμένων ὁμοζύγων, ἀλλά καί ὅλων ἐσᾶς τῶν συνενοριτῶν μου πατέρων καί ἀδελφῶν. Κι ὅπως ἐγώ, ὁ ταπεινός ἀδελφός σας, πάντοτε κινῶ τό φτωχό μου κομποσκοῖνι, ὑπέρ ὑγείας ὅλων σας, ἔτσι κι ἐσεῖς, σᾶς παρακαλῶ, νά λέτε –ποῦ καί ποῦ– κανένα Κύριε ἔλεησον γιά μένα.

Καί ἔτσι καί στήν ἐδῶ ζωή, θά μένουμε, γιά ὅσο τό ἐπιτρέψει ὁ Θεός νά ζήσουμε, ἐνωμένοι, καί στήν ἄλλη ζωή, ὁ Ἅγιος μας Νικόλαος, θά μᾶς ὑποδεχθεῖ ὅλους στήν Μεγάλῃ Ἑνορία Του έν Οὐρανοῖς. Γένοιο!

Μέ σεβασμό
δικός σας πάντοτε
Μοναχός Νεκτάριος (Φίλιας)

Ένα νέο αξιόλογο βιβλίο

Η ΞΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΟΡΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ

Μέ πολλή χαρά παρουσιάζουμε τό νέο βιβλίο της κ. Νινέτ-
τας Βολουδάκη «**Η ΞΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΡΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΟΜΙΧΛΗ**», πού εξέδωσε τόν φετεινό Ίούλιο ό Έκδοτικός Οἶκος
«**ΛΙΒΑΝΗ**».

Τό Βυζαντινό αλλά καί τόσο σημερινό αυτό μυθιστόρημα
εἶναι τό πρώτο μιᾶς Τριλογίας πού ἔχει γενικό τίτλο «**Βασι-
λῆς Εἰρήνη ἡ ἐξ Ἀλαμανῶν**». Οἱ ἄλλοι δύο τόμοι θά ἐπακο-
λουθήσουν.

Ἡ συγγραφέας ἔχει βαθειά γνώση τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας
ἀπό τίς Πηγές καί γι' αυτό στό βιβλίο τῆς ἔχει ἐγκατεσπαρμένες
πάμπολλες πληροφορίες ἀπό τήν ζωή, τήν ψυχή, αλλά καί τήν
ψυχολογία τοῦ Γένους μας, ἰδιαίτερα πολύτιμες γιά τήν τραγική
ἐποχή μας.

Στό κείμενο πού ἀκολουθεῖ, ἀφηγεῖται ἡ ἴδια ἡ συγγραφέας
τό πῶς ὁδηγήθηκε στή συγγραφή αὐτοῦ του βιβλίου της:

«**Ο**ἱ κύκλοι τῆς ζωῆς τῶν λαῶν δέν εἶναι τίποτα ἄλλο
παρά οἱ κύκλοι τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Πόσες φορές,
ἀκούγοντας τή διήγηση κάποιων γεγονότων ἀπό τή ζωή τοῦ
παπποῦ καί τῆς γιαγιάς μας –ἤ ἀκόμα κι ἐνό πρό-πάππου καί
μιᾶς πρό-γιαγιάς– δέν ἀναγνωρίζουμε τό χαρακτήρα μας καί τίς
δικές μας ἀντιδράσεις, παρά ἡ διαφορά στή νοοτροπία καί τίς
κοινωνικές συνθῆκες. Πόσες φορές δέν εἶπαμε: «γιά φαντάσου,
κι ἐγώ τό ἴδιο θά ἔκανα ἂν ἦμουν στή θέση τους» ἢ «κι ἐγώ τό ἴδιο
θά σκεφτόμουν».

Κι εἶναι, αὐτός ὁ σύνδεσμος μέ τούς ἀνθρώπους πού ἔζησαν

πρίν ἀπό ἐμᾶς, ἡ μόνη βοήθεια πού ἔχουμε στό ταξίδι τῆς γνώσης τοῦ ἑαυτοῦ μας. Τό αὐριο, μᾶς κρύβεται πίσω ἀπό τήν ὁμίχλη τοῦ χρόνου. Τό σήμερα μᾶς μπερδεύει, γιατί εἶναι τόσα πολλά πού θέλουμε –ἢ δέ θέλουμε- ὥστε ἡ νηφαλιότητα χάνεται καί τά συναισθήματα, οἱ ἐπιθυμίες, οἱ ἀρνήσεις, θολώνουν τήν ἀλήθεια. Τό χθές ὅμως, ἀπλώνεται ἡρεμα καί τελεσίδικα μπροστά στά μάτια μας, κι εἶναι στό χέρι μας νά τό ψάξουμε, νά τό ἀναλύσουμε, νά τό βασανίσουμε, νά τό φιλοσοφήσουμε, ὥστε νά βροῦμε τίς ρίζες τοῦ ἑαυτοῦ μας, πού ξεκίνησαν κάπου πολύ πρίν ὑπάρξουμε ἐμεῖς.

Ἀκολουθώντας τή μαγεία τοῦ ταξιδιοῦ πίσω στό χρόνο, ἔφτασα στό σταυροδρόμι τοῦ δωδέκατου αἰῶνα. Ἐκεῖ πού, σέ ἓνα παράλληλο σύμπαν, θά μπορούσε κανείς νά προλάβει νά σώσει τή συνέχεια τοῦ λαοῦ μας, τή σχέση μας μέ τή Δύση, τή σχέση μας μέ τήν Ἀνατολή, τή σχέση μας μέ τόν ἑαυτό μας. Θέλησα νά σταθῶ σ' αὐτό τό σταυροδρόμι χωρίς τίς ἀποσκευές τοῦ μελλοντικοῦ χρόνου, πού συνήθως οἱ ἱστοριογράφοι κουβαλᾶμε μαζί μας καί μᾶς βαραίνουν καί μᾶς διαφοροποιοῦν τόν ὀρίζοντα ἀπό αὐτόν πού εἶχαν μπροστά τους οἱ ἄνθρωποι τότε. Θέλησα νά δῶ τά χρώματα τοῦ κόσμου τούς σκιασμένα ἀπό τήν ὁμίχλη τοῦ χρόνου πού τούς ἔκρυβε τά χρώματα πού βλέπουμε ἐμεῖς σήμερα. Θέλησα νά τούς δῶ γι' αὐτό πού ἦταν. Χωρίς νά τούς κρίνω. Χωρίς νά τούς κάνω μάθημα. Χωρίς νά τούς ἀλλάξω. Γιατί εἶναι ἀδύνατο νά τούς ἀλλάξω, ἀκόμα κι ἂν τό ἤθελα, πολύ περισσότερο πού δέ τό θέλω. Γιατί, ἂν δοῦμε ἐκείνους διαφορετικούς ἀπό ὅτι ἦταν, θά χάσουμε τό πόσο πολύ τούς μοιάζουμε».

NINETTA ΒΟΛΟΥΔΑΚΗ

*η ξένη
απ' το βορρά
και την ομίχλη*

μοναδικά βιβλία για δυνατούς αναγνώστες

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ
ΟΙΚΟΣ
Α.Α.
ΛΙΒΑΝΗ

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ὅμιλίες μέ σκοπό νά βοηθηθοῦμε
στήν πνευματική μας ζωή γίνονται στήν Ἐνορία μας,
στήν Πνευματική ΕΣΤΙΑ τῶν Ἐκδόσεων «**ΥΠΑΚΟΗ**»,
Μαυρομιχάλη **96** :

- Κάθε **ΚΥΡΙΑΚΗ** πρωΐ, μετά τήν Θ. Λειτουργία,
ἀπό τίς **11:30** ἕως τίς **1:30** τό μεσημέρι,
μέ γενικό Θέμα:
«Διάγνωση καί θεραπεία τῶν προβλημάτων
τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς μέ ὁδηγό τίς
«**ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ**» τοῦ Ἁγίου Ἀγνουστίνου».

Κατά τήν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος γίνεται διάλογος μέ τοὺς ἀκροατές.
Πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρατίθεται δωρεάν ἓνα μικρό πρόγευμα
πρός ἀναψυχήν τῶν προσερχομένων εὐθύς μετά τή Θ. Λειτουργία.

Κάθε **ΤΡΙΤΗ**

- Τά **ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ** τῆς **ΤΡΙΤΗΣ**, ὁλοκληρώθηκαν στίς 28 Μαΐου.
Τά Θεολογικά μαθήματα θά ἐπαναρχίσουν στήν **1η Ὀκτωβρίου 2013**.
- **Η ΣΧΟΛΗ ΣΥΖΥΓΩΝ & ΓΟΝΕΩΝ** περάτωσε καί αὐτή τόν κύκλο τῶν
σεμιναρίων στίς 28 Μαΐου καί θά ἐπαναλειτουργήσῃ στίς **5 Νοεμβρίου 2013**.

Ἐπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

- Κάθε **ΤΕΤΑΡΤΗ** ἀπόγευμα, στό Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου μετά τόν
Ἑσπερινό καί τήν Παράκληση οἱ ὁμιλίες ἔχουν γενικό Θέμα: «**Μέ ὁδηγό τήν
Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη**».

Ἐπεύθυνος - Συντονιστής: π. Φίλιππος Μίαρης.

